

**VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜNDE UZLAŞMA
MÜESSESESİNİN ETKİNLİĞİ: UŞAK İLİ ÖRNEĞİ**

Bahar TOPAL

Yüksek Lisan Tezi

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa TAYTAK

Uşak

Haziran, 2019

**VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜNDE UZLAŞMA
MÜESSESESİNİN ETKİNLİĞİ: UŞAK İLİ ÖRNEĞİ**

Bahar TOPAL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Maliye Anabilim Dalı Maliye Bölümü

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa TAYTAK

Uşak

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Haziran, 2019

ÖZET

VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜNDE UZLAŞMA MÜESSESESİNİN ETKİNLİĞİ: UŞAK İLİ ÖRNEĞİ

Bahar TOPAL

Maliye Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mayıs 2019

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa TAYTAK

Vergi idaresi ile mükellef arasında vergilendirme işlemlerine ilişkin olarak ortaya çıkan ve idare ile mükellefi karşı karşıya getiren anlaşmazlıklara vergi uyuşmazlıkları denir. Türk vergi hukukuna uyuşmazlıkların çözümü için; idari aşamada çözüm yolları ve yargı aşamasındaki çözüm yolları olarak alternatif yollar getirilmiştir. İdari çözüm yolları içindeki uzlaşma kurumu ise uyuşmazlıkları yargı yoluna gitmeden mükellefle idareyi bir araya getirerek karşılıklı görüşme ve pazarlık yöntemine dayanarak uyuşmazlığı kısa sürede çözüme kavuşturduğu için uygulamada en çok tercih edilen çözüm yoludur. Uzlaşma ise tarhiyat durumlarına göre tarhiyat öncesi uzlaşma ve tarhiyat sonrası olarak ikiye ayrılır.

Çalışmada; belge tarama yöntemi kullanılarak, 2013-2017 dönemine ait Uşak Vergi Dairesi bünyesinde kurulan tarhiyat sonrası uzlaşma komisyonlarının uzlaştıkları miktarlardan yola çıkarak, uzlaşmayla devletin alacağı ne kadarından vazgeçtiği, uzlaşılan miktarların ne kadarını tahsil etti, tahsil edilemeyen alacaklar yüzünden Devlet Hazinesinin ne kadar kayba uğradığı analiz edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda elde edilen verilerden yola çıkarak, vergi sistemimizde yer alan uzlaşma müessesesinin etkinliğini ortaya koymak bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Vergi Uyuşmazlıkları, Uzlaşma Müessesesi, Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Tarhiyat sonrası Uzlaşma, Uzlaşma Komisyonları*

ABSTRACT**EFFECTIVENESS OF THE CONCILIATION INSTITUTE IN SOLVING TAX
DISPUTE EXAMPLE OF PROVINCE UŞAK****BAHAR TOPAL**

Department of Finance Postgraduate Thesis

Uşak University, Institute of Social Services, May 2019

Consultant: Lecturer Dr. Mustafa TAYTAK

The conflicts between Tax office and taxpayer which occurs during the taxation is called tax dispute. There are administrative phase solutions and judicial phase solutions developed for the Turkish Tax Law for the tax disputes. The most preferred way is the conciliation institute which is included in administrative phase solutions where the method is based on to start negotiations between the administration and taxpayer and bargain because of its fast problem solving way. And conciliation is divided in two as conciliation before assessment and conciliation after assessment.

In this study; we tried to analyze the renounced amount of the government in the conciliation, collected amount of the conciliated amount and the occurred damage because of the uncollectible receivables in the state treasury which are decided in conciliation after assessment institute which is settled within the Uşak Tax Office in the years between 2013-2017 by using document scan method. In this sense, we aimed to introduce the effectiveness of the conciliation institute which is in out tex system.

Key words: *Tax disputes, conciliation institute, conciliation before assessment, conciliation after assessment, conciliation commissions*

UŞAK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Maliye Ana Bilim / Ana Sanat Dalı Yüksek Lisans Programı 164 012 028 No'lu öğrencisi Bahar TOPAL'ın "2013-2017 Yılları Arasında Uşak Vergi Dairesi Bünyesinde Kurulan Uzlaşma Komisyonlarının Uzlaşma Verileri" adlı tezi 17 /06/2019 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Yüksek Lisans Tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Jüri	Adı Soyadı	İmza
Danışman	: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa TAYTAK	
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Ömer Faruk ÖZTÜRK	
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi İsmail CİĞERCİ	

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Uzlaşma kurumunun vergi uyuşmazlıklarının çözümünde önemli bir yer kapladığı bilindiğinden bu konuda yayımlanmış sayısız süreli ve süresiz yayın bulunmaktadır. Çalışmamızda güncel uygulamalar hakkında bilgi verebilmek için daha çok güncel süreli ve süresiz yayınlardan uzlaşma ile ilgili kanunlardan ve bu kanunlarla ilgili değişiklik yapılan kanunlardan, uzlaşma ile ilgili yayınlanan yönetmelikten ve bu yönetmelikte değişiklik yapılmasına dair yönetmeliklerle genel tebliğlerden ve yayımlanan ilgili Resmi Gazetelerden faydalanılmış, dördüncü bölümdeki uzlaşma verileri için, Uşak Vergi Dairesi bünyesinde kurulan uzlaşma komisyonu sekreteriyasının tutmuş olduğu uzlaşma tutanaklarından yararlanılmıştır.

Bu tezin hazırlanmasının her aşamasında benimle olan değerli zamanını bana ayıran, tüm bilgi birikimiyle bana yol gösteren, kaynaklarını esirgemeyen, beni hiçbir zaman geri çevirmeyen ve her konuda yardımcı olan sevgili danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Mustafa TAYTAK'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Minnettarım.

Bu tezde kullanılan uzlaşma verileri için, uzlaşma komisyonu tutanaklarını bana veren, ilgili bütün tutanak ve tuttuğu defter bilgileriyle bana yardımcı olan, bütün sorularıma tahammül edip cevaplayan, bilgi birikimini benden esirgemeyen sevgili mesai arkadaşım Fatma ÖZTÜRK'e ve tezin düzenlenmesinde bana yardımcı olan hocam Soner KARAMETE'ye sonsuz teşekkür ederim.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Bahar TOPAL
Doğum Yeri ve Tarihi : Konya/Akşehir – 01.11.1990
Lisans Öğretimi : Uşak Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İşletme Bölümü (2013)

Yüksek Lisans Öğretimi : Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye
Anabilim Dalı Maliye Bölümü

Bildiği Yabancı Diller :

Bilimsel Faaliyetleri :

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : Uşak Defterdarlığı Vergi Dairesi Müdürlüğü

Projeler:

İletişim

e-posta adresi : bahartopal90@hotmail.com

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	vi
ÖZGEÇMİŞ	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xv
KISALTMALAR	xvi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

VERGİSEL UYUŞMAZLIKLARDA ALTERNATİF ÇÖZÜMLER

1.1. VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜM YOLLARI	4
1.1.1. Vergi Uyuşmazlıklarının İdari Aşamada Çözümü	5
1.1.1.1. Vergi Hataları Ve Düzeltme	5
1.1.1.2. Vergi Cezalarında İndirim	6
1.1.1.3. Pişmanlık Ve Islah	7
1.1.1.4. Uzlaşma	8
1.1.2. Vergi Uyuşmazlıklarının Yargı Aşamasında Çözümü	9
1.2. VERGİ HUKUKUNDA UZLAŞMA	10
1.2.1. Uzlaşmanın Tanımı	10
1.2.2. Uzlaşmanın Amacı ve Önemi	12
1.2.3. Uzlaşmanın Konusu ve kapsamı	14
1.2.4. Uzlaşmaya Başvuru Şartları	17

1.2.5. Uzlaşmanın Tarihsel Gelişimi ve Yapılan Değişiklikler	19
1.3. UZLAŞMA KURUMUNUN SAĞLADIĞI FAYDALAR.....	23
1.3.1. Mükellef Açısından Sağladığı Faydalar	24
1.3.2. İdare Açısından Sağladığı Faydalar.....	25
1.3.3. Yargı Organları Açısından Sağladığı Faydalar	26
1.4. UZLAŞMA KURUMUNA GETİRİLEN ELEŞTİRİLER	27
1.4.1. Esitlik İlkesine Aykırılık.....	28
1.4.2. Kanunilik İlkesine Aykırılık	29
1.4.3. Kuvvetler Ayrılığı İlkesine Aykırılık	30
1.5. TÜRKİYE’DE UZLAŞMA MÜESSESİNİN ETKİNLİĞİNİ AZALTAN UNSURLAR.....	31
1.6. UZLAŞMA KURUMUNUN DİĞER ÜLKELERDEKİ UYGULANMASI.....	32
1.6.1. Almanya’da Uzlaşma Sistemi	32
1.6.2. Fransa’da Uzlaşma Sistemi.....	34
1.6.3. İngiltere’de Uzlaşma Sistemi	35
1.6.4. Amerika Birleşik Devletleri’nde Uzlaşma Sistemi	36

İKİNCİ BÖLÜM

TARHİYAT SONRASI UZLAŞMA

2.1. TARHİYAT SONRASI UZLAŞMANIN KONUSU VE KAPSAMI.....	38
2.2. TARHİYAT SONRASI UZLAŞMAYA BAŞVURU KOŞULLARI	39
2.3. TARHİYAT SONRASI UZLAŞMA KOMİSYONLARI	40
2.3.1. Tarhiyat sonrası Uzlaşma komisyonlarının Teşkili Ve Yetkileri.....	40
2.3.2. Sekretarya Hizmetleri	48
2.4. TARHİYAT SONRASI UZLAŞMA TALEBİ VE TALEP SÜRELERİ.....	48

2.4.1. Uzlaşma Talebinde Bulunmaya Yetkili Olanlar	49
2.4.2. Uzlaşma Talebinin Şekil Şartları.....	49
2.5. UZLAŞMA TALEPLERİNİN İNCELENMESİ VE GÖRÜŞMELERİN YAPILMASI	50
2.5.1. Ön İnceleme	50
2.5.2. Uzlaşma Talebinin Reddi.....	51
2.5.3. Uzlaşma Talebinde Bulunanın Görüşmeye Çağırılması.....	51
2.5.4. Uzlaşma Gününün Ertelenmesi	52
2.6. TARHİYAT SONRASI UZLAŞMA GÖRÜŞMESİNİN OLASI SONUÇLARI	52
2.6.1. Uzlaşmanın Gerçekleşmesi	52
2.6.2. Uzlaşmanın Gerçekleşmemesi (Vaki Olmaması).....	53
2.6.3. Uzlaşmanın Temin Edilememesi.....	53
2.7. TARHİYAT SONRASI UZLAŞMANIN SONUÇLARI	54
2.7.1. Uzlaşmanın Kesinliği Ve Dava Konusu Edilememesi	54
2.7.2. Cezalarda İndirim Müessesesi.....	54
2.7.3. Uzlaşılan Vergi Ve Cezanın Ödenmesi	55

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TARHİYAT ÖNCESİ UZLAŞMA

3.1. TARHİYAT ÖNCESİ UZLAŞMANIN KONUSU VE KAPSAMI	56
3.2. TARHİYAT ÖNCESİ UZLAŞMAYA BAŞVURABİLME KOŞULLARI	58
3.3. TARHİYAT ÖNCESİ KOMİSYONLARININ TEŞKİLİ.....	59
3.3.1. Vergi Müfettişlerince Yapılacak Vergi İncelemelerinde Komisyonların Oluşumu	60

3.3.2. İncelemeye Yetkili Diğer Memurlarca Yapılacak Vergi İncelemelerinde Komisyonların Oluşumu	61
3.3.3. Bölgesel Uzlaşma Komisyonlarının Oluşumu	62
3.3.4. Sekreteryaya Hizmetleri	62
3.4. TARHİYAT ÖNCESİ UZLAŞMA TALEBİ, TALEP SÜRESİ VE UZLAŞMAYA DAVET	62
3.5. TARHİYAT ÖNCESİ UZLAŞMA TALEBİNEN VAZGEÇİLMESİ.....	64
3.6. TARH EDİLECEK VERGİNİN UZLAŞMA KOMİSYONUNA VE MÜKELLEFE BİLDİRİLMESİ.....	64
3.7. TARHİYAT ÖNCESİ UZLAŞMA GÜNÜNÜN TESPİTİ VE UZLAŞMA GÖRÜŞMELERİNİN YAPILMASI	65
3.8. UZLAŞMA GÖRÜŞMESİNİN OLASI SONUÇLARI.....	66
3.8.1. Uzlaşmanın Gerçekleşmesi	66
3.8.2. Uzlaşmanın Temin Edilememesi.....	66
3.8.3. Uzlaşmanın Gerçekleşmemesi (Vaki Olmaması).....	67
3.9. UZLAŞILAN VERGİ VE CEZANIN ÖDENMESİ	68

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARHİYAT SONRASI UZLAŞMA MÜESSESESİNİN ETKİNLİĞİ

4.1. ARAŞTIRMANIN AMACI	69
4.2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI.....	70
4.3. UŞAK VERGİ DAİRESİNDEKİ 2013-2017 DÖNEMİ UZLAŞMA GÖRÜŞMELERİNİN SAYISAL VERİLERİ.....	72
4.3.1. 2013 Yılı Sayısal Verileri	72
4.3.2. 2014 Yılı Sayısal Verileri	76
4.3.3. 2015 Yılı Sayısal Verileri	82

4.3.4. 2016 Yılı Sayısal Verileri	86
4.3.5. 2017 Yılı Sayısal Verileri	92
4.4 YILLAR İTİBARIYLA TOPLAM TAHSİLAT	99
4.5. YILLAR İTİBARIYLA GEÇİKME FAİZİ VERİLERİ	101
4.6. YILLAR İTİBARIYLA UZLAŞMA SONRASI TAHSİL EDİLEMİYEN ALACAK	103
4.7. TARHİYAT SONRASI UZLAŞMAYLA DEVLETİN VAZGEÇTİĞİ ALACAK	104
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	106
KAYNAKÇA.....	113
EK-1:	122
EK-2:	124

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Vergi Dairesi Başkanlığı Uzlaşma Komisyonu Grupları	41
Tablo: 2 İl Merkezinde Kurulan Uzlaşma Komisyonlarının Yetki Sınırları.....	42
Tablo 3. Defterdarlık Uzlaşma Komisyonları Yetki Sınırları	43
Tablo: 4 Vergi Dairesi Müdürlüğü ve Malmüdürlüğü Bünyesinde	43
Tablo 5. VDB Kurulmayan Yerlerdeki Uzlaşma Komisyonlarının Yetki Sınırları ..	44
Tablo: 6 VDB Uzlaşma Komisyonlarının Yetki Sınırları.....	45
Tablo: 7 VDB Kurulan Yerlerdeki Vergi Dairesi Müdürlüğü Bünyesinde Uzlaşma Komisyonları Yetki Sınırları	46
Tablo:8 VDK Kurulan Yerlerdeki Malmüdürlüğü Bünyesinde Uzlaşma Komisyonları Yetki Sınırları	46
Tablo 9: Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Verileri (2013 Yılı)	72
Tablo 10: Devletin Vazgeçtiği Toplam Alacak ve Toplam Tahsilat (2013Yılı)	74
Tablo 11: Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Verileri (2014 Yılı)	77
Tablo 12: Devletin Vazgeçtiği Toplam Alacak ve Toplam Tahsilat (2014 Yılı)	79
Tablo 13. Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Verileri (2015 Yılı).....	82
Tablo 14: Devletin Vazgeçtiği Toplam Alacak ve Toplam Tahsilat (2015 Yılı)	84
Tablo 15: Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Verileri (2016 Yılı)	87
Tablo 16: Devletin Vazgeçtiği Toplam Alacak ve Toplam Tahsilat (2016 Yılı)	89
Tablo 17. Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Verileri (2017 Yılı).....	92
Tablo 18. Devletin Vazgeçtiği Toplam Alacak ve Toplam Tahsilat (2017 Yılı)	94
Tablo 19. Yıllar İtibariyle Toplam Veriler	97
Tablo 20. Yıllar İtibariyle Uzlaşma Başvuru Sayıları	98
Tablo 21. Yıllar itibariyle toplam Tahsilat	99

Tablo 22. Yıllar İtibariyle Geçikme Faizi Tahsilatı Ve Hazine Kaybı101

Tablo 23. Yıllar İtibariyle Uzlaşma Sonrası Tahsil Edilemeyen Alacaklar103

Tablo 24. Yıllar İtibariyle Uzlaşmayla Devletin Vazgeçtiği Alacak104

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Uzlaşma Sonrası Tahsil Edilemeyen Alacaklar Nedeniyle Hazinesin Uğramış Olduğu Kayıp (2013)	75
Şekil 2. Uzlaşma Neticesinde Devletin Vazgeçtiği Alacak (2013)	76
Şekil 3. Uzlaşma Sonrası Tahsil Edilemeyen Alacaklar Nedeniyle Hazinesin Uğramış Olduğu Kayıp (2014)	80
Şekil 4. Uzlaşma Neticesinde Devletin Vazgeçtiği Alacak (2014)	81
Şekil 5. Uzlaşma Sonrası Tahsil Edilemeyen Alacaklar Nedeniyle Hazinesin Uğramış Olduğu Kayıp (2015)	85
Şekil 6. Uzlaşma Neticesinde Devletin Vazgeçtiği Alacak (2015)	86
Şekil 7. Uzlaşma Sonrası Tahsil Edilemeyen Alacaklar Nedeniyle Hazinesin Uğramış Olduğu Kayıp (2016)	90
Şekil 8. Uzlaşma Neticesinde Devletin Vazgeçtiği Alacak (2016)	91
Şekil 9. Uzlaşma Sonrası Tahsil Edilemeyen Alacaklar Nedeniyle Hazinesin Uğramış Olduğu Kayıp (2017)	95
Şekil 10. Uzlaşmayla Devletin Vazgeçtiği Alacak (2017).....	96
Şekil 11. Uzlaşma Neticesinde Yıllar İtibariyle Yapılan Toplam Tahsilat Miktarları	100
Şekil 12. Yıllar İtibariyle Geçikme Faizi ve Tahsilatı	102
Şekil 13. Yıllar İtibariyle Uzlaşma Sonrası Tahsil Edilemeyen Alacaklar Nedeniyle Hazinesin Uğramış Olduğu Kayıp	104
Şekil 14. Yıllar İtibariyle Uzlaşma Neticesinde Devletin Vazgeçtiği Alacak	105

KISALTMALAR

Md.	:Madde
s.	:Sayfa
VUK	:Vergi Usul Kanunu
UY	:Uzlaşma Yönetmeliği
fk	:Fıkra
GİB	:Gelir İdaresi Başkanlığı
VZC	:Vergi Ziyası Cezası
RG	:Resmi Gazete
Teb.	:Tebliğ
Dnş	:Danıştay
VDK	:Vergi Dairesi Başkanlığı
İYUK	:İdari Yargılama Usulü Kanunu
ABD	:Amerika Birleşik Devletleri
AATUHK	:Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun
TÖUY	:Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Yönetmeliği
TSUT	:Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Yönetmeliği
KDV	:Katma Değer Vergisi
ÖTV	:Özel Tüketim Vergisi
KGGV	:Kurumlar Gelir Geçici Vergisi
BUGV	:Basit Usul Gelir Vergisi
MTV	:Motorlu Taşıtlar Vergisi

GİRİŞ

Değişen ve gelişen günün şartlarıyla devlet anlayışı da değişmekle birlikte vergi kanunları da sürekli değişmekte günün ihtiyaçlarına ve toplumun sosyo-ekonomik durumuna uygun hale getirilmeye çalışılmaktadır. Ancak vergi kanunlarındaki bu sürekli ve kendi içinde çelişkili değişiklikler vergi mevzuatını daha karmaşık bir hale getirmekte dolayısı ile vergi uyumsuzluklarının artmasına ve çeşitlenmesine neden olmaktadır. Vergi uyumsuzluğu ise vergi alacaklısı devlet ile vergi borçlusu mükellef arasında meydana gelen anlaşmazlıklardır. Bu anlaşmazlıklar çok çeşitli olabilmekte ve vergilendirme sürecinin herhangi bir safhasında meydana gelebilmektedir. Söz konusu uyumsuzluklar, vergilendirme olayına ilişkin teknik hatalardan veya vergi kanunlarının yanlış ya da farklı yorumlanmasından kaynaklanabileceği gibi vergilendirme sürecinde mükellef ve idarenin farklı zihniyetle hareket etmeleri de tek başına bir sebep unsuru oluşturarak uyumsuzluklara neden olabilmekte ve vergi idaresi ile vergi yükümlüsünü karşı karşıya getirmektedir (Vardar, 2009: s.1).

Artan bu vergi uyumsuzlukları yargı mercilerine intikal ettirilmeden, onların iş yükünü arttırmadan, vergi idaresi ile mükellefin kendi aralarında çözmesi önem kazanmaktadır. Türk pozitif hukukunda vergi uyumsuzlukların çözümü için alternatif yollar üretilmiştir. Bu yollardan birinci ve daha külfetli olan yargı yolu, ikincisi ise daha sık başvurulmuş idari çözüm yollarıdır.

Ülkemizde idari çözüm yollarının iki önemli özelliği vardır; birincisi bu yollara başvurmak mecburu olmadığı gibi bu yollara başvurduktan sonra çözüm sağlanamazsa yargı yolu hala açıktır. İkincisi ise idari çözüm yollarına başvurmadan vergi ve ceza yükümlüsü vergiye ilişkin uyumsuzluk için yargı yoluna başvurabilir.

İdari çözüm yolları ise; düzeltme, uzlaşma (tarhiyat öncesi uzlaşma ve tarhiyat sonrası uzlaşma), cezalarda indirim (VUK'un 376. Md.) ile pişmanlık ve ıslah (VUK'un 371. Md.) yollarıdır. İdari çözüm yolları arasında, sağladığı avantajlar bakımından hem vergi idaresi tarafından hem de vergi yükümlüsü tarafından uygulamada en çok tercih edilen çözüm yolu uzlaşmadır. Taraflar, karşılıklı görüşme ve pazarlık yöntemine dayanan uzlaşma ile yargı yoluna gitmeden vergi uyumsuzluklarını kısa sürede çözüme kavuşturmaktadır. Bu sayede, vergi

uyuşmazlıklarının idari aşamada, yargıya taşmadan çözümlenerek, yargı organlarının iş yükünün hafifletilmesi ve vergilendirme ilişkisinin taraflar arasında güven içerisinde sürdürülmesi ile birlikte kamu alacağının değer kaybetmeden hazineye intikalinin sağlanarak, vergiden beklenen randımanın en yüksek seviyeye ulaşması amaçlanmaktadır. Ancak sağladığı bunca faydanın yanında; verginin kanunla konulup kanunla kaldırılabilirdiğinden, idari tasarrufla verginin kısmen ya da tamamen kaldırılmasının anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle bu uygulamanın vergisini düzenli ödeyen mükellefle düzenli ödemeyen mükellef arasında düzenli ödemeyen lehine eşitliği bozmaktadır. Uzlaşma başvurularında ve görüşmelerde yapılacak indirimlere yönelik objektif ölçütler öngörülmediği, kanunilik ilkesine aykırı olduğu ve devlet hazinesini zarara uğrattığı gerekçeleriyle uzlaşma kurumunun kaldırılması gerektiği öne sürülmektedir.

Uzlaşma müessesesinin, idari çözüm yöntemleri arasında belki de en önemli yeri teşkil etmesinin nedeni; vergi uyuşmazlığının iki tarafını oluşturan mükellef ve idare, uzlaşma amacıyla bir araya gelmekte ve iki tarafın da iradesiyle bir karar alınmaktadır. Bu süreçte idare, bir kısım vergi alacağından vazgeçmekte; buna karşılık mükelleften, uyuşmazlığı dava konusu etmemesini ve üzerinde uzlaşılan vergi borcunu hemen ödemesini beklemektedir. Kanunilik ve eşitlik ilkelerine aykırı bir görüntü sergilese de mükellef ve idareye işbirliği ve karşılıklı anlayış çerçevesinde uzlaşma imkânı veren bu kurum, gelişmiş batı ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de modern vergiciliğin bir zorunluluğu olarak karşımıza çıkmaktadır (Vardar, 2009: s.3).

Uzlaşma kurumu tarhiyat durumuna göre; tarhiyat öncesi uzlaşma ve tarhiyat sonrası uzlaşma şeklinde ikiye ayrılır. Tarhiyat öncesi uzlaşma, vergi incelemesine dayanılarak tarh edilecek vergiler için henüz vergi idaresince tarhiyat ve mükellefe tebligat yapılmadan başvuru uzlaşmadır. Tarhiyat sonrası uzlaşma ise, vergi dairesince ikmalen, re’sen veya idarece bir verginin tarh ve mükellefe tebliğ edilmesi halinde başvuru uzlaşma türüdür. Tarhiyat öncesi uzlaşma, vergi mevzuatımıza, 24.12.1985 tarih ve 19014 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olan 3239 sayılı kanunla, VUK’nun Ek 11. Maddesiyle girmiş, ancak; tarhiyat öncesi uzlaşmanın işlerlik kazanması ‘Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Yönetmeliği’nin 16.2.1987 tarih ve 19374 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanması ile mümkün olabilmektedir. Tarhiyat

sonrası uzlaşma ise 04.01.1961 tarihli ve 213 sayılı VUK'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Hükümler Eklenmesi Hakkındaki 19.2.1963 Tarihli ve 205 Sayılı Kanun'un 22. Md. ile vergi mevzuatımızda yerini almıştır.

İdare açısından bu iki uzlaşma türünün de amaçları aynıdır. Bu amaçlar; vergi uyuşmazlıkların idari aşamada çözümlenmesiyle kamu alacağının şüpheli hale gelmeden, tahsilini hızlandırmak ve yargı mercilerinin yükünü hafifleterek bürokratik işlemleri azaltmak olarak özetlenebilir. Bununla birlikte vergi yükümlüsüyle vergi idaresini bir araya getirerek, psikolojik mesafeyi ortadan kaldırarak vergiye ve vergi idarelerine karşı direnci kırmakta ve uzun vadede vergi bilincinin yerleşmesine katkı sağladığı söylenebilir.

Çalışmada, uzlaşma müessesesinin bir bütün olarak değerlendirilmesi açısından daha önce yapılan soyut araştırmalardan yola çıkarak, kullanılan verilerle uzlaşma kurumu daha somut biçimde analiz edilerek, gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutması ve uzlaşma müessesinin daha objektif ve bilimsel olarak değerlendirmesi amaçlanmaktadır.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümünde, uzlaşma kavramı, uzlaşmanın amacı, önemi ve kapsamı üzerinde durulmuş; uzlaşma kurumunun vergi mevzuatımıza girdiği 1963 yılından bu yana geçirdiği değişiklikler, uzlaşma kurumunun uyuşmazlıkların çözümünde, mükellef idare ve yargı organlarına sağladığı faydalar ve uzlaşma kurumuna kanunilik ve eşitlik ilkelerini bozduğu gerekçesiyle getirilen eleştiriler incelenmiş; ayrıca uygulama sonuçları ve etkinlikleri açısından karşılaştırmak adına çeşitli ülkelerde uygulanış şekilleri ele alınmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde tarhiyat sonrası uzlaşma, üçüncü bölümünde tarhiyat öncesi uzlaşma kavramları, uzlaşma komisyonların teşkili, yetkileri ve uzlaşma süreçleri incelenmiştir.

Çalışmanın omurgasını oluşturan dördüncü bölümde ise 2013-2017 yılları arasında Uşak Vergi Dairesi Bünyesinde kurulan tarhiyat sonrası uzlaşma komisyonlarının uzlaşma verileri, idarenin uzlaşma ile vazgeçtiği alacakları, uzlaşılan miktarların tahsilatları ve idarenin tahsil edilemeyen alacakları incelenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

VERGİSEL UYUŞMAZLIKLARDA ALTERNATİF ÇÖZÜMLER

1.1.VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜM YOLLARI

Vergi uyumsuzluğu; Vergi mükellefleri ile vergi dairesi arasında vergilendirme işlemi dolayısıyla ortaya çıkan ve mükellefiyeti etkileyen hukuki anlaşmazlıklardır. Vergi uyumsuzlukları genellikle mükellefiyet, ceza kesme ve verginin tahsili konularında görülmektedir. Mükellefiyete ilişkin uyumsuzluklar verginin matrahının tayin ve tespiti, verginin miktarı, muafiyet ve istisnalar ve mükellefin şahsında hatalar nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Ceza kesmede ihtilaflar ise vergi suçları ve bu suçlar nedeniyle kesilen cezalardan dolayı görülmektedir. Tahsil uyumsuzlukları ise tebliğ edilen ödeme emrine karşı ilgili şahsın borcunun olmadığı veya bunu tamamen ya da kısmen ödemediği ya da bu vergi borcunun zamanaşımına uğradığı iddialarından kaynaklanmaktadır (Aksoy, 1990: s.65).

Kamusal mal ve hizmetlerin görülmesi için gelirlerini en üst düzeye çıkmasının amaçlayan idare ile harcanabilir gelirlerini en üst düzeye çıkmasını hedefleyen mükellef arasında çeşitli anlaşmazlıkların çıkması gayet doğaldır. İşte bu şekilde vergi dairesi ile mükellef arasında vergiler ve/veya cezaları nedeniyle ortaya çıkan vergi uyumsuzluklarının çözümünde takip edilecek yol; idari ve yargı yolu olmak üzere ikiye ayrılır. İdare yol daha barışçıl ve daha hızlı bir yol iken yargı yolu daha meşakkatli ve zaman alıcı bir yoldur. Bu barışçıl idare yollar; cezalarda indirim (VUK 376. Md.) hataların düzeltilmesi, pişmanlık ve ıslah (VUK 371.md) ile uzlaşmadır (Sazak, 2018: s.54).

Türk pozitif hukukunda vergi uyumsuzluklarının çözüm yollarının sistematize etmek gerekirse önce idari çözümler (barışçıl çözümler)- yargısal çözümler ayrımı yapılabilir. İdari çözümler vergi yükümlüsü ile vergi idaresi arasındaki vergisel uyumsuzluğun barışçıl yöntemlerle pazarlık yoluyla anlaşarak ya da idari denetim ilkeleri çerçevesinde ortadan kaldırılmasına ilişkin yöntemlerdir. Türk vergi hukuku sisteminde; uzlaşma ve düzeltme yolları barışçıl çözüm yollarını oluştururlar. İdari çözüm yollarının iki özelliği vardır. Bu özelliklerden birincisi bu yollara başvurma zorunluluğu yoktur; ikincisi de idari çözüm yollarına başvurduktan sonra da duruma göre yargısal çözüm yollarına başvurulabilir. Barışçıl yollarla çözüme

kavuşturulamayan uyuşmazlıkların ya da bu yolları hiç başvurulmadan yargısal anlamıyla bir 'çekişme' haline getirilen uyuşmazlıklar, vergi yargısının görev alanına girer. Vergi davası açmak, itiraz veya temyiz yollarına başvurmak suretiyle uyuşmazlık çözüme bağlanır (Öncel, Kumrulu ve Çağan, 2010: s.169-170).

Uyuşmazlıkları önlemek için yasa koyucu her türlü önlemi almak zorundadır. Kanun koyucu, günün gereksinimlerine en iyi şekilde cevap verecek yasal düzenlemelerle mükellefleri aydınlatarak, tutarlı ve istikrarlı bir uygulamayla kanundaki boşlukları azaltarak uyuşmazlıkları ortadan kaldıramasa bile en aza indirebilir. Ancak alınan bütün önlemlere rağmen yine de ortaya çıkan uyuşmazlıklara karşın vergi idaresi de bazı çözüm yolları üreterek önlemler alabilir. Vergi idaresinin mükelleflerle kuracağı iyi bir diyalog uyuşmazlıkların karşılıklı anlaşma ile kısa sürede ve az masraflı çözebilir. Bu yola uyuşmazlıkların idare aşamasında çözülmesi denilmektedir (Kırbaş, 2002: s.196).

1.1.1.Vergi Uyuşmazlıklarının İdari Aşamada Çözümü

Uyuşmazlıkların idari aşamada çözüm yolları: Hataların düzeltilmesi, uzlaşma (tarhiyat öncesi ve tarhiyat sonrası uzlaşma), pişmanlık ve ıslah ile cezalarda indirim konularıdır (Tekin, 2015: 164).

1.1.1.1. Vergi Hataları Ve Düzeltme

Vergi hataları, verginin miktarını etkileyen hatalar olup haksız yere fazla veya eksik vergi istenmesi veya alınmasına yol açmaktadır. Türk Vergi Hukukunda vergi hataları, 213 sayılı VUK'un 116 ila 126'ncı maddeleri arasında yer almakta ve vergi hatalarını, hesap hataları ve vergilendirme hataları olarak sınıflandırmaktadır. VUK'un 116. maddesinde vergi hataları: '*vergi hatası, vergiye müteallik hesaplarda veya vergilendirmede yapılan hatalar yüzünden haksız yere fazla veya eksik vergi istenmesi veya alınmasıdır*' şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanımdan yola çıkarak, vergi hataları, vergi alacağının doğmasından tarh, tahakkuk ve tahsil aşamasına kadar vergilendirme sürecinin her aşamasında meydana gelebilen, verginin ödenmesi gerekenden eksik veya fazla tahsil edilmesine yol açan hesap ve vergilendirme hatalarıdır (BİNİŞ, 2012: s.486-488).

Türk Vergi Hukuku'na göre bir hatanın vergi hatası kapsamında değerlendirilebilmesi için (BİNİŞ, 2012: s.488) VUK'nun 117. maddesinde yer alan vergi miktarına ilişkin maddi hatalar olarak belirtilen hesap hatalarından ya da 118. maddesinde açıklanan vergi mükellefiyetine ilişkin hataları olarak nitelendirilen vergilendirme hatalarından olması gerekmektedir (KAŞIKÇI, 2011: s.30).

Vergi hatalarının düzeltilmesi ise; vergilendirme işlemlerindeki hataların giderilmesi amacıyla Vergi Usul Kanununda düzenlenmiş bulunan barışçıl yollardan biri olup (DEMİREL, 2016: s.62) vergilendirme işlemleri sırasında idare ya da mükellef tarafından yapılan hataların düzeltilmesi yolu ile taraflar arasında anlaşmazlığın giderilmesidir (KAŞIKÇI, 2011: s.20). Düzeltme yolu sadece VUK'nun 116, 117 ve 118. maddelerinde yer alan vergi hataları için uygulanan bir yoldur. Düzeltme işlemi başlıca iki şekilde gerçekleşir. Bunlardan ilki vergi dairesince yapılan re'sen düzeltmedir. İkincisi ise, mükellefin düzeltme isteminde bulunmasıdır (BİNİŞ, 2012: s.488).

1.1.1.2. Vergi Cezalarında İndirim

Vergi uyuşmazlıklarının idari çözüm yollarından biri olan cezalarda indirim müessesesi, VUK'un 376'ncı maddesinde düzenlenmiştir. Vergi ödevlisinin, ikmalen, re'sen veya idarece tarh edilen vergi veya vergi farkı ile indirimlerden arta kalan vergi ziyayı, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarını ihbarnamenin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili vergi dairesine başvurmak ve dava açmamak kaydıyla vadesinde veya teminat göstererek vadenin sona ermesinden itibaren üç ay içinde ödeyeceğini bildirmesi halinde, (KARAKOÇ, 2015: s.3645).

1. Vergi ziyayı cezasında birinci defada yarısı, müteakiben kesilenlerde üçte biri,
2. Usulsüzlük veya özel usulsüzlük cezasının yarısı;

indirilir.

Cezalarda indirim müessesesi, tarh edilen vergiler üzerinde bir etkisi yoktur. Müessese sadece cezalarda indirimi düzenlemiş olup cezalarda belli oranlarda indirim yapılması imkânını vermektedir. Bu nedenle cezalarda indirim müessesesi cezanın tamamını değil bir kısmını ortadan kaldırır (KALAYCI, 2013: s.39). Ayrıca cezalarda indirimden yararlanmanın şartı, dava açmamaktır. Bu nedenle, hem

cezalarda indirimden yararlanılması hem de yargı yoluna başvurulması mümkün değildir (KARAKOÇ, 2015: s.3645).

1.1.1.3. Pişmanlık Ve Islah

Pişmanlık ve ıslah, 213 sayılı VUK'un 371'inci maddesinde '*Beyana dayanan vergilerde vergi ziyai cezasını gerektiren fiilleri işleyen mükelleflerle bunların işlenişine iştirak eden diğer kişilerin kanuna aykırı hareketlerini ilgili makamlara kendiliğinden dilekçe ile haber vermesi hâlinde, haklarında aşağıda yazılı kayıt ve şartlarla vergi ziyai cezası kesilmez*' şeklinde düzenlenmiştir. Pişmanlık ve ıslah müessesesi gerek vergi cezalarını ortadan kaldıran, gerekse vergisel uyumsuzlukların idari aşamada çözümlenmesini sağlayan bir yoldur (AK ve EKERYILMAZ, 2016: s.4).

Pişmanlık ve ıslah, beyana dayanan vergilerde vergi ziyai cezasını gerektiren fiilleri işleyen mükelleflerle bu fiillerin işlenişine iştirak eden diğer kişilerin kanuna aykırı hareketlerini ilgili makama kendiliğinden dilekçeyle haber vermesi (EKERYILMAZ 2014: s.20) ve belli şartların yerine getirilmesi neticesinde mükellef veya vergi sorumlusuna, vergi ziyai cezası kesilmesini engelleyen ve bu suretle vergi anlaşmazlıklarının idarî aşamada çözümünü sağlayan hukukî bir müessesedir (ORTAÇ ve FURTUNA, 2017: s.428).

Kanun koyucunun, pişmanlık ve ıslah müessesesine kanunlarda yer vermesinin amacı; vergi kanunlarına aykırı hareket ederek vergi ziyasına sebebiyet veren mükelleflere bir fırsat tanıyarak, vergi idaresinin kanuna aykırı hareketten haberdar olmadığı süre içerisinde kendiliğinden bildirmesi ve kanunda sayılan şartları yerine getirmeleri halinde ceza kesmemektedir. Böylelikle mükellefleri, vergi ziyasına sebebiyet veren kanuna aykırı eylemlerini vergi dairesine bildirmeye özendirilmektedir. Devlet açısından belki de hiç tespit edilemeyecek veya geç tespit edilecek bir durumun mükellef tarafından bildirilmesi söz konusu olduğu için devlet, işlem külfetinden kurtarmakta ve kamu alacağının tahsilini kolaylaştırmaktadır (ORTAÇ ve FURTUNA, 2017: s.428-429).

1.1.1.4. Uzlaşma

Mükelleflerin idare ile olan uyuşmazlıklarının yargıya gitmeden çözümünü öngören müesseselerden en önemlisi ve en yaygın olarak kullanılanı uzlaşmadır (Öner, 2012: s. 171). Uzlaşma, idari aşamada yapılması, uyuşmazlığı kısa sürede ortadan kaldırabilmesi nedeniyle mükellefler açısından sıklıkla başvurulanan yollardan biridir. Bu yolla bir taraftan vergi alacaklısı sıfatıyla vergi idaresinin kanunen alınması gereken vergiler ve/veya cezaların bir bölümünden vazgeçerek bunların bir an önce tahsil edilmesi, diğer taraftan da vergi borçlusu sıfatıyla mükellefin uzun bir dava sürecinden kurtulmasını sağlar (Şenyüz, Yüce, Gerçek, 2010: s.222).

Uzlaşma; vergi uyuşmazlıklarının, vergi yargısına taşınmasını önemli ölçüde engellemekte ve bu suretle verginin yönetimi bakımından önemli yararlar sağlamaktadır. İdare ile mükellefi veya vergi sorulusunun, aralarındaki anlaşmazlığı ya da yaklaşım farklılığını gidermek suretiyle, vergi yargısına başvurmadan vazgeçmeleri, uzlaşılan tutarları yasal sürelerde ödemeleri, idari etkinlik ve vergi yargısının iş yükünün arttırılmaması bakımından önemlidir (Akdoğan, 2008: s.154-155).

Uzlaşma müessesesi, iki aşamada söz konusu olmaktadır. Bunlardan birincisi, vergi incelemelerine dayanılarak tarh edilecek vergi, resim ve harçlar için henüz tarhiyat yapılmadan başvuru yapılmadan başvurulabilecek uzlaşmadır. İkincisi ise, vergi, resim ve harçların re'sen, ikmalen ya da idarece tarh edilmesinden sonra başvurulacak olan uzlaşmadır. Birincisine, Tarhiyat Öncesi Uzlaşma, ikincisine Tarhiyat Sonrası Uzlaşma denilmektedir (Karakoç, 2017: s.546-547).

Tarhiyattan önceki uzlaşma, vergi incelemesine dayanılarak tarh edilecek vergiler için henüz vergi idaresince tarhiyat ve mükellefe tebliğat yapılmadan başvurulanan uzlaşmadır. Tarhiyat sonrası uzlaşma ise, vergi dairesince ikmalen, re'sen veya idarece bir verginin tarh ve mükellefe tebliğ edilmesi halinde başvurulabilmektedir. Uzlaşmaya başvuru, mükellefe ve ceza muhatabına tanınmış bir haktır. Mükellefler tarhiyat öncesi ve tarhiyat sonrası uzlaşmadan sadece birine başvurabilirler (Öner, 2012: s.172).

Tarhiyat öncesi uzlaşmanın kapsamına; vergi incelemeleri neticesinde bulunan matrah veya matrah farkları üzerine tarh edilecek vergi, resim ve harçlar ile bunlara ilişkin olarak kesilecek vergi ziyayı, genel usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları girmekteyken, tarhiyat sonrası uzlaşmanın kapsamına ise ikmalen, resen ve idarece tarh edilen vergiler ile bunlara ilişkin olarak kesilen vergi ziyayı cezası girer. Her iki uzlaşmada da ağır nitelikli fiillerle yaratılan vergi ziyayı kabahati kapsam dışında tutulmuştur (Kaplan, 2013: s.133). Kapsadığı vergi ve ceza alanı olarak baktığımızda da tarhiyat öncesi uzlaşmanın tarhiyat sonrası uzlaşmaya göre kapsamı daha geniş tutulmuştur. Usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları tarhiyat sonrası uzlaşma kapsamına girmezken tarhiyat öncesi uzlaşmanın kapsamına girmektedir. Bununla birlikte her iki yöntemde de uzlaşmaya yönelik herhangi bir miktar sınırlaması yapılmamıştır (Eroğlu ve Eftekin, 2015: s.248).

Uzlaşma yoluyla; vergi idaresi ile vergi yükümlüsü aralarındaki uyuşmazlığı, yargı yoluna gitmeden aralarında anlaşarak ortadan kaldırmayı amaçlamaktadırlar (Akdoğan, 2008: s.155).

1.1.2.Vergi Uyuşmazlıklarının Yargı Aşamasında Çözümü

İdari yollara başvurarak çözümlenemeyen ya da bu yollara hiç gidilmeden, yargısal anlamda çözümlenmek istenen uyuşmazlıklar vergi yargısının görev alanına girer (Kızılot, Kızılot, 2007: s.282). Vergi yargısı; Vergi Mahkemeleri, İstinaf Mahkemeleri ve Danıştay'dan oluşmaktadır.

Mükellef ya da adına ceza kesilen gerçek ya da tüzel kişiler, vergi/ceza ihbarnamenin kendisine tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde vergi mahkemesinde dava açabilir.

Mükellefler veya vergi sorumluları ya da vergi dairesi öncelikle idari yargı sistemi içinde yer alan vergi mahkemelerinde daha sonra da duruma göre istinaf mahkemelerinde ya da Danıştay'da çözümlenmektedir. Başka bir anlatımla, vergi davalarında öncelikle vergi mahkemelerine başvurulur (Kızılot, Şenyüz, Taş, 2007: s.234). Vergi mahkemesi kararlarına karşı ya bölge idare mahkemelerinde istinaf başvurusunda bulunulur ya da Danıştay'da temyiz davası açılır.

Bölge idare mahkemelerinde daha önceleri itiraz merci olarak görev yapmaktayken, 2576 Sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanuna, 6545 sayılı Kanunun 4. maddesiyle eklenen 3/A maddesiyle istinaf mahkemesine dönüştürülmüştür.

Vergi mahkemelerinde, vergi uyuşmazlıklarından doğan davaların açılması, tarh edilen vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümlerin ve bunların zam ve cezalarının dava konusu edilen bölümünün tahsil işlemlerini durdurur (İYUK Md.27/4). Ancak vergi tahakkuk etmişse, tahsil aşamasına geçilmişse, yürütme kendiliğinden durmamakta, mahkemenin ayrıca yürütmeyi durdurma kararı vermesi gerekmektedir (Aslan, 2018: s.31).

Konusu 5.000 liraya kadar olan vergi uyuşmazlıklarına Vergi Mahkemesinin vermiş olduğu karar kesin olup buna karşı istinaf yolu kapalıdır. 5.000 lira ile 100.000 lira arasında olan vergi davalarında, Vergi Mahkemesi kararına karşı Bölge İdare Mahkemesine istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge İdare Mahkemesinin vermiş olduğu karar kesin olup, karara karşı Danıştay'da temyiz yolu kapalıdır. Konusu 100.000 lirayı aşan vergi davalarında, vergi mahkemesi tarafından verilen karara karşı istinafa, istinaf sonunda Bölge İdare Mahkemesinin verdiği karara karşı da Danıştay'da temyiz yoluna başvurulabilmektedir. Danıştay, Bölge İdare Mahkemesi kararını onamakta ya da bozma kararı vermektedir. Danıştay'ın bozma kararına, Bölge İdare Mahkemesinin direnme kararı vermesi durumunda, karar Danıştay Vergi Dava Daireleri Kuruluna gitmektedir. Vergi Dava Daireleri Kurulu kararlarına uyulması zorunludur (Aslan, 2018: 32).

1.2. VERGİ HUKUKUNDA UZLAŞMA

1.2.1.Uzlaşmanın Tanımı

Uzlaşma, iki veya daha çok taraf arasındaki düşünce, eylem ve çıkar ayrılığını ortadan kaldırarak ortak bir görüş ve düşünce birliğine varılması olarak tanımlanabilir. Uzlaşma toplumsal bir kurum olup, birlikte barış içinde yaşayabilmenin ve paylaşabilmenin gerekli ve zorunlu bir şartıdır. Bu anlamda tarafların birbirine güven duyması, saygı ve hoşgörü göstermesi gerekir. Kavga ve çekişmenin olmadığı her yerde gizli veya açık bir uzlaşma var demektir (Kalaycı,

2013: s.64). Öğretide ve yargı organlarında (Danıştay), vergide uzlaşma kurumu farklı ve değişik şekillerde tanımlanmakta ve nitelendirilmektedir (Nas, 2008:s. 11).

1.2.1.1.Öğreti

Vergi uyuşmazlığı vergi alacaklısı devlet ile vergi borçlusu mükellef arasında meydana gelen anlaşmazlıklardır. Bu anlaşmazlıklar çok çeşitli olabilmekte ve vergilendirme sürecinin herhangi bir safhasında meydana gelebilmektedir. Söz konusu uyuşmazlıklar, vergilendirme olayına ilişkin teknik hatalardan veya vergi kanunlarının yanlış ya da farklı yorumlanmasından kaynaklanabileceği gibi vergilendirme sürecinde mükellef ve idarenin farklı zihniyetle hareket etmeleri de tek başına bir sebep unsuru oluşturarak uyuşmazlıklara neden olabilmektedir (Taşkan, 2007: s.131). Bu uyuşmazlıklar, idarenin eylemi ile başlamakta, çözümü de tarafların tutumlarına göre değişebilmektedir. Ancak Anayasamızın 125'inci maddeye göre; "idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açık" olmasına rağmen, sorunun öncelikle idari aşamada çözümlenmesi, bu yoldan başarı sağlanamazsa yükümlülerce yargı yoluna gidilmesi daha anlamlı görülmektedir (Karatay, 2013: s.35).

Uzlaşma, vergi idareleri ile vergi ödevlisinin, vergiler ve bunlara ilişkin cezalar üzerinde karşılıklı görüşme ve pazarlık sonucu anlaşmaya varmaları; konuyu uyuşmazlık haline getirmemeleridir (Karakoç, 2017: s.544)

Bir başka tanım ise, vergi idaresi ve yükümlü arasında ortaya çıkan uyuşmazlık konusu ve benzeri yükümlülükler ile bazı vergi cezaları üzerinde anlaşarak ödenmesi gereken miktarları tespit işlemidir. Tanımı öğelere ayırırsak şu hususları tespit edebiliriz (Bayraklı, 2017: 74-75)

- i. Uzlaşma bir **anlaşmadır**. Bu anlaşma ile uyuşmazlık konusu ortadan kalkar.
- ii. Uzlaşma bir **idari sözleşme değildir**. İdari sözleşmeler, kamu hizmetine dayalı konularda yapılır ve idare tarafı otorite-egemenlik özelliği nedeniyle belirleyici olmaktadır.
- iii. Uzlaşma, kamu otoritesini temsil eden **kamu görevlileri** ile **yükümlü** ile veya vekili ya da kanuni temsilcilerinin vergi sorumlusu olarak bulunduğu bir ortamda cereyan eder.

- iv. Her uyuşmazlık konusu uzlaşmaya konu olamaz. Tarhiyatın türüne göre bazı vergiler ve vergi cezaları üzerinde anlaşılabilir.
- v. Uzlaşma sonucuna göre taraflar anlaşma konularına uygun davranmak zorundadır. Vergi yükümlüsü anlaşılan miktarı ödemek, vergi idaresi de anlaşığı konulara uygun davranmak zorunda kalır. Bu konuda anlaşmaya aykırı olarak vergi tarh edilemez, vergi cezası kesilemez. Vergi yükümlüsü de üst mercilere başvuramadığı gibi anlaşığı konularda yargı yoluna gidemez.

Uzlaşma İdarenin tek tarafı olarak tesis ettiği bir işlem değildir. Bu nedenle, idari işlemler hakkında yargı yoluna başvurabilme imkânı olmasına karşılık, uzlaşma hakkında yargı yoluna gidilemez (Pehlivan, 2011: s.106).

1.2.1.2. Danıştay

İdari yargıda en üst yargı mercii olan Danıştay'a göre vergide uzlaşma; vergi mükelleflerinin vergi ödevlerini zamanında yerine getirmemek ya da eksik yerine getirmek suretiyle beyan dışı bıraktıkları kazanç veya vergiye tabi işlemlerle ilgili olarak bilahare vergi idaresince ikmalen veya resen tarh edilen vergiler ve bunlara ilişkin cezaların miktarları üzerinde ihtilaf yaratmaksızın mükellefle idarenin karşılıklı olarak uyuşmalarına imkân veren bir kurumdur.¹ Danıştay vermiş olduğu diğer bir kararda da "Uzlaşmayı vergi uyuşmazlıklarının halli ve böylece mükelleflerin tereddütlerini bir an önce giderilmesi sureti ile onların huzura kavuşmalarının sağlanmasıdır." şeklinde tanımlamaktadır.² Buna benzer yaptığı diğer bir tanıma göre "uzlaşma; vergilemeden dolayı mükellef ile vergi dairesi arasında ortaya çıkan uyuşmazlıkların, barışçı yollarla, taraflar arasında uzlaşma sağlanarak çözümlenmesini ifade etmektedir."³

1.2.2.Uzlaşmanın Amacı ve Önemi

213 Sayılı VUK'nun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki 28.02.1963 tarih ve 205 sayılı kanunla uzlaşmanın amacını: "*Vergi ihtilaflarının süratle ve böylece mükelleflerin tereddütlerinin bir an önce giderilerek huzura kavuşmalarının*

¹ Danıştay 4.Daire 1991/2637 Esas 1991/3443 Karar

² Danıştay 4. Daire 1994/4274 Esas 1994/97 Karar

³ Danıştay 4. Daire 1998/93 Esas 1994/97 Karar

temini, amme alacağıının vaktinde hazineye intikali ve nihayet itiraz ve temyiz mercilerinin işlerini hafifleterek ihtilafların üzerine daha titizlikle eğilmelerine imkân sağlaması maksadıyla kanuna uzlaşma müessesesi ithal olunmuştur. Böylece, mükellefle idare arasında da vergi yönünden zuhur edecek ihtilafların yine kendi aralarında görüşülerek halli yolu açılmaktadır.” olarak açıklamıştır.

Uzlaşma ile vergi idaresi, hem ihtilafları en aza indirmeyi hem de mükelleflerin ödemesi gereken vergi aslı ve cezaların (gecikme faizi hariç) mükellef tarafından daha rahat ödenebilecekleri bir seviyeye indirilmesini öngörmektedir. Kanun koyucu, bu hususta vergilemede verimlilik ilkesini göz önünde bulundurarak vaktinde ama eksik alınan vergiyi geç ama tam alınacak vergiye tercih etmiştir (Candan, 1991: s.61). Vergi idaresi, bu şekilde vergi alacağıının bir an önce hazineye intikalini sağlamakta ve alacağıının değer kaybetmesini ya da şüpheli hale gelmesini önlemiş olmaktadır. Uzlaşmanın sağlanması durumunda, mükellef de bir kısım vergi borcundan kurtulur ve mutlak surette ödemesi gerekenden daha az vergi öder. Ayrıca her iki taraf da yıllar sürebilecek ve sonucu öngörülemez bir dava sürecinden ve bu dava adına harcanacak emek, zaman ve masraflardan kurtulur (Vardal, 2009: 7).

Her uzlaşma biçiminde olduğu gibi, vergi uyuşmazlıklarında taraflar karşılıklı ödümler vermekte ve bazı haklardan vazgeçmekte, bunun karşılığında da taraflar bazı yararlar elde etmektedir. Vergi idaresi kanunen alınması gereken vergilerle bunlara ilişkin cezanın bir bölümünden vazgeçmektedir. Bunun karşılığında vergi alacağını daha çabuk tahsil etmekte, çok sayıda davayı izleme yükünden sıyrılmakta ve mükelleflerle hasım olarak yargı kuruluşlarını önüne çıkmaktan kurtulmaktadır. Mükellef yönünden bakıldığında da benzer bir durum söz konusudur. Mükellefte uzlaşma halinde vergi borcunun ve cezanın tümü için yargı kuruluşlarına gidebilme hakkını yitirmektedir. Bunun karşılığında gerçek vergi borcu ya da cezası yerine daha az bir miktar ödeme olanağına kavuşmaktadır (Kırbaş, 2002: s.200)

213 sayılı VUK'a 28.02.1963 tarih 205 sayılı kanunla eklenen Ek 1'inci maddesi ile getirilen tarhiyat sonrası uzlaşma ile 11.12.1985 tarih 3239 sayılı kanunla eklenen Ek 11'inci maddesinde düzenlenen tarhiyat öncesi uzlaşmanın temel amacı; vergi uyuşmazlıklarının idari aşamada çözümlenmesiyle kamu alacağıının tahsilini çabuklaştırmak ve vergi yargısının yükünü hafifletmek olarak özetlenebilir.

Uzlaşmanın, ilk etapta sağladığı bu faydaların yanında, mükellef ve idare arasındaki psikolojik mesafeyi yok ederek vergiye karşı direnci azalttığı ve uzun vadede vergi sisteminin yerleşmesine katkıda bulunduğu da söylenebilir. Nitekim mükellef ile sürekli bir çatışma içinde olmak, idare için de birçok olumsuz sonucu beraberinde getirecektir. İdare ve mükellefin sürekli bir çekişme halinde olması, vergi sisteminin gelişmesine ve yerleşmesine engel olacağı gibi bu sürekli çekişme halinin uzun vadede mükelleflerin tepkisini çekerek sosyal bunalımlara neden olması da olasıdır (İnel, 1979: s.42).

Uzlaşmada vergi idaresi ile mükellef karşı karşıya gelerek uyuşmazlığı başında ortadan kaldırır. Burada yargısal bir yol söz konusu değildir ve uzlaşma komisyonları birer yargı organı değildir. Uzlaşmayı oluşturan unsurlar; ikna, pazarlık ve karşılıklı ödündür. Uzlaşmanın etkinliğini sağlayan ise yine tarafların tavrı ve zihniyeti olmaktadır. Yükümlünün iyi niyetle hareket etmesi, yönetimin bürokratik uygulaması ve hazinencilik anlayışı bu noktada önem kazanmaktadır. Mükellef tarafından kanunun öngördüğü şekilde uzlaşma talebinde bulunulması ve vergi uyuşmazlıklarının uzlaşma ile çözümlenmesi mükellefin haksız olduğunu ve dava sürecinden çekindiğini gösteren bir etken olarak değil; uyuşmazlığın çözümünde alternatif ve etkin bir yöntem olarak kabul edilmeli ve uzlaşma görüşmeleri bu zihniyetle gerçekleştirilmelidir. Bu şekilde uzlaşmanın ruhuna ve amacına uygun bir uygulamanın gerçekleştirilmesi mümkün olacaktır (Karatay, 2013: 37).

Uzlaşma uyuşmazlıkların çözümlenmesinde yükümlü ile vergi idaresinin yara almasına engel olur. Vergi idaresi ve yükümlü arasında husumetin oluşmasına engel olur. Çünkü vergi yükümlüsü daha sonraki yıllarda bir şey almadan vergi verecektir. Her iki tarafta da çekişmeli ve masraflı olan yargı yolundan alıkonmuş olur. Lüzumsuz yargı masraflarından korundukları gibi, yargı mercilerinin iş yükünün lüzumsuz yere artmasının da önüne geçilmiş olur. Devlet alacağına çabuk ulaşmış olur. Bu değerlendirmeler göz önünde tutulduğunda uzlaşma, uyuşmazlıkların çözümünde önemli rol oynar (Bayraklı, 2017: s.75).

1.2.3. Uzlaşmanın Konusu ve kapsamı

Uzlaşma ilke olarak Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergilerde yapılmaktadır. Ancak Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergi, resim ve harçlardan

hangilerinde uzlaşma yoluna gidileceğini tespit yetkisi Hazine ve Maliye Bakanlığına verilmiştir. İl özel İdareleri ile Belediyelere ait vergi, resim ve harçlar bakımından bu yetki İçişleri Bakanlığı'na kullanılır. Maliye Bakanlığı'na uzlaşma kapsamına girecek vergileri belirleme yanında sürekli, geçici ve merkezi uzlaşma komisyonlarının yetkileri, uzlaşmanın yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirleme yetkileri de verilmiştir. Hazine ve Maliye Bakanlığı bu yetkisini bir yönetmelik çıkarmak suretiyle kullanacaktır (Tosuner, M. Arıkan, 2011: s. 71-72).

Vergi Usul Kanununun Ek 1'inci maddesinin son fıkrasına dayanılarak İçişleri Bakanlığı'na hazırlanan, 1 Ağustos 2003 tarih ve 25186 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 'Mahalli İdareler Uzlaşma Yönetmeliği'nin 2. Maddesinde: "*İl Özel İdareleri ve Belediyelerce ikmalen, re'sen veya idarece tarh ve tebliğ edilen vergi, resim ve harçlar ile bunlara ilişkin olarak kesilecek vergi ziyai cezaları (usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları ile Vergi Usul Kanununun 344 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca vergi ziyai cezası kesilen tarhiyata ilişkin vergi ve ceza hariç) girer.*" diyerek Mahalli İdarelerce tarh ve tahsil edilen vergi, resim ve harçlara ilişkin uzlaşmaların kapsamını belirlemiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı 3 Şubat 1991 tarih 23600 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 'Uzlaşma Yönetmeliği' de uzlaşmanın kapsamını: "*Bu Yönetmeliğin kapsamına ikmalen, re'sen veya idarece salınan ve Bakanlık Vergi Dairelerinin tarha yetkili olduğu bütün vergi, resim ve harçlar ile bunlara ilişkin olarak kesilecek vergi ziyai cezaları (usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları ile Kanunun 344 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca vergi ziyai cezası kesilen tarhiyata ilişkin vergi ve ceza hariç) girer.*" şeklinde sınırını çizmiştir.

Mükellef tarafından ikmalen, re'sen veya idarece tarh edilen vergilerle bunlara ilişkin vergi ziyai cezalarının (VUK, Md. 359'da belirtilen kaçakçılık fiilleriyle vergi ziyaya sebebiyet verilmesi halinde tarh edilen ve kesilen ceza ile bu fiillere iştirak edenlere kesilen ceza hariç) tahakkuk edecek miktarları konusunda vergi ziyaya sebebiyet verilmesinin kanun hükümlerine yeterince nüfuz edememekten ya da yanılmadan kaynaklandığının veya vergi hatalarının bulunduğu veya uyumsuzluk konusu olayda, yargı kararları ile idarenin görüş farklılığının olduğunun ileri sürülmesi durumunda, idare kanunda yer alan uzlaşma

ile ilgili hükümler çerçevesinde mükellefle uzlaşabilir. Uzlaşma konusu verginin matrah farkları itibariyle bölünebildiği durumlarda, uzlaşma sadece toplam matrah farkının bu bölüme isabet eden vergi kısmı için de yapılabilir (Oktar, 2013: s.153). Bununla birlikte usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları tarhiyat öncesi uzlaşmanın konusuna girmektedir. Motorlu Taşıtlar Vergisi ve Gümrük Vergisine ilişkin vergi ve cezalar uzlaşma kapsamında değildir (Tosuner, M. Arıkan, 2011: s.72). Diğer taraftan, doğal olarak, tahakkuk eden ve miktarı kesinleşen vergilerde uzlaşma söz konusu olmamaktadır (Bilici, 2006: s.118).

Uzlaşma ikmalen, re'sen ya da idarece tarh edilen vergilerle bunlara ilişkin vergi ziyai cezalarının tahakkuk edecek miktarları üzerinde olmaktadır. Beyana dayanan tarhiyatta uzlaşmaya gidilememesinin nedeni mükelleflerin beyan ettikleri matrahlara ve bu matrahlar üzerinden tarh edilen vergilere, tarhiyatta herhangi bir vergi hatası bulunmadıkça itiraz edememelerinden kaynaklanmaktadır (Kırbaş, 2002: s.201).

Her ne kadar kanun metinlerinde vergi, resim veya harçların asıl ve bunlara bağlı kesilen cezalarında uzlaşma söz konusu olsa da uygulamada sadece ceza miktarları üzerinde uzlaşma yapılmaktadır. Toparlarsak kaçakçılık suçundan kesilen üç kat ve bu suça iştirakten kesilen bir kat vergi ziyai cezalarında, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarında, VUK'un 376'ncı madde gereği cezalarda indirim hakkının kullanıldığı durumlarda, tahakkuku kesilen vergi, resim ve harçların cezalarında tarhiyat sonrası uzlaşma yolu kapalıdır. Tarhiyat sonrası uzlaşmadan farklı olarak tarhiyat öncesi uzlaşmada usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarında uzlaşma kurumu işler.

Ayrıca tarhiyat öncesi uzlaşmada kısmi uzlaşmanın mümkün olmasına karşılık, tarhiyat sonrası uzlaşmada kısmi uzlaşma yönetmelik gereği mümkün olmuyordu. Ancak söz konusu hüküm Danıştay tarafından iptal edildiğinden, artık tarhiyat sonrası uzlaşmada da kısmi uzlaşma mümkün olabilmektedir (Turan, H.İ. www.halilibrahimturan.av.tr).

1.2.4. Uzlaşmaya Başvuru Şartları

Kanun koyucu ikmalen, re'sen ya da idarece tarh edilen vergilerde uzlaşmaya gidilebilmesi için de bazı sınırlamalar getirmiştir. 344'üncü maddenin üçüncü fıkrası uyarınca vergi zıyaı cezası kesilen tarhiyata ilişkin vergi ve ceza uzlaşma konusu yapılamaz. Uzlaşma ancak Ek 1. maddede sayılan hususların birinin varlığı halinde gerçekleşebilecektir (Kırbaş, 2002: s.201).

Teoride her ne kadar tarhiyat sonrası uzlaşmaya başvurmak için VUK'un Ek 1. maddesinde sayılan şartların varlığı aransa da uygulamada, bu şartlara bakılmaksızın bütün vergi ve cezalar için başvuru uzlaşma talepleri idare tarafından kabul görmekte ve uzlaşma sağlanmaktadır. Madde Ek1'de geçen uzlaşmaya başvuru şartları aşağıda başlıklar halinde açıklanmıştır.

1.2.4.1. Yasa Hükümlerine Yeterince Nüfuz Edememek

Yasa hükümlerine yeterince nüfuz edememektir, edememiş olmaktan kaynaklanan bir uyuşmazlığın olduğu ileri sürmektedir. Bu durumun mükellefin eğitim ve sosyal konumuna göre belirlenmelidir. Nüfuz edememek kanun düzenlediği hususun karmaşık olması teknik bilgilere ihtiyaç duyulması nedeniyle yeterince anlayamamaktan kaynaklandığının ileri sürülmesidir (Bayraklı, 2017: s.78). Bu nedenlerle kanun koyucu, vergi zıyaının veya usulsüzlük eyleminin vergi mükellefinin veya ceza muhatabının kanun hükümlerine gereği kadar nüfuz edememelerinden ileri gelmiş olması halini, uzlaşma yapılmasını gerektiren durum olarak kabul etmiştir (Taşçı, 2010: s.38). Bu şart uzlaşmaya başvurmak için en çok kullanılan şarttır.

1.2.4.2. Yanılma Halı

Uzlaşmaya başvuru şartlarından biri olan yanılma halleri, VUK'un 369'uncü maddesinde: '*Yetkili makamların mükellefin kendisine yazı ile yanlış izahat vermiş olmaları veya bir hükmün uygulama tarzına ilişkin bir içtihadın değişmiş olması halinde vergi cezası kesilmez ve gecikme faizi hesaplanmaz*' olarak açıklanmıştır. Böylece yanılma hallerinin birinin varlığı halinde vergi veya ceza yükümlüsüne vergi cezası kesilmeyeceği açıkça hükme bağlanmıştır.

Ancak yanılma durumunun varlığı ceza muhatabı tarafından usulüne uygun şekilde kanıtlanmış olması gerekmektedir. Yanılma halinin kanıtlanmasının etkisi, vergiye ilişkin olsun ya da olmasın sadece vergi cezası üzerinedir. Buna göre kural olarak verginin, yanılma hali dolayısıyla terkinin mümkün değildir. Ancak uzlaşma müessesesi, yanılma halinin bu etkisini, vergi aslını da kapsayacak biçimde genişletmektedir. Diğer bir ifadeyle vergi cezalarını kaldıran bir etkiye sahip olan yanılma hali, uzlaşma müessesesi içerisinde, vergi aslının azaltılması veya kaldırılması için de sebep olarak belirtilmiştir. Yanılma halinin bulunduğunu iddia eden vergi mükellefi, idari ve yargısal başvurularda bulunması durumunda yalnızca cezadan kurtulma olanağına sahip iken, uzlaşma başvurusunda bulunarak, vergi aslından da kısmen veya tamamen kurtulma olanağına kavuşabilmektedir. (Taşçı, 2010: s.39).

1.2.4.3. Vergi Hataları

VUK'un 116'ncı, 117'nci ve 118'inci maddelerinde yazılı vergi hataları ile bunun dışındaki her türlü maddi hatanın olması ve uyuşmazlığı bu hatalardan kaynaklandığının ileri sürülmesi halinde mükellef uzlaşmaya başvurabilir.

VUK'un 116'ncı maddede: '*Vergi hatası, vergiye müteallik hesaplarda veya vergilendirmede yapılan hatalar yüzünden haksız yere fazla veya eksik vergi istenmesi veya alınmasıdır*' olarak vergi hatası tanımlanmıştır.

VUK'un 117'inci maddesinde hesap hataları 118'inci maddesinde vergilendirme hataları sayılmıştır. Hesap hataları: matrah hataları, vergi miktarında hatalar ve verginin mükerrer olması iken, vergilendirmede hatalar: mükellefin şahsında hata, mükellefiyette hata, mevzuda hata ve vergilendirme veya muafiyet döneminde hatadır. Bu hataların varlığı halinde mükellef kendisine tanınan idari veya yargısal çözüm yollarından birine veya duruma göre her ikisine de başvurabilir.

Vergi hatalarının düzeltilmesinin de özel yollar varken kanun koyucunun uzlaşmayı çözüm yolu olarak tanınmasının nedeni; vergi hatalarının zaman ve emek kaybı olmadan ve yargı organlarının iş yükünü arttırmadan çözüme kavuşturma düşüncesidir.

Vergi hatasına neden olan işlem, doğası gereği sakat olmasından dolayı düzeltme yolları hariç, uzlaşma müessesesinin kapsamına alınması hukuk sistematığına ters düşmektedir Çünkü ortada bir hata varsa doğrudan tarh olunan verginin hatalı kısmının veya tamamının terkin edilmesi gerekir. Dolayısıyla hiç kimse idare tarafından hatalı tarh edildiğine inandığı vergiyi aynen ödeyerek sadece vergiye bağlı cezadan kurtulmayı düşünmez, hatalı işlemin kaldırılmasını ister. Bu nedenle vergi hatasının varlığı halinde uzlaşma müessesesinin çalıştırılması düşünülemez. Ancak uzlaşma başvurusunun da, vergi veya ceza hükümlüsü için aynı sonucu doğurması, uzlaşma müessesesinin vergi hataları dolayısı ile işlerlik kazanabilmesi için gerekli hale gelmiştir (Taşçı, 2010: s.40-41).

1.2.4.4.Yargı Kararları İle İdarenin İtilaf Konusu Olayda Görüş Farklılıklarının Olması

Uyuşmazlığın nedenlerinden birisi de, yargı organları ile idarenin görüş farklılıklarından kaynaklanmasıdır. Tarhiyatın ya da kesilen cezanın sebebi olarak belirtilen benzer durumlarda, yargı kararları ve vergi idaresi tarafından verilen kararlarda farklılıklar olabilir. Bu durumda mükellef kendi durumuna benzer olaydaki ilgili yargı kararlarını dayanak göstermek suretiyle uzlaşma müessesesinden yararlanabilmektedir (Taşçı, 2010: s.42).

1.2.5. Uzlaşmanın Tarihsel Gelişimi ve Yapılan Değişiklikler

Uzlaşma kurumu, vergi hukukumuzdaki yerini ilk olarak, Vergi Usul Kanunu'nun Dördüncü Kitabının "Vergi Cezasının Kesilmesi, Ödenmesi ve Kalkması" isimli üçüncü kısmına 28.02.1963 tarihinde yayımlanan 205 Sayılı Kanunun 22'inci maddesiyle alınmıştır. Yapılan bu düzenlemeyle, VUK'nun 376'ıncı maddesinden sonra gelmek üzere Üçüncü Bölüm olarak Ek 1-10 uncu maddeler olarak eklenmiştir (Küçükkaya, 2008: s.80). Uzlaşmaya benzer ya da yakın kurumlar yabancı sistemlerde de anlaşma görüşme, ön görüşme gibi adlarla uygulanmaktadır. Bizdeki şekle modellik eden Alman uygulaması ise uzlaşma kurumu, anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle 1977'de yasa koyucu tarafından kaldırılmıştır (Öncel ve diğerleri, 2010: s.170).

Uzun yıllar tatbik edildikten sonra, 11.12.1985 tarih ve 19014 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olan 3239 sayılı kanunla ise 22 yıl aradan sonra uzlaşmanın kapsamı genişletilmiş ve VUK’nun Ek 11’inci maddesinde “Hazine ve Maliye ile Gümrük Bakanlığı vergi incelemesine dayanılarak salınacak vergilerle, kesilecek cezalarda tarhiyat öncesi uzlaşma yapılmasına izin verebilir.” denmiştir. Ancak tarhiyat öncesi uzlaşmanın işlerlik kazanması Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Yönetmeliği’nin 16.2.1987 tarih ve 19374 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanması ile mümkün olabilmıştır (Karatay 2013: s.35). Mükellefle idarenin henüz vergi salınmadan ve ceza kesilmeden uzlaşmasına olanak tanıyan bu yeni uygulamayla, Türk vergi sisteminde uzlaşma kurumunun iki farklı mahiyete büründüğünü söyleyebiliriz. Bu suretle, 1963 yılından beri uygulanmakta olan uzlaşma kurumu tarhiyat sonrası uzlaşma, 3239 sayılı kanunla getirilen yeni düzenleme ise tarhiyat öncesi uzlaşma olarak adlandırılmıştır (Vardal, 2009: s.9).

Tarhiyat öncesi ve tarhiyat sonrası uzlaşma müesseselerine ilişkin uyulacak usul ve esaslar ise VUK’nun verdiği yetkiye dayanarak Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 03.02.1999 tarihli ve 23600 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan "Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Yönetmeliği" ve "Uzlaşma Yönetmeliği" ile belirlenmiştir. Daha sonra ise 31.10.2011 tarihli ve 28101 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan ve halen günümüzde de uygulanmakta olan yeni bir tarhiyat öncesi uzlaşma yönetmeliği yayınlanarak bir önceki yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır. Öte yandan sırasıyla 23796 (24.08.1999), 25974 (22.10.2005), 26471 (23.03.2007), 29316 (04.04.2015) sayılı Resmi Gazetelerde yayınlanan yönetmelikler aracılığıyla tarhiyat sonrası uzlaşma yönetmeliği üzerinde birtakım değişiklikler yapılarak bugünkü haline kavuşturulmuştur (Gök, 2017: s.2010).

Uygulanmaya başlandığı günden itibaren uzlaşma kurumunda çeşitli tarihlerde tereddütleri yok etmek ve güncel eğilimlere yer vermek amacıyla değişiklikler yapılmıştır. Yapılan bu değişikliklerle uzlaşmanın kapsamı ve başvurma koşullarıyla ilgili olarak aşağıdaki gelişim süreci gözlemlenmiştir.

19.02.1963 tarihli 11343 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 205 sayılı kanun ile 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu’na dâhil edilen uzlaşma kurumunun ilk halinde; VUK md.1’de uzlaşma kurumunun konusu, md.2’de uzlaşmanın meydana gelmesi,

md.3'te uzlaşma komisyonları, md.4'te uzlaşma talebi, md.5'te uzlaşma talebinin incelenmesi, md.6'da uzlaşma komisyonu işlemlerinin kesinliği, md.7'de uzlaşmanın meydana gelmesi ve itiraz, md.8'de ödeme, md.9'da uzlaşma ve cezalarda indirim ve son olarak md.10'da uzlaşmanın usul ve esaslarının tüzük ile belirtileceği yer almaktaydı (Sezer, 2015: s.12).

08.07.1964 tarih 11748 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 485 Sayılı Kanunla Uzlaşma Ek-1. maddesine 6 numaralı bent eklenmiş ve ortalama kâr haddi ve gider esasına göre vergi tarhiyatı uzlaşma kapsamına alınmış, Ek-3. maddesine ortalama kâr haddi ve gider esaslarıyla ilgili uzlaşma taleplerinin incelenmesi için ayrı bir komisyon kurulabilmesi hususunda Hazine ve Maliye Bakanlığı'na yetki verilmiştir.

31.12.1980 tarih ve 17207 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2365 Sayılı Kanunun Ek 3. maddesinin sonunda eklenen fıkrayla Hazine ve Maliye Bakanlığı'na, mahalli uzlaşma komisyonuna verilen yetki sınırlarını aşan uzlaşma talepleri için merkezi uzlaşma komisyonu kurma yetkisi verilmiştir. Bu değişiklik önemlidir. Zira ilk düzenlemede, uzlaşma yapmaya sadece mahalli komisyonlar yetkili iken, Maliye Bakanlığı merkezde uzlaşma komisyonu kurmaya ve dolayısıyla uzlaşma yapmaya yetkili duruma gelmiştir (Aslan, 2018: s.48).

29.6.1982 tarihli ve 17730 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2686 Sayılı Kanunla "itiraz" kelimesi kaldırılmış yerine "dava açma yolu" ikame edilmiş ve Vergi Usul Kanunu'ndaki uzlaşma hükümleri yeni duruma uygun hale getirilmiştir.

22.1.1983 tarihli ve 17936 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2791 Sayılı Kanunla Ek 3. maddeye özel uzlaşma komisyonlarının kuruluşuna dair yeni bir hüküm eklenmiştir.

11.12.1985 tarih ve 18955 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3239 sayılı Kanununla tarhiyat öncesi uzlaşmayı düzenleyen Ek 11. ve Ek 12. Maddeler eklenmiştir.

06.07.1994 tarihli ve 71897 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4008 sayılı kanun ile 3239 Sayılı Kanunla eklenen Ek:11. Md. birinci fıkrası yapılan değişiklikle, 'Maliye Bakanlığı; vergi incelemesine dayanılarak salınacak vergilerle

kesilecek cezalarda tarhiyat öncesi uzlaşma yapılmasına izin verebilir. Ancak; inceleme sonucunda kaçakçılık cezalı tarhiyat yapılmasını gerektiren tespitler nedeniyle salınacak vergi ve kesilecek kaçakçılık suçu cezası tarhiyat öncesi uzlaşma mevzuu yapılamaz.’ Kaçakçılık suçu nedeniyle kesilen vergi ve cezalarda uzlaşma yapılamayacağı hükmü getirilmiştir.

29.7.1998 tarihli ve 23417 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 4369 sayılı kanun, uzlaşma kurumuna getirdiği yeniliklerle uzlaşma konusunda reform niteliğinde önemli değişiklikler yapılmıştır. Kanun 82’nci maddesiyle, Ek-2, Ek-3, Ek-4 ve Ek-5 maddeler kaldırılmış, 17’nci ve 18’inci maddeleriyle, Ek-1, Ek-6 ve Ek-11’inci maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

Eğer yukarıda anlatılanları özetleyecek olursak; 4369 sayılı Kanunun uzlaşma konusunda esasa ilişkin olmak üzere aşağıdaki dört temel düzenlemeyi yapmış olduğu söylenebilir (Kalaycı, 2013: s.68):

1. Vergi cezaları uzlaşma kapsamında çıkarılmıştır.
2. Kısmi uzlaşma imkânı getirilmiştir.
3. Mükellefe, dava açma süresinin sonuna kadar idarenin belirlemiş olduğu nihai teklifi kabul etmek suretiyle uzlaşma sağlanması olanağı tanınmıştır. Böylece mükellefe, düşünme ve değerlendirme süresi verilmiş bulunmaktadır (Sezer, 2015: s.16) .
4. Uzlaşma görüşmelerinde oda temsilcisi ve meslek mensubunun bulundurulması

imkânı getirilmiştir.

14.08.1999 tarihli ve 23786 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 4444 Sayılı Kanunla; 4369 Sayılı Kanunla vergi cezalarını uzlaşma kapsamından çıkararak hüküm kaldırılmış, vergi cezaları tekrar uzlaşma kapsamına alınmıştır.

Böylelikle 4369 sayılı Kanundaki vergi cezalarına uzlaşma yolunu kapatan ancak kaçakçılık suçu gerektiren vergi asıllarında uzlaşma yolu açan düzenleme arasındaki tezat ortadan kaldırılmış, vergi cezalarına uzlaşma talep edilebilmesinin yolu açılarak uzlaşmaya başvurmadaki sayının yükseltilmesi hedeflenmiştir (Aslan, 2017: s.56).

27.02.2008 tarihli ve 26800 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 5736 Sayılı Kanunla Ek 1. ve Ek 11. maddelerinin birinci fıkrasında yer alan "(344 üncü maddenin üçüncü fıkrası uyarınca vergi ziyayı cezası kesilecek tarhiyata ilişkin vergi ve ceza hariç)" ibaresi "(359 uncu maddede yazılı fiillerle vergi ziyasına sebebiyet verilmesi halinde tarh edilecek vergi ve kesilecek ceza ile bu fiillere iştirak edenlere kesilecek ceza hariç)" şeklinde, değiştirilmiştir.

1.3. UZLAŞMA KURUMUNUN SAĞLADIĞI FAYDALAR

Uzlaşma kurumunun birçok olumlu tarafı olmasına rağmen, uzlaşma kurumu pek çok yönden eleştirilmiştir. İdarenin vergi alacağını hızlıca tahsil etmesini sağlaması, mükellefinle vergisel uyuşmazlıkların süratle çözmesi ve yargı mercilerinin iş yükünü hafifletmesi gibi uzlaşma müessesesinin lehine değerlendirmeler yapılmaktadır. Öte yandan, uzlaşma müessesesine, vergilendirmede eşitlik ve kanunilik ilkelerine aykırı olduğu, kuvvetler ayrılığı teorisi ile bağdaşmadığı ve uzlaşmaya yetkili komisyonların yetkilerinin sınırsız ve yer yer keyfiliğe kaçtığı gibi pek çok eleştiri de getirilmektedir (Hocaoğlu 2015: s.506).

Uzlaşma kurumu birçok yönden eleştirilere maruz kalmıştır. Her şeyden önce Anayasa'nın 73/3'üncü maddesi gereğince kanunla konulan vergiler yine kanunla değiştirilir veya kaldırılır hükmüne aykırıdır. Yasama organı tarafından yapılan kanunlar idare tarafından değiştirilemez ya da kaldırılamaz. Oysa uzlaşma kurumu vergi ve/veya cezalarında indirim yapıp değiştirdiği gibi cezaların tamamını silip vergiye bağlı bir alacağı ortadan kaldırmaktadır. Anayasa'ya aykırı olmasına rağmen uzlaşma kurumuna 213 sayılı VUK'un Ek 1-13 maddeleriyle yaşam alanı bulması; uzlaşma kurumunun varlığını haklı gösteren birçok olumlu gerekçenin olmasındandır. Uzlaşma kurumunun hem mükellef açısından hem vergi idaresi açısından hem de yargı organları açısından birçok faydası vardır.

Vergi idaresinin, vergi uygulamalarında sürekli mükellefle uyuşmazlık içinde bulunması sadece büyük vergilerde değil bütün mali sistemin ülkede gerektiği gibi yerleşmesine ve gelişmesine engel olabilir. Bunun için uzlaşma mali sistemin ülkede yerleşmesine ve gelişmesine katkıda bulunmaktadır (Nas, 2008: s.190).

Uzlaşma kurumunun diğer idari çözüm yollarından ayıran en önemli özelliği, vergi idaresi ile vergi ödevlisini bir araya getirmesidir. Bu durum hem mükellefler açısından hem idare açısından olumlu sonuçlar doğurur. Mükellefin, vergiye ve vergi idaresine karşı ön yargısını kırar, mükellefe kendi istek ve sıkıntılarını anlatma şansı verir. İdare açısından salınan verginin ve/veya kesilen cezanın haklı sebebini anlatmasına ve mükellefi psikolojik olarak rahatlatmasına yardımcı olur. Zira ileriki dönemler için hiçbir mal ve hizmet almadan vergi ödeyecek olan mükellefi küstürmemiştir. Böylelikle yüz yüze yapılan görüşmeler, vergi idaresi ve vergi mükellefinin birbirlerine karşı olan güvenini arttırıp, ilişkilerin gelişmesine yardımcı olurken, menfaatler çizgisi içerisinde karşılıklı tavizler vererek uyuşmazlıkları ortadan kaldırmış olur. Uzlaşma kurumunun mükellefe, idareye ve yargı organlarını sağladığı faydalar gruplar halinde açıklanmıştır.

1.3.1. Mükellef Açısından Sağladığı Faydalar

Uzlaşma kurumuyla mükellef uzun ve belirsiz yargı sürecinden ve yargı masraflarından kurtulmuş olur. Aynı zamanda yargı mercilerinde geçireceği zamandan da tasarruf etme olanağı bulur. Mükellef uyuşmazlığa karşı dava açması durumunda hem dava masraflarına hem de dava sonuçlanıncaya kadar işleyecek olan geçikme faizine katlanmak zorunda kalacaktır. Ayrıca mükellefin dava yolunu seçmesi davanın aleyhinde sonuçlanma riskini de taşımaktadır.

Yargı yolu, uzlaşmaya göre daha meşakkatli bir yoldur. Mükellef yargı yoluna başvurduğunda, uyuşmazlık dosya bazında inceleneceğinden, uyuşmazlık ile ilgili inisiyatif vergi mahkemesine geçer. Uzlaşma ise vergi idaresi ve yükümlüye pazarlık yapma olanağı sunduğundan üstünlük yükümlüye geçer ve kendi hakkını savunma imkânı verir. Üstelik yükümlü bağlı bulunduğu meslek odasından ya da 3568 sayılı Kanuna göre meslek odalarından bir meslek mensubunu açıklama yapması için uzlaşma toplantısında hazır bulundurabilir. Yüz yüze yapılan görüşmelerde yükümlü meramını anlatma bakımından, dosya üzerinde yapılan incelemelerin yapıldığı dava yoluna göre daha fazla olanağa sahiptir (Nas, 2008: s.188).

Başka bir açıdan uzlaşma kurumu iyi niyetli fakat hataya düşen ya da vergi kanunlarına yeterince nüfus edemeyen veya borçlarını ödeme güçlüğü çeken

iyiniyetli mükellefleri korumakta, böylelikle vergiye gönüllü uyumlu sağlamaktadır (Adibeş ve Akkurt, 2014: s.54).

Uzlaşmanın sağlanması durumunda mükellef ödemesi gereken vergi ve/veya cezadan daha azını ödemiş ve daha az harcama yaptığı için harcanabilir geliri artmaktadır (Kerimoğlu, 2010: s.35). Aynı zamanda tahakkuk kesildikten sonra bir ay vade verilmesi ödeme süresini uzatmış olur ve yükümlüye borcunu ödemesi için zaman kazandırmış olur. Uzlaşmanın sağlanamaması durumundaysa yükümlünün dava hakkı devam eder.

Vergi uyuşmazlığı çözümlenmemiş olsa bile olay çeşitli açılardan tartışılıp ortaya konduğu için yükümlü aydınlanmakta ve idarenin uyuşmazlıkla ilgili düşüncelerini ne olduğunu öğrenmektedir. Özellikle tarhiyat öncesi uzlaşma komisyonlarında yükümlü veya ceza sorumlusu, haklarında düzenlenmiş olan inceleme raporlarında öne sürülen hususlara ilişkin olarak, karşı iddia ve fikirlerini ileri sürebilmekte, inceleme elemanları tarafından saptanmış bulunan farklar konusunda en yetkili ve bilgili elemanlardan, yaptığı hata ve yanlışlıkları direkt olarak öğrenme fırsatını elde etmektedir. Ayrıca yükümlü tarhiyat öncesi uzlaşma görüşmelerinde uzlaşma sağlanamaması halinde uyuşmazlıkla ilgili yeterli bilgiye ulaştıkları için vergi mahkemelerinde açacakları davalarda başarılı olma ihtimalleri artmaktadır (Nas, 2008: s.188).

1.3.2. İdare Açısından Sağladığı Faydalar

Uyuşmazlıklar yükümlüyü olduğu kadar vergi idaresini de rahatsız eder. Mükellef ile sürekli uyuşmazlık içinde olması idare açısından kötü bir algının oluşmasına, mükelleflerin önyargılı davranmasına neden olur. Uzlaşma ile uyuşmazlığa son verilmesi halinde idare, kaynaklarını ve zamanını daha önemli işlere yönlendirmektedir.

Uzlaşma ile idare muhtemel giderlerden ve yargı mercilerinde yapacağı mesaiden tasarruf etme olanağını elde etmektedir. İdari yargıdaki dava dosyalarını takip etme külfetinden büyük ölçüde kurtularak asıl görevi üzerinde yoğunlaşacaktır (Nas, 2008: s.189).

Ülkemizde yargı süreci oldukça uzun bir zamanı kapsamaktadır. Bu yüzden salınacak vergi ve bunlara bağlı kesilecek cezalar için mahkemeye başvurulması durumunda idare açısından tahsilat süresi uzamaktadır. Enflasyonist ortamında paranın değerinde olası azalmalar vergi ve ceza tahsilatlarının hızlı bir şekilde yapılmasında daha büyük bir önem arz etmektedir. Bu nedenle; devlet uzlaşma yolu ile mükelleflerle uzlaşarak, uzlaşılan vergi ve cezanın hızlı bir şekilde hazineye intikalini sağlar ve alacağın şüpheli hale gelmesine engel olur. Aynı zamanda düzenlenen vergi inceleme raporları dava konusu edildiğinde; yeterince maddi delillere dayandırılmaması veya yargının yorum farklılıkları nedeniyle mükellefler lehine hareket etmesi halinde yargı aşamasında sorunlarla karşılaşmaktadır. Böyle bir durumda vergi ve ceza tamamen ortadan kalkmaktadır. Bu yüzden devlet mükellefle uzlaşarak, mükelleflerin yargı yoluna başvurmadan vergi ve cezalarını daha hızlı bir şekilde ödemeleri imkânını sunmaktadır (Adibeş ve Akkurt 2014: s.54).

Uzlaşma, vergi tahsilâtını hızlandırmasının yanında vergi idaresinin belki de hiç tahsil edemeyeceği vergi alacağını bir an önce tahsil edebilme imkânına kavuşturmuş olur. Böylece mükellef veya ceza sorumlusunun dava konusu olayda haklı çıkması halinde yoksun kalacağı vergi ve cezayı da vergi idaresi elde etmiş olacaktır. Ayrıca ülkemizde örneğine çok sık rastlandığı gibi çıkabilecek bir af kanunu ile vergi tahsilatı engellenebilecektir (Nas 2008: s.190).

1.3.3. Yargı Organları Açısından Sağladığı Faydalar

Tarafların aralarındaki vergi uyuşmazlıklarını yargı mercilerine gitmeden kendi araların da uzlaşma yolu ile çözüme kavuşturması, zaten vergi uyuşmazlıkları nedeniyle ağır bir yük altında bulunan vergi yargısının da yükünü hafifleterek daha etkin çalışmasını sağlayacaktır. (Vardal, 2009: s.89).

Uzlaşmayla uyuşmazlıkların azaltılması yargı organlarının da iş yükünü azaltacağı için mevcut davalar kısa sürece sonuçlanacaktır. Davaların kısa sürede neticelenmesi toplumsal yararı sağlayacak ve etkin bir adalet sistemini de beraberinde getirecektir. Mali yargı ile ilgili mahkemelerin iş yükünün önemli ölçüde azaltılmasıyla yargıçlar, önlerindeki dosyalara daha fazla zaman ayırma ve inceleme imkânı bulacaklardır. Bunun doğal sonucu olarak verdikleri kararlar daha isabetli ve

sağlıklı olacaktır. Uzlaşma ile vergi uyuşmazlıklarının azaltılması Danıştay'ı da olumlu yönde etkileyecektir. Danıştay yükünün hafiflemesi nedeniyle, yüksek içtihat mahkemesi işlevine kavuşabilecek ve gerek uygulama gerekse öğreti bakımından vergi hukuku literatürüne yapacağı katkı artacaktır. Danıştay bir içtihat mahkemesi olarak görevini daha iyi bir şekilde ifa edecektir (Nas 2008: s.192). Bu sebeple, uzlaşma müessesesi vergi ihtilaflarını idari aşamada bitirerek, yargı mercilerinin önüne gelecek davalar için adeta bir set olmaktadır. İş yükünün azalmasında önemli rol oynayan uzlaşma müessesesi, böylece yargı mercilerine, daha az dosyaya bakma ve bunları daha nitelikli bir şekilde inceleme imkânı sağlamaktadır (Hocaoğlu 2015: s.506).

1.4. UZLAŞMA KURUMUNA GETİRİLEN ELEŞTİRİLER

Uzlaşma kurumu, vergi uyuşmazlıklarını yargı mercilerine taşınmadan hızlı ve barışçıl yollarla idari aşamada çözüme kavuşturması, tarafların emek ve zamandan tasarruf etmelerini sağlaması, yargı organlarının iş yükünü hafifletmesi, enflasyonist ortamlarda vergi alacağının değer kaybına uğramadan ve şüpheli hale gelmeden kısa sürede hazineye itikâlini sağlaması, mükellefin ödemesi gerekenden daha az vergi ve cezaya katlanması ve tereddütlerini gidermesi gibi gerek vergi idaresi gerek vergi ve ceza yükümlüsü gerekse yargı organları bakımından önemli yararları bulunmaktadır. Buna rağmen verginin kanuniliği ilkesine vergilendirme de eşitlik ilkesine ve kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırılık gibi konularda eleştirilmiştir.

Bunlarla birlikte uzlaşma kurumu, uzlaşma komisyonlarının yetkilerinin sınırsızlığına ve bu yetkilerin kullanış biçimine, vergi idaresinin uzlaşma uygulamasını kanunda sayılı hallerle bağlı kalmaksızın her durumda başvurulabilecek genel bir uygulama olarak gördüğü, uzlaşma yoluyla vergi inceleme sonuçlarının etkisiz hale getirildiği, uzlaşma kurumunun bir cezada indirim yöntemine dönüştüğü ve uzlaşma yoluyla vergi suç ve cezaların caydırıcılığını ortadan kaldırdığı gibi konularda da eleştiriler almıştır (Küçükkaya 2008: s.97).

Eleştiri konusu olan bir diğer yönde, uzlaşma komisyonlarının yapısıdır. Uzlaşma toplantılarında, idareden üç yetkilinin katılımına karşın mükellef ve/veya ceza muhatabı tek başınadır. Teoride her ne kadar uzlaşma toplantılarında, mükellef ve/veya ceza muhatabının görüşlerini açıklaması için, bağlı olduğu meslek odasından

bir temsilci ya da bir meslek mensubu bulundurabilse de uygulamada bu pek mümkün olmamaktadır. Bu da mükellefin ve/veya ceza muhatabının, kendini yalnız hissetmesine ve kendini savunamamasına neden olmaktadır.

Uzlaşma kurumunun eksik bir yönü de komisyonların yetki sınırıyla alakalıdır. Her ne kadar uzlaşma komisyonlarının yetki sınırları genel tebliğler ile belirlenmiş olsa da bu parasal tutarlar uzlaşma görüşmelerinde üzerinde uzlaşılacak tutarlar olmayıp, tarh edilen vergi/ceza miktarına göre yetkili olan uzlaşma komisyonunun belirlenmesiyle ilgili tutarlardır. Uzlaşma kurumu ile tarh edilen/edilecek vergi/ceza miktarı değişmektedir. Kanunilik ilkesi gereği vergi miktarını değiştiren işlemlerin kanunla düzenlenmesi gerekirken idarenin bu konuda takdir yetkisi kullanmasına sessiz kalınmıştır.

İdareye takdir yetkisi verilebilir. Takdir yetkisi verilmesi işin doğası gereği olmakla birlikte sınırları tayin edilmemiş takdir yetkisi verilmesi kanunilik ilkesine aykırı nitelik taşımaktadır (Şin, 2019: s. 321).

1.4.1.Esitlik İlkesine Aykırılık

Anayasanın 10'uncu maddesinde eşitlik; *'Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.'* diyerek açıklanmıştır. Vergilendirmedeki eşitlik ilkesi ise herkesin her yönden aynı kurallara bağlanacağı anlamına gelmemektedir. Eşitlik her yönüyle aynı hukuki durumda olanların arasında söz konusudur. Eşit durumlardakilerin eşit vergi yükümlülüğüne tabii olması şeklinde de nitelendirebileceğimiz vergide eşitlik ilkesi incelendiğinde, bir hukuki bir de mali olmak üzere iki yönü bulunduğu görülür. Eşitlik ilkesinin hukuki yönü vergi kanunu önünde eşitliği ifade eder. Mali yönü ise ödeme gücünde eşitliğe ilişkindir. Vergide eşitlik ilkesi mali gücü aynı olanlardan aynı, farklı olanlardan ise farklı oranda vergi alınması esasına dayanır (Nas 2008: s.194).

Ancak uzlaşma müessesesi, kanun karşısında eşit haklara sahip olan mükellefler arasında farklılıklar yaratmaktadır. Uzlaşma ile vergi yükümlülükleri

açısından aynı durumda olan mükellefler arasında; uzlaşma müessesesi ile vergisini zamanında ödeyen, uzlaşma talebinde bulunup anlaşamayan mükellefler ile anlaşanlar arasından eşitsizlik yaratılmaktadır. Bu durumun, mükellefin vergiye olan inancını sarsabileceği gibi vergiye ilişkin ödevlerini vaktinde yerine getiren mükellefin, yerine getirmeyerek uzlaşmaya giden mükellefe kıyasla zarar etmesine sebep olarak olumsuz etkiler yaratabileceği öne sürülmektedir.

Kanun önünde her bakımdan aynı durumda olan iki yükümlüden birinin uzlaşma yoluna gidip daha az vergi ödeyebilir. Bu durumda anayasal eşitlik ilkesi zedelenmiş olur (Öncel, Kumrulu ve Çağan, 1992: s.175). Başka bir deyişle kendilerine aynı tür ve miktarda vergi/ceza tarhiyatıyla yapılan mükellefler yasal açıdan uzlaşma başvurusunda bulunma hakkı bakımından eşit konumdadırlar. Aynı tür ve miktarda vergi/ceza tarhiyatıyla karşılaşan ve uzlaşma talebinde bulunan mükelleflerin, uzlaşmada vergi ve ceza miktarının ne oranda indirileceğinin tamamen uzlaşma komisyonunun takdirine bırakıldığı için farklı komisyonlarda farklı miktarlar üzerinde uzlaşmış olmaları veya bunlardan biriyle uzlaşma sağlanırken, diğeriyle sağlanamaması (her ne kadar pazarlık esasına dayalı da olsa) anayasal eşitlik ilkesine aykırılık teşkil edecek niteliktedir (Şin, 2019: s. 320).

1.4.2. Kanunilik İlkesine Aykırılık

Kuvvetler ayrılığı ilkesine göre, vergilendirme yetkisine yasama erkinin sahip olmasını ifade eder. Vergilendirme yetkisi, devletin ülkesi üzerindeki egemenliğine dayanarak vergi alma konusunda sahip olduğu hukuki ve fiili gücü olarak tanımlanabilir. Bu yetki devletin mali alanda sürdürdüğü egemenliğin içerdiği yetkilerin en önemlilerinden biridir (Öncel, Kumrulu ve Çağan, 1992: s.33). Vergilendirme yetkisi meşruluğunu Anayasamızdan almaktadır. Anayasanın 73'üncü maddesinin 3'üncü fıkrası "vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır" hükmü ile vergilemede kanunilik ilkesini öngörmektedir. Anayasanın bu ilkeyi benimseyen hükmü değerlendirildiğinde, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin TBMM tarafından konulup kaldırılabilmesi veya değiştirilebilmesi, yasama organının bu yetkisini yürütme organına bırakamayacağı veya devredemeyeceği veya böyle bir sonucu doğuracak bir tasarrufta bulunamayacağı ortaya çıkmaktadır (Kalaycı, 2013: s.92).

Kanunilik ilkesinin getiriliş amacı, Anayasa'nın devlete tanıdığı vergilendirme yetkisinin, sınırlı olarak kullanılmasını sağlamaktır. Anayasa her çeşit mali yükümlülüğün yasayla konulması, değiştirilmesi, kaldırılmasını emrederken devletin keyfi, takdiri ve sınırsız ölçülere dayalı hareket etmesini önleyici bir amaç güttüğüne şüphe yoktur. Bu sebeple, vergilendirme işlemleri kanunlara uygun olmalı, vergi idaresi ve görevleri kanunla düzenlenmeli ve bu işlemlere karşı yargı yolu açık olmalıdır (Yılmaz, 2009: s.338).

Vergiyi doğuran olay ile ortaya çıkıp tarh işlemiyle belirlenen vergi alacağının bir kısmından feragati, mükellef ile idare arasındaki ödev ilişkisinin kamusal niteliğine ve vergilerin kanuniliği ilkesine aykırıdır. Vergiler alanında idare bağlı yetkilerle donatılmış olup, kanun gereğince doğmuş bulunan herhangi bir vergi alacağını almamazlık edemez. Diğer bir ifadeyle, vergi hususunda ilke olarak idarenin takdir yetkisi mevcut değildir (Öncel, Kumrulu ve Çağan, 1992: s.175). Bakanlar Kurulu'na bile sınırlı ölçülerde ve belli şartlarda verilen takdir yetkisinin, Uzlaşma Komisyonlarına neredeyse sınırsız olarak tanınması vergilerin kanuniliği ilkesini açık şekilde ihlal etmekte ve Anayasa'ya da aykırılık teşkil etmektedir. Ayrıca uzlaşmada, vergi idaresi ve mükellef karşı karşıya gelmekte ve yapılan pazarlıklar sonucunda vergi miktarı ve cezalarda indirim söz konusu olabilmektedir. Bu özelliği sebebiyle de uzlaşma kurumu, devletin egemenlik gücünü "pazarlık konusu" yapması bakımından eleştirilmiştir. Özetle, anayasal bir ilke olan vergilerin kanuniliği ilkesi bağlamında uzlaşma kurumu oldukça tartışmalı bir kurumdur (Yılmaz, 2009: s.340).

1.4.3. Kuvvetler Ayrılığı İlkesine Aykırılık

Klasik kuvvetler ayrılığı tanımına göre devlet yasama, yürütme ve yargı olmak üzere üç kuvvetten oluşmakta ve hürriyetlerin teminatı için bu üç kuvvetin sınıflandırılması ve tek elde toplanması gerekir. Çağdaş manada kuvvetler ayrılığı ilkesi ise yargı organlarının yasama ve yürütme organları karşısında bağımsızlığını ve bu üç organın birbirinin yetki alanına müdahale etmemesini ifade eder. Kuvvetler ayrılığı ilkesine göre vergi uyuşmazlıkları yargı organlarınca çözüme kavuşturulur uzlaşma müessesesinde ise, mükellef ile vergi idaresi arasındaki ihtilaflar yargı mercilerine gidilmeden idare aşamada çözümlenmektedir. Böylece bağımsız

mahkemeler tarafından yerine getirilen yargı fonksiyonu, uzlaşma komisyonu tarafından yerine getirilmesi kuvvetler ayrılığında aykırılığa neden olur. Burada yürütme organı, yargı organının alanına müdahale etmiş olur (Hocaoğlu, 2015: s.509).

1.5. TÜRKİYE’DE UZLAŞMA MÜESSESİNİN ETKİNLİĞİNİ AZALTAN UNSURLAR

Türkiye’de uzlaşma kurumunun etkinliğini azaltan birçok faktör vardır. Bunlardan biri mükelleflerin büyük çoğunluğu uzlaşmanın varlığından ve işleyişinden habersiz olmasıdır. Vergi mükellefleri, büyük çoğunlukla, hangi durumlarda uzlaşmaya gidilebileceğini, bu hususta kendilerini nasıl bir sürecin beklediğini, uzlaşmanın sonucunda uzlaşma konusu edilen vergi ve cezaya ne şekilde bir indirim uygulanacağını ve uygulamanın sonucunda kullanabilecekleri hakları bilmemektedirler (Tülün, 2013: 97).

Uzlaşmanın seçimlik hak olması onun etkinliğini azaltan unsurlardan bir tanesidir. Diğer ülkelerde yargı yolu, bütün idari yollar bittikten sonra başvuru bir haktır. Ülkemizde ise mükellef ve/veya ceza muhatabı, vergisel uyuşmazlıklara dava açmış olsa bile uzlaşma talebinde bulunabilir. Bu da vergi mahkemeleri uzlaşma görüşmeleri tamamlanıncaya kadar karar vermese bile, hem idare hem de vergi mahkemeleri bir uyuşmazlık üzerinde zaman harcamış olurlar.

Bir diğer faktör de uzlaşma başvuru süresinin kısa olmasıdır. Tarhiyat sonrası uzlaşmaya başvuru süresi, ihbarnamenin mükellefe ve/veya ceza muhatabına tebliğ tarihinden itibaren 30 gündür. Bu süre geçtikten sonra tarhiyat sonrası uzlaşmaya başvurulamaz. Hem idare hem mükellefler hem de yargı mercileri lehine olumlu sonuçlar doğuran bir kurumun 30 günle sınırlandırılması, uzlaşma taleplerinin yeterli sayıya ulaşmasına engel olmaktadır. Ancak tarhiyat öncesi uzlaşmada böyle bir süreden bahsedilmez. İnceleme elemanlarının, vergi incelemesine başladığı andan itibaren incelemeyle ilgili son tutanağın imzalandığı tarihe kadar her safhada başvuru yapılabilir.

Ülkemizde özellikle sık sık çıkarılan vergi afları da uzlaşma kurumunun etkinliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Vergi veya ceza yükümlüsü vergi ve/veya

ceza borçlarını normal şekilde ya da uzlaşma yoluyla ödeyeceğine, vergi affı çıkacağı düşüncesiyle borçlarını ödememektedirler. Vergi aflarının sık sık çıkartılması mükellefleri tekrar vergi affı beklentisine sokmaktadır. Vergi affı beklentisine giren bir kısım mükellefler vergi borçlarını ödememe yoluna başvurumaktadırlar. Uzlaşma kurumu mükelleflere birçok imkân sunmasına rağmen, mükellefler vergi afları ile elde edecekleri kazançları, uzlaşmanın sağladığı kazançtan daha yüksek olduğu için, uzlaşma yoluna gitmeyebilmektedirler (Nas, 2008: s.203).

1.6. UZLAŞMA KURUMUNUN DİĞER ÜLKELERDEKİ UYGULANMASI

Birçok ülke vergi anlaşmazlıklarının idari aşamada çözümlenmesine büyük önem vermektedir. Uzlaşma kurumunu vergi sisteminin isleyişinde önemli bir unsur olarak gördükleri için tercih etmektedirler (Nas, 2008: s. 43). Ancak çoğu ülkede uzlaşma kurumu Türkiye'deki gibi geniş konu ve kapsamlara sahip olmamakla birlikte ülkemizdeki kadar da karmaşık bir yapıda bulunmamaktadır. Uzlaşma müessesesinin çoğu ülkede özel sınırlamaları ve şartları vardır. Türkiye'nin aksine çoğu ülke vergi alacağından vazgeçmemektedir. Bu nedenle de bu ülkelerde vergi sistemi etkin bir şekilde uygulanmaktadır (Kerimoğlu, 2016: s.83)

Uzlaşma müessesesinin uygulandığı ülkelere baktığımızda, her ülkenin kurumu kendi bünyesine uyarladığı görülmektedir. İnceleyeceğimiz ülkelerin tamamında uzlaşma müessesesi idari çözüm yollarının başında gelmekte olup, yargı organlarına başvurulmadan önce denenmesi zorunlu bir yöntemdir. Söz konusu ülkeler, uyuşmazlıkların çözümünde yargısal yolu son çare olarak görmekte; uyuşmazlıkların daha çok idari aşamada çözüme kavuşturulması esasını üzerinde durmaktadırlar. Bu kapsamda Almanya, İngiltere, Fransa ve Amerika'da uygulanmakta olan uzlaşma müessesesini sırasıyla inceleyeceğiz (Vardal, 2009: s.22-23).

1.6.1. Almanya'da Uzlaşma Sistemi

Almanya'da vergi uyuşmazlıklarının önce idari aşamada çözümlenmeye çalışılması, daha sonra yargısal çözüm yollarına başvurulması esastır. Vergi uyuşmazlığının çözümü hususunda yargı yoluna başvuru aşamasında, idari yollardan

uyuşmazlığın çözüm yollarının arandığı ve idare tarafından söz konusu başvuruların reddedildiğinin belgelenmesi gerekmektedir. Böylelikle uyuşmazlıkların çözümü aşamasında uyuşmazlıkların yargıya intikali büyük çapta azaltılmış olmaktadır (Kızılot ve Kızılot 2007: s.77) .

Alman Vergi Hukuku'nda uzlaşmadan anlaşılan, vergilendirmeden dolayı mükellef ile vergi dairesi arasında çıkan uyuşmazlığın taraflar arasında uyuşma sağlanarak idare tarafından çözümlenmesidir (Çelikel 2000: s.14).

Uzlaşma müessesesinin Alman mevzuatından Anayasa Mahkemesi tarafından kaldırıldığı ancak Türkiye'deki uzlaşmaya benzeyen bazı uygulamaların olduğu görülmektedir. Bu uygulamalarda ise Türkiye'deki durumdan tamamen farklı olarak uzlaşma miktarı üzerinde değil vergiyi doğuran olayın gerçekleşip gerçekleşmediği üzerinde durulmaktadır. Yani burada Alman vergi idaresi vergiye ilişkin doğrudan pazarlığa girmemekte ve olayın teknik içeriği ile ilgilenmektedir. Bu da Alman vergi kanunlarının kanunilik ilkesinden taviz vermediğini göstermektedir (Taş, 2010: s.126).

Bu ülkede uzlaşma süreci, vergi idaresinin ön inceleme sonunda mükellefle yaptığı görüşmeyle başlar. Bu ilk görüşmede mükellefle idare vergi konusunda bir anlaşmaya varamazsa ikinci bir görüşme daha gerçekleşir. İşte bu son konuşmada uzlaşmaya varılması Alman hukukunda uzlaşmanın esasını oluşturmaktadır. Bu görüşmelerde iki taraf da görüşlerini açıklamakta ve pazarlık usulüyle bir anlaşmaya varılmaya çalışılmaktadır (Karatay, 2013: s.59).

Almanya'daki uzlaşma müessesesine yönelik uygulamaların Türkiye'deki uygulamalarla oldukça farklı olduğu görülmektedir. Almanya'da Türkiye'ye göre vergi uyuşmazlıklarında uzlaşma sisteminin vergi idaresi tarafından fazla tercih edilmediği hatta yok denecek kadar az olduğu görülmektedir. Bunda uzlaşma sisteminin yapısı ve devletin sisteme olan yaklaşımı büyük bir önem arz etmektedir. Türkiye'de uzlaşmanın uygulanmasına yönelik vergi ve cezalarda objektif ölçütlerin olmadığı, Almanya'da ise uzlaşmanın temelinde, vergilemenin basitleştirilmesine yönelik olması ve vergiye ait sonuçların esasında bir değişiklik meydana getirmemesi özellikle vurgulanmıştır. Burada Almanya'da Türkiye'deki uygulamanın aksine devletin vergi alacağından kolay kolay vazgeçmediği

görülmektedir. Bu durum Alman vergi hukukunda, vergi idaresinin vergi toplamaya yönelik mecburiyetinin ifade edilmesiyle de pekiştirilmektedir (Taş, 2010: s.126).

1.6.2. Fransa'da Uzlaşma Sistemi

Fransa'da yer alan uzlaşma müessesesi, büyük oranda vergi cezalarını içine almaktadır. Vergi aslının uzlaşmaya konu olması için belli şartlar aranmaktadır. Vergi aslının uzlaşmaya konu olması için şu şartların birlikte gerçekleşmesi gerekir (Adibeş ve Akkurt 2014: s.5).

1. Yalnızca dolaysız vergiler için geçerli olmalıdır. (Yani dolaylı vergiler hiçbir şekilde uzlaşmaya girmemektedir.)
2. Mükellefin ödeme gücünde acizlik olmalıdır.
3. Ülkemizde Danıştay, Yargıtay ve Sayıştay'a karşılık gelen kurumların uygun görüşü ve mali anlaşmazlıklar komisyonunun kararı gerekmektedir.

Görüldüğü gibi Fransa'da uzlaşmanın konusu vergi türü itibariyle sınırlandırılarak sadece vergi cezalarında uygulanmakta, vergi aslında ise Türkiye'deki uygulamanın aksine uzlaşma yapılamamaktadır. Türkiye'de vergi aslında hiçbir sınırlama olmadan uzlaşma yapılabilirken Fransa'da vergi aslının dolaysız vergi olması, çok özel bir durum olarak kabul edilen ödeme gücünün olmaması şartına bağlı olarak uzlaşma yapılmakla birlikte bu uzlaşmanın da vergi idarelerine bırakılmayıp üst düzey yargı organlarının uygun görüş bildirmesi ve yine üst düzey bir komisyon tarafından karar verilmesi halinde uzlaşmaya gidilebilmektedir. Fransa'da verginin kanunilik ilkesine uygun hareket edildiği ve idarenin kanunla konulan vergi üzerinde tasarrufta bulunma yetkisi sınırlandırılarak mükellefler üzerinde farklı uygulamalarda bulunma yolunun engellendiği ve eşitlik ilkesinin dikkate alındığı görülmektedir. Fransa'da uzlaşma görüşmeleri eleştirilere fazla maruz kalınmaması ve daha eşit şartlarda bir uzlaşma zemininin oluşturulması için eyaletteki odalardan ve noterden de destek almaktadırlar. Böyle bir uzlaşma zemininin daha şeffaf bir değerlendirme ortamı oluşturduğu, uzlaşma talebinde bulunan mükelleflerin aynı şartlarda değerlendirileceği ve Devletin mükellef üzerinde çok zaruri şartlar olmadıkça uzlaşmaya gitmesinin düşük bir ihtimal olduğu söylenebilir (Taşçı 2010: s.122).

1.6.3. İngiltere’de Uzlaşma Sistemi

İngiltere’de vergi ile uyuşmazlıkların dava konusu yapılmadan önce, idari aşamada çözüm yollarının aranmış olması gerekmektedir. Başka bir anlatımla uyuşmazlığın yargıya intikal ettirilmeden önce, idari organlara götürülmesi şarttır. Bu ülkede vergi uyuşmazlıklarının çok düşük sayıda olmasının en önemli sebepleri olarak, iyi organize edilmiş bir vergi idaresinin kurulmuş olması, idarenin vergi alacağına tespitinde ve uyuşmazlıklarının çözümünde amacının vergi almak olup, cezayı arka plana itmesi, servet beyanı ve servetin takip ve kontrol olanaklarının geniş ölçüde sağlanmış olması, defter ve belge tutma usulünün yerleşmiş olması ve verginin çok eski bir maziye sahip olması gösterilebilir (Kızılot ve Kızılot, 2007: s.75-76).

İngiltere’de vergi idaresine uyuşmazlıkları çözmeye geniş yetkiler tanınmış ve mükellefle konuyu müzakere ederek sorunu çözme yetkisi verilmiştir. Sorun enine boyuna mükellefle tartışılmakta ve açıklığa kavuşturulmak suretiyle karşılıklı mutabakat sonucu ortadan kaldırılmaktadır. Bunda mükelleflerin vergiye gönüllü uyumunun, yıllar içinde istikrar kazanmış uygulamaların da büyük katkısı olduğunu kabul etmek gerekir (Aslan, 2018: s.38).

İngiltere’de vergi ile ilgili bir ihtilafta, yargı yoluna başvurmadan önce, idari başvurunun yapılması gerekir. Burada, mükellef ile vergi idaresi, vergi ihtilafını idari aşamada çözüme kavuşturamazsa, özel bir komisyona (Commissoner of Inland Revenue) başvururlar. Vergi idaresinin temsilcileri ile bölgenin önde gelen iş adamlarının katılımı ile oluşan bu komisyon, ödenecek vergi ve cezayı azaltabilmektedir (Hocaoğlu, 2015: s.505). Londra’da da Special Commission of Inland Revenue adlı bir komisyon bulunmaktadır ve olayları sadece hukuki boyutta incelemektedir. Eğer her iki komisyonda da Vergi ve ceza konusunda anlaşmaya varılmazsa mükellefler "High Court" adındaki yüksek mahkemeye başvururlar. En son aşama temyiz Mahkemesi Court Of Appeal' dir. Çok özel durumlarda ise "House of Lords" Lordlar Kamarası Mahkemesine çözüm için gönderilir. İngiltere’de vergi uyuşmazlıkları idari yargı organlarına değil adli yargı organlarında çözümlenir (Çelikel, 2000: s.13).

İngiltere’de vergi uyumsuzluklarında ve özellikle uzlaşma sisteminin uygulanmasında mükellefin kasıtlı olması veya hileli davranışlarda bulunması vergi idaresinin de davranışlarını etkilemekte ve bu durumda verginin alınması yoluna gitmektedir. Türkiye’de mükellef ile uzlaşmanın objektif bir şartı olmadığı gibi, mükellefin kasıtlı olması da uzlaşmayı engellemekte ve uzlaşılabilir (Taş, 2010: s.131).

1.6.4. Amerika Birleşik Devletleri’nde Uzlaşma Sistemi

Amerikan İç Gelir İdaresi (IRS – İnternal Revenue Service) uzlaşmayı; Vergi alacağının ileride tahsil edilebilecek yüksek fakat belirsiz tutarlara karşı hemen ve mümkün olduğu kadar yüksek bir tutarın tahsil edilerek ilgili dosyanın kapatılması olarak tanımlamaktadır (Nas, 2008: s.53) ABD vergi alacağını en kısa zamanda en yüksek miktarda kasasına koymaya çalışır.

Amerika Birleşik Devletlerinde, mükellefin ödemesi gereken bir vergi borcu var olması durumunda uzlaşmaya başvurma hakkı bulunmaktadır. Vergide uzlaşmanın yasal dayanağı Internal Revenue Code’nin (IRC) 7122. Maddesidir (Aslan, 2018: s.39).

ABD’de mükellefler uzlaşma talep edebilmesi için iki sebep vardır; Birincisi vergi borcunun itilafli olmasıdır. Yani verginin, vergi kanunlarına uygun olmadığı mükellef tarafından iddia etmesidir. Eğer mükellefin talebi yerinde görülürse tekrar inceleme yapılır ve yeniden vergi hesaplanır. İkincisi ise mükellefin vergi borcunu kabul etmekle birlikte borcunu ödeyemeyecek durumda olmasıdır. Mükellefin böyle bir talebinin olması durumunda mal varlığı ve çalışabilecek durumda olup olmadığı araştırılır. Yapılan araştırmalar sonucu mükellefin mal varlığının olmadığı veya çalışabilecek durumda olmadığı anlaşılırsa uzlaşma talebi kabul edilir ve vergi borcunun bir kısmı veya tamamı silinir.

Buradan da anlaşılmaktadır ki Amerika’da kanunların uygulanması öncelikli olarak sağlanmakta ve teknik olarak kanunların uygulanmasında bir eksiklik yoksa vergi ve cezanın alınması yoluna gidilmektedir. Uzlaşma ise yine kanunda belirtilen çok özel durumların oluşması halinde mümkün olabilmektedir. Bu yönüyle uzlaşma müessesesi, Türkiye uygulamasıyla farklılık göstermektedir. Türkiye’de uzlaşma

teklifinin kabul edilmesinde veya reddedilmesinde etkili olan unsurların belirtildiği tutanaklara ulaşılamadığı gibi bu unsurlara yönelik Türk mevzuatında da herhangi bir hüküm bulunmamaktadır (Taşçı, 2010: s.136-137).

ABD’de vergi uyuşmazlığı öncelikle idari aşamada çözümlenmeye çalışılmakta, bu aşamada çözüme ulaşılamazsa yargı yoluna başvurulmaktadır. Herhangi bir vergi uyuşmazlığıyla ilgili olarak, mükellefler yargıdan önce vergi idaresinin içinde organize edilmiş olan uyuşmazlık ofisine başvurmak zorundadır.

Aynı zamanda uzlaşmanın da talep edildiği bu komisyonun cevabından sonra, mükellefler uyuşmazlığa konu vergi ve cezayı ya ödemekte ya da 90 gün içinde yargıya başvurumaktadırlar (Kızılot ve Kızılot, 2007: s. 80).

İKİNCİ BÖLÜM

TARHİYAT SONRASI UZLAŞMA

2.1. TARHİYAT SONRASI UZLAŞMANIN KONUSU VE KAPSAMI

Tarhiyat sonrası uzlaşma *‘Tarhiyat aşamasından, yani, bir vergi tarh edilip ceza kesildikten sonra, ortaya çıkan uyuşmazlıkların yargı organlarına intikal ettirilmeden idare aşamada; taraflar arasında anlaşma sağlanarak, sulh edilmesidir’* şeklinde tanımlanabilir. Bilindiği üzere vergi daireleri kendilerine gelen bilgiler göre (bu bilgiler bir rapor veya tutanak şeklinde olur) vergi ihbarnamesi ceza ihbarnamesi düzenleyerek mükellefe tebliğ ederler (ya da ilanen tebliğ edilir) tarhiyat sonrası uzlaşma bu safhadan sonra işlemeye başlar. Tarhiyat sonrası uzlaşmayı tarhiyat öncesi uzlaşmadan ayıran özellik budur (Kızılot ve Kızılot 2007: s. 254).

Gelir Vergisi Başkanlığı’nı 2007 yılında hazırlamış olduğu rehberde tarhiyat sonrası uzlaşmayı: *‘Tarhiyat Sonrası Uzlaşma; verginin tarh edilmesi ve cezanın kesilmesinden sonra başvurulabilecek bir yol olduğundan Tarhiyat Sonrası Uzlaşma olarak adlandırılmıştır.’* diyerek açıklamıştır (GİB, 2007: s.17).

Tarhiyat sonrası uzlaşma kurumu vergi mevzuatımıza Alman hukuk sistemi model alınarak, Vergi Usul Kanununa 1963 yılında 205 sayılı kanunla Ek1-10. maddeleriyle eklenmiştir.

213 Sayılı Kanunun Ek 1. maddesini son fıkrasına dayanılarak hazırlanan Uzlaşma yönetmeliğinin 2. Maddesinde tarhiyat sonrası uzlaşmanın kapsamını *‘ikmalen, re’sen veya idarece salınan ve Bakanlık Vergi Dairelerinin tarha yetkili olduğu bütün vergi, resim ve harçlar ile bunlara ilişkin olarak kesilecek vergi ziyai cezaları (usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları ile Kanununun 344 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca vergi ziyai cezası kesilen tarhiyata ilişkin vergi ve ceza hariç) girer.’* olarak belirtir (TSUY. Md. 2).

Bu maddeden yola çıkarak Vergi Dairelerinin ikmalen re’sen ve idarece tarha yetkili olduğu vergi resim ve harçlar ile bunlara bağlı olarak kesilen cezalar girer. Yalnız VUK’un 359’uncu maddesinde yazılı kaçakçılık suçları nedeniyle sebep olunan vergi ziyai cezaları ile tarhiyat öncesi uzlaşmadan farklı olarak usulsüzlük ve özel usulsüzlük uzlaşma kapsamı dışındadır.

Yasal süresinden sonra verilen beyannameler ile VUK'un 371'inci maddesi gereğince pişmanlık talepli verilen ancak gerekli şartların ihlali nedeniyle kanuni süresinden sonra verilen beyanname olarak işleme tabi tutulan beyannameler üzerine tahakkuk ettirilen vergi ve vergi ziyayı cezası da uzlaşma kapsamındadır.

İkmalen veya re'sen yapılan tarhiyatlarda mahsup dönemi geçmiş geçici verginin de bulunması ve bu tarhiyata karşı uzlaşma talep edilmesi halinde, uzlaşmanın sağlanması sonucu düzenlenen uzlaşma tutanaklarında (vergi/ceza ihbarnamesinde yer almasa bile) mahsup dönemi geçmiş geçici vergi asıllarına da yer verilecek, uzlaşılan tutarlar uzlaşma tutanaklarına yazılacak ve uzlaşılan tutar için mahsup dönemine kadar gecikme faizi hesaplanacaktır (GİB, 2007: s.17).

Uzlaşma konusu verginin matrah farkları itibariyle bölünebildiği durumlarda uzlaşma sadece toplam matrah farkının bu bölümüne isabet eden vergi kısmı için de yapılabilir. Ayrıca ihbarnamede hem vergi aslı hem de vergi ziyayı cezası var ise birisi için uzlaşma talebinde bulunup diğeri için yargı yoluna gidilebilir. Ancak bunun muhakkak açık bir şekilde uzlaşma talep dilekçesinde belirtilmesi lazım gelir (Arslaner, 2015: s.284).

2.2. TARHİYAT SONRASI UZLAŞMAYA BAŞVURU KOŞULLARI

Uzlaşma konusu, ilave tarhiyattan esas alınan matrah veya matrah farkının niteliği ile sınırlandırılmıştır. Tarhiyat sonrası uzlaşmaya başvurulabilmesi için aşağıdaki şartların olması gereklidir;

- I. Tarhiyatta vergi hataları ile bunların dışında her türlü maddi hata bulunması
- II. Vergi ziyasına sebebiyet verilmesinin veya usulsüzlük fiilinin işlenmesinin mükellef veya cezaya muhattap olanlar tarafından kanun hükümlerine gereği kadar nüfuz edememekten ileri geldiğinin iddia edilmesi,
- III. Tarhiyatta yanılma halini mevcut olduğunun mükellef veya ceza muhatabı tarafından iddia edilmesi,
- IV. Müphem yoruma açık bulunan hususlardan, mükellefin veya cezaya muhattap olanlarını yanılmış bulunması,

- V. Tarhiyatta veya ceza kesmeye gerektiren sebeplerini Danıştay ve Maliye Bakanlığı tarafından benzer hadiselerde başka yönde mütalaa edilmiş olmalıdır (Arıkan, Tosuner 2011: s.75).

2.3. TARHİYAT SONRASI UZLAŞMA KOMİSYONLARI

2.3.1. Tarhiyat sonrası Uzlaşma komisyonlarının Teşkili Ve Yetkileri

22.10.2005 tarih ve 25974 sayılı Uzlaşma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 2'nci maddesiyle yapılan değişiklikle genel bütçeye giren vergi, resim ve harçlara ilişkin uzlaşma taleplerinin incelenmesi için üçer kişilik komisyonlar kurulur. Bu komisyonlar şunlardır;

1. Vergi Dairesi Uzlaşma Komisyonları
2. Defterdarlık Uzlaşma Komisyonu
3. Vergi Dairesi Başkanlığı Uzlaşma Komisyonu
4. Vergi Daireleri Koordinasyon Uzlaşma Komisyonu
5. Merkezî Uzlaşma Komisyonu

Bu uzlaşma komisyonları üyelerinin tamamının katılımı ile toplanır ve çoğunlukla karar verilir. Komisyon başkan ve üyelerinin herhangi bir sebeple görevleri başında bulunmamaları halinde bunlara vekâlet edenler komisyonlarda görev yaparlar.

Vergi Usul Kanunu'nun Ek 1. maddesi ile bu kanunun kapsamına giren ve ikmalen, re'sen veya idarece tarh ve tebliğ edilmiş olan vergi, resim ve harçlardan hangilerinde uzlaşma yoluna gidilebileceği ve uzlaşma komisyonlarının uzlaşabilecekleri en çok vergi, resim ve harç miktarının tayini hususunda Maliye Bakanlığı'nın (il özel idareleri ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlar için İçişleri Bakanlığı) yetkili kılınmıştır. Maliye Bakanlığı kendisine tanınan bu yetkiye dayanılarak uzlaşma komisyonlarının uzlaşabilecekleri en çok vergi, resim ve harç miktarları genel tebliğler ile belirler (UY. 5. Md. 1.ve 2. fk).

Ülkemizde uzlaşma kurumu, taşra da ve merkez de farklılık göstermektedir. Merkez ve taşrada bulunan uzlaşma komisyonlarının yetki alanları da farklılık göstermektedir (Kerimoğlu, 2016: s.83). 22.10.2005 tarih ve 25974 sayılı Resmi

Gazete'de yayımlanan Uzlaşma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile yapılan değişikliklerle uzlaşma komisyonları, vergi dairesi başkanlığı kurulan ve kurulmayan yerlere göre yeniden teşekkül ettirilmiştir.

Uzlaşma komisyonlarının yetki sınırları 352 sıra no'lu VUK Genel Tebliği ve 356 sıra no'lu VUK Genel Tebliği ile belirlenmiştir. 360 sıra no'lu VUK Genel Tebliği ile vergi daireleri koordinasyon uzlaşma komisyonu kuruluşu işleyişi ve yetki sınırları (Arıkan, Tosuner 2011: s.77) ve defterdarlık uzlaşma komisyonlarının uzlaşabilecekleri yetki sınırı 50.000 TL olarak belirlenmiş. 372 sıra no'lu VUK Genel Tebliği ile vergi daireleri koordinasyon uzlaşma komisyonunun teşekkülü ve işleyişiyle ilgili yeni düzenlemeler yapılmış komisyonunu yetki sınırı 2.000.00 TL olarak çıkarılmıştır. Fakat 393 sıra no'lu VUK Genel Tebliği ile Vergi daireleri uzlaşma komisyonunun yetki sınırı 3.000.000 TL olarak güncellenmiştir.

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı dışında kalan Vergi Dairesi Başkanlıkları bünyesindeki uzlaşma komisyonları gruplara ayrılarak uzlaşabilecekleri yetki sınırları belirlenmiştir.

Tablo 1.Vergi Dairesi Başkanlığı Uzlaşma Komisyonu Grupları

I. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	Ankara, İzmir
II. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	Adana, Antalya, Bursa, Kocaeli, Konya, Mersin
III. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	Aydın, Balıkesir, Denizli, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, Kayseri, Manisa, Muğla, Samsun, Tekirdağ
IV. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	Diyarbakır, Edirne, Erzurum, Malatya, Kahramanmaraş, Sakarya, Trabzon, Şanlıurfa, Zonguldak

Kaynak: 352 No'lu VUK Gen. Teb.

356 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin “C-Uzlaşma Komisyonlarının Yetkisi” başlıklı bölümünde, **il merkezlerinde** (büyükşehir belediyesi bulunan illerde büyükşehir mücavir alan sınırları içinde) bulunan vergi

daireleri bünyesinde kurulan **Vergi Dairesi Uzlaşma Komisyonlarının** yetki sınırları aşağıdaki tabloda gösterilen şekilde yeniden belirlenmiştir. Bu limitlerin aşılması halinde ilgili vergi dairesi başkanlığı veya defterdarlık bünyesinde oluşturulacak uzlaşma komisyonunca incelenip sonuçlandırılacaktır.

Tablo: 2 İl Merkezinde Kurulan Uzlaşma Komisyonlarının Yetki Sınırları

	Vergi, Resim ve Harçlar (TL)
I. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	12.500
II. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	7.500
III. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	5.000
IV. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	3.000
Defterdarlıklar	3.000

Kaynak: 356 No'lu VUK Gen. Teb

Ancak, İstanbul ilinin tamamı ile diğer illerin il merkezi dışındaki vergi daireleri (bağlı vergi daireleri dâhil) için 352 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile belirlenen tutarlar geçerli olmaya devam edecektir (GİB, 2007: s. 27).

2.3.1.1. Vergi Dairesi Uzlaşma Komisyonları

Vergi dairesi uzlaşma komisyonları, vergi dairesi müdürlüklerinde; vergi dairesi müdürünün başkanlığında, vergi dairesi müdürü tarafından belirlenen vergi dairesi müdür yardımcısı ve/veya şefler ve/veya gelir uzmanlarından; bağlı vergi dairelerinde ise mal müdürünün başkanlığında şef ile gelir uzmanı ve/veya memurdan oluşur. Vergi dairesi müdürlüklerinde, vergi dairesi müdür yardımcısı veya şef bulunmaması hâlinde komisyonda bunların yerine görev yapanlar; mal müdürlüklerinde ise şef bulunmaması hâlinde yerine gelir uzmanı ve/veya memurlarından birisi üye olur (UY. Md:6/a)⁴. Vergi dairesi ve malmüdürlüklerinin bünyesinde kurulan uzlaşma komisyonları vergi dairesi başkanlığı kurulan ve kurulmayan yerlere göre değişiklik gösterir.

⁴ Uzlaşma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 04.04.2015 Tarihli Resmi Gazete, Sayı: 29316 Madde:1/a

2.3.1.2. Defterdarlık Uzlaşma Komisyonu

Defterdarlık uzlaşma komisyonları vergi dairesi başkanlığı kurulmayan yerlerde kurulur (Bayraklı, 2017: s.80). Vergi dairesi başkanlığı bulunmayan yerlerde kurulan bu komisyon, defterdarın veya tevkil edeceği defterdar yardımcısının başkanlığında gelir müdürü ile vergi dairesi müdüründen oluşur(UY. Md. 6/b)⁵. Defterdarlık uzlaşma komisyonlarının yetki sınırları 360 no'lu VUK Genel Tebliği ile belirlenmiştir.

Tablo 3. Defterdarlık Uzlaşma Komisyonları Yetki Sınırları

	Vergi, Resim ve Harçlar (TL)
Defterdarlık Uzlaşma Komisyonu	50.000 ⁶

Kaynak: 360 No'lu VUK Gen. Teb.

İl merkezleri dışında vergi dairesi başkanlığı kurulmayan yerlerdeki vergi dairesi ve mal müdürlükleri bünyesinde kurulan uzlaşma komisyonlarının yetki sınırları aşağıdaki tablodaki gibidir.

Tablo: 4 Vergi Dairesi Müdürlüğü ve Malmüdürlüğü Bünyesinde

Kurulan Uzlaşma Komisyonlarının Yetki Sınırı

	Vergi, Resim ve Harçlar (TL)
Vergi Dairesi Müdürlükleri	15.000
Malmüdürlükleri	3.000

Kaynak: 356 No'lu VUK Gen. Teb

Vergi Dairesi Başkanlığı kurulmayan yerlerde, il merkezi ve il merkezi dışındaki vergi dairesi müdürlükleri ve malmüdürlükleri bünyesinde oluşturulan uzlaşma komisyonlarının yetki sınırlarını aşan fakat defterdarlık uzlaşma komisyonları için tanınan limitler içinde kalan uzlaşma talepleri, ilgili defterdarlık

⁵ Uzlaşma Yönetmeliği 03.02.1999 tarih RG sayı: 23600 Md:6

⁶ 360 no'lu Genel Tebliğinde defterdarlık uzlaşma komisyonlarının uzlaşabilecekleri vergi miktarına ilişkin yetki sınırı 50.000.-TL olarak yeniden belirlenmiştir.

uzlaşma komisyonunca incelenir. Vergi dairesi başkanlığı kurulmayan yerlerdeki uzlaşma komisyonlarının yetki sınırları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5. VDB Kurulmayan Yerlerdeki Uzlaşma Komisyonlarının Yetki Sınırları

UZLAŞMA KOMİSYONLARI		YETKİ SINIRI VERGİ, RESİM VE HARÇLAR(TL)	
Vergi Daireleri Koordinasyon Uzlaşma Komisyonu		3.000.000 ⁷	
Defterdarlık Uzlaşma Komisyonu		50.000	
Vergi Dairesi Uzlaşma Komisyonu	İl Merkezlerindeki(Büyükşehir Belediyesi bulunan İllerde Büyükşehir Mucavir Alan Sınırları içinde) Vergi Dairesi Bünyesinde Kurulan	3.000	
	İl Merkezleri Dışında Yer Alan	Vergi Dairesi Bünyesinde Kurulan	15.000
		Malmüdürlükleri Bünyesinde Kurulan	3.000

Kaynak: Arıkan ve Tosuner 2011: s.78

Örneğin; Uşak İli vergi dairesi başkanlığı olmayan illerdendir. Uşak Vergi Dairesi bünyesinde kurulan uzlaşma komisyonunun yetki sınırı 3.000 TL, Banaz İlçesi Vergi Dairesi Müdürlüğü bünyesinde kurulan uzlaşma komisyonunun yetki sınırı 15.000 TL ve Ulubey İlçesi Malmüdürlüğü bünyesinde kurulan uzlaşma komisyonu yetki sınırı 3.000 TL dir. Bu sınırları aşan uzlaşma talepleri 50.000 TL kadar olanlar defterdarlık uzlaşma komisyonlarında görüşülür. Defterdarlık uzlaşma komisyonu yetki sınırını aşan taleplerse 3.000.000 TL kadar vergi daireleri koordinasyon uzlaşma komisyonlarında karara bağlanır. Vergi daireleri koordinasyon uzlaşma komisyonunun yetki sınırlarını aşan miktarlar için uzlaşma görüşmeleri Gelir İdaresi Başkanlığı uzlaşma komisyonunda yapılır.

⁷ 393 no'lu Genel Tebliğinde vergi daireleri koordinasyon uzlaşma komisyonlarının uzlaşabilecekleri vergi miktarına ilişkin yetki sınırı 3.000.000.-YTL olarak yeniden belirlenmiştir.

2.3.1.3. Vergi Dairesi Başkanlığı Uzlaşma Komisyonu

Vergi dairesi başkanlığı uzlaşma komisyonları vergi dairesi başkanı veya tevkil edeceği grup müdürünün başkanlığında, vergi dairesi başkanı tarafından belirlenen grup müdürleri, koordinatör olarak görevlendirilen avukatlar, vergi dairesi müdürlerinden veya müdürlerden oluşur (UY. Md.6/c)⁸. İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı ve gruplara ayrılan vergi dairesi başkanlıklarının yetki sınırları aşağıdaki tabloda gibi belirlenmiştir.

Tablo: 6 VDB Uzlaşma Komisyonlarının Yetki Sınırları

	Vergi, Resim ve Harçlar (TL)
İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı	900.000
I. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	750.000
II. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	600.000
III. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	450.000
IV. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	300.000

Kaynak: 352 No'lu VUK Gen. Teb.

Vergi dairesi başkanlığı kurulan yerlerdeki vergi dairesi ve malmüdürlükleri bünyesinde kurulan uzlaşma komisyonlarının yetki sınırını aşan fakat vergi dairesi başkanlığı uzlaşma komisyonları için tanınan yetki sınırları altında kalan uzlaşma talepleri, ilgili vergi dairesi başkanlığı uzlaşma komisyonlarınca incelenip sonuçlandırılır.

Vergi dairesi başkanlığı bulunan yerlerdeki vergi dairelerinin bünyesinde kurulan uzlaşma komisyonlarının yetki sınırları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

⁸ Uzlaşma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 04.04.2015 Tarihli RG, Sayı: 29316 Madde:1/c

Tablo: 7 VDB Kurulan Yerlerdeki Vergi Dairesi Müdürlüğü Bünyesinde Uzlaşma Komisyonları Yetki Sınırları

	Vergi, Resim ve Harçlar (TL)
İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı	35.000
I. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	30.000
II. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	25.000
III. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	20.000
IV. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	15.000

Kaynak: 352 No'lu VUK Gen. Teb

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı dışında kalan diğer vergi dairesi başkanlığı bulunan yerlerdeki malmüdürlüklerinin bünyesinde kurulan uzlaşma komisyonlarının yetki sınırları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo: 8 VDK Kurulan Yerlerdeki Malmüdürlüğü Bünyesinde Uzlaşma Komisyonları Yetki Sınırları

	Vergi, Resim ve Harçlar (TL)
I. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	6.000
II. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	5.000
III. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	4.000
IV. Grup Vergi Dairesi Başkanlıkları	3.000

Kaynak: 352 No'lu VUK Gen. Teb.

Örneğin Denizli ili III. grupta yer alır, İl merkezinde bulunan Çınar Vergi Dairesi Müdürlüğü uzlaşma komisyonu yetki sınırı 356 no'lu Gen. Teb. göre 5.000 TL dir. İl merkezi dışında bulunan Acıpayam Vergi Dairesi uzlaşma komisyonunun yetki sınırı 20.000 TL, Bozkurt Malmüdürlüğü uzlaşma komisyonunun yetki sınırı

4.000 TL olarak belirlenmiştir. Bu yetki sınırlarının üstünde Denizli Vergi Dairesi Başkanlığı yetki sınırının (450.000 TL) altında kalan miktarlar için uzlaşma toplantıları Denizli Vergi Dairesi uzlaşma komisyonunda karara bağlanacaktır. Denizli Vergi Dairesi Başkanlığı uzlaşma komisyonunun yetki sınırlarını aşan vergi daireleri koordinasyon uzlaşma komisyonları yetki sınırı (3.000.000 TL) içinde kalan uzlaşma talepleri için vergi daireleri koordinasyon uzlaşma komisyonlarında, bu komisyonun yetki sınırını aşan miktarlar için Gelir İdaresi Başkanlığı bünyesinde kurulan uzlaşma komisyonlarında talepler görüşülerek karara bağlanır.

2.3.1.4. Vergi Daireleri Koordinasyon Uzlaşma komisyonu

Gelir İdaresi Başkanı tarafından belirlenen Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı veya Gelir İdaresi Daire Başkanlarından birinin veya I. Hukuk Müşavirinin başkanlığında, gelir idaresi daire başkanı ve/veya grup başkanları ve/veya hukuk müşavirleri ve/veya müdürlerden oluşur.⁹

Vergi dairesi başkanlığı uzlaşma komisyonlarının ve defterdarlık uzlaşma komisyonlarının yetki sınırlarını aşan uzlaşma taleplerinden Vergi Daireleri Koordinasyon Uzlaşma Komisyonu için belirlenen limite kadar olanlar, Vergi Daireleri Koordinasyon Uzlaşma Komisyonunca, incelenip sonuçlandırılacaktır.

2.3.1.5. Merkezi Uzlaşma Komisyonu

Merkezi uzlaşma komisyonu, Gelir İdaresi Başkanının başkanlığında, bir Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı ve Gelir Yönetimi Daire Başkanından oluşur. Mahallî uzlaşma komisyonlarına tanınan yetki sınırlarını aşan vergi, resim ve harçlarda uzlaşmak üzere kurular (UY. Md. 6/e)¹⁰.

Vergi Daireleri Koordinasyon Uzlaşma Komisyonunca incelenip sonuçlandırılacak olan söz konusu uzlaşma talepleri ile Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı Uzlaşma Komisyonunun belirtilen yetki sınırlarını aşan uzlaşma talepleri Merkezi Uzlaşma Komisyonunca incelenecektir.

⁹ Uzlaşma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 23.03.2007 Tarihli RG, Sayı: 26471 Madde:1

¹⁰ Uzlaşma Yönetmeliği 03.02.1999 tarih RG sayı: 23600 Md:6

2.3.2. Sekretarya Hizmetleri

Tarhiyat sonrası uzlaşma komisyonu sekretaryası, vergi veya ceza muhataplarının uzlaşmaya başvuru dilekçelerini alır, dilekçelerin başvuru şartlarına uygun olup olmadığını inceler. Başvurular şekil şartlarına uygunsa; uzlaşma toplantısının günün saatini belirler ve komisyon üyeleri ile vergi veya ceza muhatabına uzlaşma görüşmesi ile ilgili bilgileri haber verir.

Uzlaşma Yönetmeliğinde uzlaşma komisyonlarının sekretarya hizmetlerini yapan idari birimler şöyle belirlenmiştir;

Bağımsız vergi dairesi bulunmayan yerlerde: Malmüdürlüğü

Vergi Dairesi Uzlaşma Komisyonu: Vergi Dairesi Müdürlüğü

Defterdarlık Uzlaşma komisyonu: Gelir Müdürlüğü

Vergi Dairesi Başkanlığı Uzlaşma Komisyonu: İlgili Grup Müdürlükleri

Vergi Daireleri Koordinasyon Uzlaşma Komisyonu: Gelir Yönetimi Daire Başkanlığı

Merkezi Uzlaşma Komisyonu: Gelir Yönetimi Daire Başkanlığı

2.4. TARHİYAT SONRASI UZLAŞMA TALEBİ VE TALEP SÜRELERİ

Uzlaşma talebinde bulunma hakkı sadece mükellefe ya da ceza muhatabına aittir. Talep bunlar tarafından bizzat yapılabileceği gibi, kanuni temsilcileri ya da - resmi vekâlete sahip- vekilleri tarafından da yapılabilir. Vergi idaresine, uzlaşma talebinde bulunma hakkı tanınmamasını, bir yandan geniş denetim imkânlarına sahip idarenin hukuka uygun vergilendirme işlemleri yapma zorunluluğuyla diğer yandan vergi idaresine duyulan güven ve saygının zedelenmesine yol açmama endişesi ile açıklanabilir (Yavaşlar, 2008: s.321).

Uzlaşma talebi vergi ve ceza ihbarnamesinin mükellef ya da adına ceza kesilene, VUK'un 485 no'lu Genel Tebliğ hükümlerince tebliğ tarihini takip eden günden itibaren otuz gündür.

Bu süre içerisindeki bayram ve resmi tatil günleri süreler dâhil olur. Son günün resmi tatile rastlaması halinde, süre takip edilen ilk iş günü çalışma süresi sonuna kadar uzar (Bayraklı, 2017: s.84).

Yetkisiz uzlaşma komisyonlarına yapılan başvuruların bu komisyonlar tarafından yetkili komisyonlara süresi içinde gönderilmesi halinde bu başvuruların geçerli kabul edilmesi gerekir. Danıştay bu konuda daha ileri giderek “yetkisiz uzlaşma komisyonunun süresi içerisinde yapılan başvurunun süresi geçtikten sonra yetkili uzlaşma komisyonuna gönderilmesi durumunda, başvurunun süre yönünden reddedilmeyeceği hakkında karar vermiştir (Nas, 2008: s. 115-116).

2.4.1. Uzlaşma Talebinde Bulunmaya Yetkili Olanlar

Tarhiyat sonrası uzlaşma talebinde bulunmaya şu kişiler yetkilidir.

1. Mükellef veya adına ceza kesilen bizzat,
2. Noter onaylı vekâletnameye dayalı vekili
3. Kanuni temsilciler (tüzel kişiler, küçükler, kısıtlılar tüzel kişiliği haiz olmayan teşekküller),

yazı ile yetkili komisyonuna başvurabilirler.

2.4.2. Uzlaşma Talebinin Şekil Şartları

Uzlaşma talebinin mükellef veya ceza muhatap olan tarafından bizzat yahut resmi vekâletini haiz bir vekil aracılığı ile veya Kanuni temsilciler marifetiyle ve yazılı olarak yapılması gerekir. Uzlaşma dilekçesinde şu bilgiler bulunmalıdır (Arıkan, Tosuner, 2011: s.80);

1. Mükellefin adı soyadı veya unvanı ve adresi
2. Bağlı olduğu vergi dairesinin adı bulunduğu yer
3. Hesap numarası
4. Vergi ve Ceza'nın nevi ve miktarı
5. İhbarname tarih ve numarası
6. Uzlaşmaya dayanak olacak hallerin açıklanması
7. Tarih ve imza

Uzlaşma talebine ait dilekçe, mükellefin bağlı olduğu vergi dairesi veya uzlaşmaya yetkili komisyonların sekretarya hizmetlerini yürütmekle görevli birime verilir. Dilekçenin taahhütlü posta ile gönderilmesi de mümkündür (UY Md. 7). Uzlaşma talebi ceza ihbarnamesindeki vergi ve cezaların tamamı için yapılabileceği gibi kısmı uzlaşma talebinde de bulunulabilir.¹¹

2.5. UZLAŞMA TALEPLERİNİN İNCELENMESİ VE GÖRÜŞMELERİN YAPILMASI

2.5.1. Ön İnceleme

Elle veya posta ile taahhütlü olarak komisyon sekretaryasına gönderilen uzlaşma talep dilekçeleri, sekretarya tarafından uzlaşma komisyonuna intikal ettirilmeden önce gerekli koşulların bulunup bulunmadığını inceler. Bu incelemeye ön inceleme denir.

İncelemede göz önünde tutulacak hususlar şunlardır (Bayraklı, 2017: s.84);

- I. Başvurunun **yazılı** olarak yapılması gerekir Bu nedenle kimin istemde bulunduğu, ne zaman istendiği ve uzlaşma istemenin nedeni araştırılır. Yükümlü **uzlaşma istemini** ifade ettikten sonra isim, tarih, ikametgâh bilgileri ve imzasının yer alması gerekir.
- II. Ulaşılabilecek miktarın başvuru komisyonunun **yetki sınırında** olup olmadığına bakılır. Yukarıda da ifade edildiği gibi uzlaşma komisyonlarının ulaşabilecekleri bir üst sınır vardır. Görüşmenin yapılabilmesi için uzlaşmaya konu olacak vergi tarhiyat ve ceza miktarı bu sınırların içerisinde olmalıdır. Komisyon yetki sınırını aşan miktarlardaki vergi tarhiyatlarında uzlaşma yapamaz.

¹¹ Dnş. 4.dairasi 14.06.2000 tar. E.1995/5635, K. 20000/2810 kararı ile tarhiyat sonrası uzlaşmada mükelleflerin kısmı uzlaşma talebinde de bulunabileceği hükmünü getirmiştir.

2.5.2. Uzlaşma Talebinin Reddi

Yapılan ön incelemeler sonucunda talebin süresi içinde ve usulüne uygun şekilde yapılmadığı anlaşılırsa talep reddedilir. Uzlaşma talebi ilgili komisyonun yetki sınırını aşması halinde uzlaşma talebi yetkili komisyona intikal ettirilir.

Uzlaşma talebinin şekil ve usul yönünden reddi halinde, henüz 30 günlük uzlaşma talebinde bulunma süresi geçmemiş ise red yazısının mükellefe tebliğ edilmiş olması koşuluyla mükellef, söz konusu aykırılığı gidererek ikinci bir başvuruda bulunabilir. Mükellef red kararının kendisine tebliğ edildiği tarihte, dava açma süresi henüz sona ermemişse; uzlaşma talebini yenileyebileceği gibi uzlaşma talebinden vazgeçerek uzlaşma başvurusuna konu ettiği vergi ve vergi ziyayı cezasına karşı yargı yoluna da başvurabilir ya da vergi ziyayı cezası için cezalarda indirim müessesesinden yararlanabilir (GİB, 2007: 19)

2.5.3. Uzlaşma Talebinde Bulunanın Görüşmeye Çağırılması

Uzlaşma talebinin süresinde ve usulüne uygun şekilde yapıldığının ve komisyonun yetkisi içinde bulunduğu anlaşılması halinde, uzlaşma ile ilgili yapılacak görüşmelere bizzat katılması veya resmi vekâletini haiz vekilini bulundurması hususu; görüşmenin tarihi, yapılacağı yer ve saati komisyon sekreteryası tarafından yazı ile ve en az on beş gün önceden mükellefe bildirilir. Mükellefin istemesi halinde on beş günlük süreye bağlı kalınmaksızın daha önceki bir tarih, uzlaşma günü olarak belirlenebilir (UY Md. 10). Tebliğ, 485 no'lu VUK Genel Tebliğ hükümlerine göre yapılır.

Mükellefin veya resmi vekâletini haiz vekilinin uzlaşma davetiyesinde belirtilen yer, tarih ve saatte toplantıya katılması halinde uzlaşma görüşmelerine başlanır. Mükellef, uzlaşma görüşmelerinde, bağlı olduğu meslek odasından bir temsilci ve 01.06.1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre kurulan meslek odasından bir meslek mensubu bulundurabilir. Bu kişiler uzlaşma komisyonu toplantısına görüşlerini açıklamak üzere katılabilirler. Uzlaşma ile ilgili tutanaklara imza atamazlar (UY. Md.10).

Uzlaşmada vergi veya ceza miktarının ne oranda düşürülebileceği yolunda VUK'da ve Uzlaşma Yönetmeliğinde bir hüküm bulunmamaktadır. İndirim oranının

takdiri, uzlaşma komisyonuna bırakılmıştır. Uzlaşma komisyonları Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın belirlediği çerçevede içinde karar vermektedir (Bilici, 2006: s.119).

2.5.4. Uzlaşma Gününün Ertelenmesi

Belirlenen uzlaşma günü bildirildikten sonra komisyonun o gün toplanamayacağına anlaşılması halinde yeni bir uzlaşma günü belirlenerek mükellefe bildirilir. Uzlaşma müzakeresinin belirlenen günde sonuçlandırılmaması veya daha ayrıntılı bir inceleme ya da araştırma yapılmasını gerektirmesi halinde uzlaşma görüşmesi ya aynı gün belirlenen ya da sonradan belirlenerek mükellefe bildirilecek bir başka tarihe ertelenebilir. Bu durum komisyon başkan ve üyeleri tarafından imzalanan bir tutanakla tespit olunur ve bu tutanak uzlaşma dosyasında saklanır (UY. Md. 11).

2.6. TARHİYAT SONRASI UZLAŞMA GÖRÜŞMESİNİN OLASI SONUÇLARI

Yapılan uzlaşma görüşmeleri neticesinde, uzlaşma komisyonu aşağıdaki kararlardan herhangi birini alır.

2.6.1. Uzlaşmanın Gerçekleşmesi

Yapılan görüşme sonucunda uzlaşma sağlandığı takdirde uzlaşma komisyonu durumu üç nüsha düzenlenen tutanakla tespit eder. Bu tutanağın üç nüshası da komisyonun başkan ve üyeleri ile mükellef veya vekili tarafından imzalanır.

Bu tutanağın bir nüshası mükellef veya vekiline derhal verilir. Bir nüshası gerekli işlem yapılmak üzere üç gün içinde ilgili vergi dairesine gönderilir. Bir nüshası da uzlaşma komisyonunda oluşan dosyada saklanır (UY. Md.10). Uzlaşma tutanakları kesin olup, gereği vergi dairelerince derhal yerine getirilir.

Vergi dairesi işlem yönergesi gereği; uzlaşma tutanağı gelmeden vergi ve ceza tahakkuk ettirilmez ancak mükellefin uzlaşma tutanağının ıslak imzalı kendini nüshasını ibraz etmesi halinde uzlaşma tutanağı gelmeden de vergi ve ceza tahakkuk ettirilebilir.

Uzlaşma tutanağının alınmasından sonra tarh dosyası incelenir. Tutanakta yer alan vergi ve ceza tutarı ile normal vade tarihinden uzlaşma tutanağının imzalandığı tarihe kadar hesaplanacak gecikme faizi tahakkuk ettirilir uzlaşma tutanağının tebliğ tarihinden itibaren 1 ay vade verilir.¹²

Uzlaşmaya varılması halinde uzlaşılan vergi ve vergi ziyayı cezasına karşı dava açılmayacağı gibi hiçbir mercie şikâyette de bulunulamaz.

2.6.2. Uzlaşmanın Gerçekleşmemesi (Vaki Olmaması)

Uzlaşmanın vaki olmaması halinde (komisyon teklifinin mükellefçe kabul edilmediği durumda); komisyon nihai teklifini tutanağa geçirir. Mükellef, dava açma süresinin son günü akşamına kadar komisyonun nihai teklifini kabul ettiğini bir dilekçe ile vergi dairesine bildirdiği takdirde bu tarih itibariyle uzlaşma vaki olmuş sayılır ve buna göre işlem tesis edilir. Mükellef dava açma süresi içerisinde teklifi kabul ettiğine dair dilekçe vermezse uzlaşma vaki olmaz. Bu durumda aynı vergi ve ceza için yeniden uzlaşma talebinde bulunulamaz.

2.6.3. Uzlaşmanın Temin Edilememesi

Uzlaşma temin edilemediği takdirde (mükellef veya vekilinin uzlaşma komisyonunun davetine icabet etmemesi, komisyona geldiği halde uzlaşma tutanağını imzalamaması veya tutanağı ihtirazı kayıtla imzalamak istemesi halinde uzlaşma temin edilememiş sayılır.) komisyonca bu husus belirtilmek üzere üç nüsha tutanak düzenlenir. Tutanağın bir nüshası mükellefe verilir. Mükellefin uzlaşma davetine icabet etmemesi veya tutanağı almaktan imtina etmesi halinde tutanağın iki örneği gereği yapılmak üzere üç gün içerisinde ilgili vergi dairesine gönderilir (UY. Md. 10).

Uzlaşmanın temin edilememesi halinde, aynı vergi için yeniden uzlaşma talebinde bulunulamaz. Uzlaşma gerçekleşmemesi durumunda mükellef ilgili vergi mahkemesinde dava açılabilir ya da cezalarda indirim talebinde bulunabilir.

¹² Gelir İdaresi Başkanlığı, Vergi Dairesi Sürekli Yükümlülükler Servisi İşlem Yönergesi

2.7. TARHİYAT SONRASI UZLAŞMANIN SONUÇLARI

2.7.1. Uzlaşmanın Kesinliği Ve Dava Konusu Edilememesi

Süresi içinde uzlaşma talebinde bulunan mükellef uzlaşma talep ettiği vergi ve ceza için ancak uzlaşma vaki olmadığı veya temin edilemediği takdirde dava açma yoluna gidebilir.

Mükellef tarafından aynı vergi ve ceza için uzlaşma talebinden önce ilgili mahkemede dava açılmışsa, uzlaşma işlemi sonuca bağlanıncaya kadar vergi mahkemesince dava incelenmez, uzlaşma karar bağlanmadan herhangi bir sebeple incelenir ve karara bağlanırsa ilgili karar hükümsüz sayılır. Uzlaşma görüşmelerinin sonunda uzlaşma vaki olursa mahkemeye bildirilir ve davanın incelenmeksizin reddolunması sağlanır. Eğer uzlaşma vaki olmazsa vergi dairesince ilgili mahkemeye sonuç bildirilir.

Uzlaşmanın vaki olmaması halinde mükellef, tarh edilen vergiye veya kesilen cezaya uzlaşmanın vaki olmadığına dair düzenlenen ve kendisine tebliğ olunan tutanağın tebliğinden itibaren genel hükümler dairesinde ve yetkili vergi mahkemesi nezdinde dava açabilir. Bu takdirde dava açma süresi bitmiş veya 15 günden az kalmış ise bu müddet tutanağın tebliğ tarihinden itibaren 15 gün olarak uzar (UY. Md. 13). Dava açma süresi bitmemiş veya 15 günden az kalmamışsa normal dava açma süresinde dava açılır.

2.7.2. Cezalarda İndirim Müessesesi

Vergi veya ceza yükümlüsü tarhiyattan dolayı kesilen cezalara karşı, vergi ceza ihbarnameleri kendilerine tebliğ edildikten otuz gün içerisinde ilgili vergi dairesine başvurarak cezalarda indirim talep edebilir. Vergi veya ceza muhatabının indirim talebi neticesinde vergi ve cezaları vadesinde veya 6183 sayılı kanunda geçen türden teminat göstererek vade bitiminden üç ay içinde ödeyeceğini taahhüt ederse;

1. Vergi ziya cezası mükellef adına ilk kez kesilmişse yarısı, tekerrürse üçte biri
2. Usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının yarısı indirilir.

Vergi veya ceza yükümlüsü, yapılan tarhiyata karşı **uzlaşma veya cezalarda indirme talebinde bulunma haklarından sadece birinden** yararlanabilir. Uzlaşma talebinde bulunan mükellef, uzlaşma tutanağını imzalayınca kadar uzlaşma talebinden vazgeçtiğini beyan ederek kesilen cezalar için indirimden yararlanabilir. Aksi halde uzlaşma tutanağı imzalandıktan sonra söz konusu indirim hakkı ortadan kalkar (GİB, 2007: s. 23).

2.7.3. Uzlaşılan Vergi Ve Cezanın Ödenmesi

Uzlaşma konusu yapılan vergi ve cezalar;

1. Uzlaşma vaki olduğu takdirde, uzlaşma tutanağı vergi ve cezaların ödeme zamanlarından önce ilgiliye tebliğ edilmişse kanuni ödeme zamanlarında; ödeme zamanları kısmen veya tamamen geçtikten sonra tebliğ edilmişse ödeme süreleri geçmiş olanlar uzlaşma tutanağının tebliğinden itibaren bir ay içinde;
2. Uzlaşma vaki olmadığı takdirde, bu Kanununun 112 ve 368'inci maddeleri hükmü dairesinde;

ödenir (VUK, Ek 8. Md.).

Üzerinde uzlaşılması sonucu, tahakkuk ettirilen vergi ve bu vergiye ilişkin hesaplanan gecikme faizi ile vergi ziyayı cezasının vadesinde ödenmemesi uzlaşmayı geçersiz kılmaz (GİB, 2007: s. 24). Ancak vergi dairesi işlem yönergesine göre uzlaşma bilgileri kaydedilip tahakkuk kesildiği için, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanuna (AATUHK) göre gecikme zammı uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TARHİYAT ÖNCESİ UZLAŞMA

3.1. TARHİYAT ÖNCESİ UZLAŞMANIN KONUSU VE KAPSAMI

Tarhiyat öncesi uzlaşma, nezdinde vergi incelenmesine başlanmış mükelleflerin, vergi incelemesine dayanılarak tarh edilecek vergiler için henüz vergi idaresince tarhiyat ve mükellefe tebligat yapılmadan başvuru uzlaşmadır. Diğer bir ifadeyle tarhiyat öncesi uzlaşma salınacak vergi ve kesilecek cezaya ilişkin ihbarnamenin düzenlenmesinden önceki aşamayı, yani vergi incelemesinin son aşamasında yapılan uzlaşmayı ifade eder. Bir uyuşmazlığın bu uzlaşma türüne konu olabilmesi için mükellef nezdinde yapılan bir vergi incelemesine dayanması gerekir (Kızılot, Şenyüz ve Taş, 2007: s.231).

Tarhiyat öncesi uzlaşma, 04.12.1985 tarih ve 3239 sayılı Kanunun 33. maddesiyle Vergi Usul Kanununa eklenen Ek:11. madde çerçevesinde Türk vergi sisteminde yerini almıştır. Ancak tarhiyat öncesi uygulama düzenlemesinin fiilen işlerlik kazanması, 16.02.1987 gün ve 19374 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Yönetmeliği” ile sağlanmıştır. Söz konusu Ek 11 inci maddede, 3505, 4008, 4369, 4444 ve 5736 sayılı Kanunlarla kimi değişiklik ve eklemeler yapılmış, 3 Şubat 1999 tarih ve 23600 sayılı Resmi Gazetede yeni bir Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Yönetmeliği yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir (Küçükkaya, 2008: s.244).

10.07.2011 tarih ve 27990 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 646 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile merkezi denetim elemanları olan Maliye Müfettişleri, Hesap Uzmanları ve Gelirler Kontrolörleri ve taşra denetim elemanları Vergi Denetmenleri unvanları kaldırılmış ve vergi denetim elemanları, “Vergi Müfettişi” olarak tek unvan altında birleştirilmiştir. Vergi Müfettişleri, değişiklik sonrasında Hazine ve Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı’na bağlı Grup Başkanlıklarında görev yapmaktadırlar. Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı Vergi Denetim Kurulu vergi denetiminde esas yetkili kurum olmuş ve vergi incelemeleri büyük oranda kurula bağlı olarak çalışan vergi müfettişleri tarafından yapılmaya başlanmıştır. Bunun yanında, Gelir İdaresi Başkanlığı’na bağlı Vergi Dairesi Başkanlıkları, Vergi Dairesi Müdürlükleri ve bu birimlerde görev yapan

vergi dairesi müdürleri ve müdürler tarafından da vergi incelemesi yapılmaktadır. Yapılan değişiklikler sonrasında tarhiyat öncesi uzlaşma yönetmeliğinde de değişiklik ihtiyacı doğmuş ve 31.10.2011 tarih ve 28101 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Yönetmeliği, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılmış ve yürürlüğe konulmuştur ve halen en son yayımlanan bu yönetmelik uygulanmaya devam etmektedir (Aslan, 2018: s.72).

VUK’un Ek 11’inci maddesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı; vergi incelemesine dayanılarak tarh edilecek vergiler ile bunlara ilişkin kesilecek vergi ziyayı cezalarında tarhiyat öncesi uzlaşma yapılmasına izin verebilir. Ancak, inceleme sonucunda kaçakçılık cezalı tarhiyat yapılmasını gerektiren tespitler nedeniyle salınacak vergi ve kesilecek kaçakçılık suçu cezası tarhiyat öncesi uzlaşma mevzuu yapılamaz.” denilmiştir. Aynı maddenin son fıkrasında da “Tarhiyat öncesi uzlaşmaya ilişkin esas ve usuller yönetmelikle belirtilir.” hükmü yer almıştır (Çapkın, 2011: s.75).

Tarhiyat öncesi uzlaşma yönetmeliğinin 2. maddesinde ise tarhiyat öncesi uzlaşmanın kapsamını; *‘Vergi incelemesi yapmaya yetkili olanlarca yapılan vergi incelemelerine dayanılarak tarh edilecek ve Bakanlık Vergi Dairelerinin tarha yetkili olduğu bütün vergi, resim ve harçlar ile bunlara ilişkin olarak kesilecek vergi ziyayı cezası, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları (Kanununun 344 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca vergi ziyayı cezası kesilen tarhiyata ilişkin vergi ve ceza hariç) girer.’* diyerek açıklamıştır. (TÖUY. Md. 2).

Madde de geçen vergi inceleme elemanları VUK’un 135’inci maddesinde sayılan; vergi müfettişleri, vergi müfettiş yardımcıları, ilin en büyük mal memuru (vergi dairesi başkanlığı kurulan illerde vergi dairesi başkanı, diğer illerde defterdar) veya vergi dairesi müdürleri tarafından yapılır. Gelir İdaresi Başkanlığı’nın merkez ve taşra teşkilatında müdür kadrolarında görev yapanların da vergi inceleme yetkisi vardır.

3.2. TARHİYAT ÖNCESİ UZLAŞMAYA BAŞVURABİLME KOŞULLARI

Tarhiyat öncesi uzlaşma talebi için herhangi bir şart konmasa da vergi incelemesine dayanarak tarh edilecek ve vergi dairelerinin tarha yetkili olduğu, VUK'da geçen vergi, resim ve harçlar ile bunlara bağlı olarak kesilecek vergi ziya cezası (kaçakçılık ve kaçakçılığa iştirak nedeniyle kesilen VZC hariç), usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarını kapsar. Bununla birlikte tarhiyat öncesi uzlaşma kapsamının belirlenmesi bazı ölçütlere göre yapılmalıdır. Bu ölçütler (Bayraklı, 2017: s. 91);

1. Tarhiyat öncesi uzlaşma VUK kapsamı içerisindeki mali yükümlülükler için söz konusudur. Mali bir yükümlülük olmasına rağmen gümrük vergileri VUK kapsamı dışında olması nedeniyle tarhiyat öncesi uzlaşma kapsamına dâhil değildir.
2. Tarhiyat öncesi uzlaşma, Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı vergi dairelerinin tarha yetkili olduğu mali yükümlülükler için söz konusudur. Bu nedenle mahalli idareler içerisinde yer alan il özel idareleri ve belediyelere ait mali yükümlülükler tarhiyat öncesi uzlaşma kapsamı dışındadır.
3. Tarhiyat öncesi uzlaşma sadece vergiler için değil, vergi ve benzeri mali yükümlülükler içindir. Harç resim gibi Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı vergi daireleri tarafından tarh edilen harç ve resimlerde tarhiyat öncesi uzlaşmaya kamu edilir.
4. Tarhiyat ve cezalı işlemin tarhiyat öncesi uzlaşmaya konu edilebilmesi için dayanağının vergi incelemesi olması şarttır.

Usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları tarhiyat öncesi uzlaşmanın kapsamında yer alır. Çünkü usulsüzlük suçları, biçimsel yükümlülüklere aykırı hareket etmek olduğuna göre bunlar için detaylı bir inceleme yapılmasına da gerek bulunmamaktadır. Dolayısıyla çok sayıda fiillerle işlenebilecek bu suçlarda tarhiyat öncesi uzlaşma kapsamındadır (Bayraklı, 2017: s.92). Ancak bu cezalar tarhiyat sonrası uzlaşmada kapsam dışı bırakılmıştır. Kanunun gerekçesinde bu konuda bir açıklama olmadığından, kanun koyucunun kesilmiş olan usulsüzlük cezalarını niçin

tarhiyat sonrası uzlaşmanın kapsamı dışında tuttuğu anlaşılmamaktadır (Yavaşlar, 2008: s.317).

3.3. TARHIYAT ÖNCESİ KOMİSYONLARININ TEŞKİLİ

Tarhiyat öncesi uzlaşma komisyonları biri başkan olmak üzere üç kişiden oluşur. VUK'un Ek 11. maddesinde, tarhiyat öncesi uzlaşmanın komisyonlar aracılığıyla yapılacağına dair bir hüküm içermemektedir. Uzlaşma komisyonlarının oluşumu ile ilgili hükümler Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Yönetmeliği'nin 5. 6. ve 7. maddelerinde ayrıntılı şekilde açıklanmıştır. Tarhiyat öncesi uzlaşma komisyonları, tarhiyat sonrası uzlaşma komisyonlarından farklı olarak, vergi dairesi başkanlığı kurulan ve kurulmayan yerlere göre değişmemekte ayrıca komisyonların yetki sınırı da bulunmamaktadır.

Tarhiyat öncesi uzlaşma Yönetmeliği'nin 14. maddesine göre, uzlaşma komisyonları, üyelerinin tamamının katılması ile toplanırlar ve çoğunlukla karar verirler. Uzlaşma gün ve saatinde üyelerin tamamının katılmasının mümkün olmadığı hallerde, katılamayan üyenin yerine ilgili merci tarafından yenisi seçilir. Belirlenen uzlaşma günü bildirildikten sonra mükellefin herhangi bir mücbir sebeple toplantıya katılamayacak olması veya komisyonun herhangi bir nedenle toplanamaması hallerinde uzlaşma görüşmesi ya aynı gün ya da sonradan belirlenerek mükellefe bildirilecek bir başka tarihe ertelenebilir (TÖUY. 14. Md.)

Uzlaşma komisyonları yargı organları değildirler. Bu sebeple tespit edilen matrah farkıyla ilgili olarak mükellefle hukuki tartışmalara girmeyerek sadece mükellefin iddia ve savunmalarını dinler ve bunları da dikkate alarak indirim miktarını tespit ederler. Fakat usulüne uygun olarak alınmış bulunan uzlaşma komisyonu kararı, mükellefi ve vergi idaresini bağlayıcı nitelik taşır.

Uzlaşma komisyonları; vergi müfettişlerince yapılan vergi incelemeleri nedeniyle kurulan uzlaşma komisyonları, İncelemeye yetkili diğer memurlarca yapılan vergi incelemeleri nedeniyle kurulan uzlaşma komisyonları ve Bölgesel uzlaşma komisyonlarıdır. Söz konusu uzlaşma komisyonları aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

3.3.1. Vergi Müfettişlerince Yapılacak Vergi İncelemelerinde Komisyonların Oluşumu

Vergi müfettişleri tarafından yapılan incelemeler sonucu kurulan komisyonlardır. Vergi müfettişinden kasıt; vergi başmüfettişi, vergi müfettişi ve vergi müfettiş yardımcısıdır.

Vergi incelemesini yapanlar kurulan komisyonlara üye olamazlar. Ancak komisyon toplantısına açıklamalarda bulunmak için katılabilirler. Ayrıca vergi incelemesini ekip başkanı tarafından yapılması halinde incelemeyi yapan ekip başkanı ve diğer üyeler komisyona üye olamazlar (TÖUY. Md. 5).

3.3.1.1. Grup başkanlıkları bulunan yerlerde

Grup başkanlığı bulunan yerlerde vergi müfettişlerince yapılacak vergi incelemeleri için oluşturulacak uzlaşma komisyonu, Başkanlıkça belirlenecek biri başkan olmak üzere üç Vergi Müfettişinden oluşur.

Başkanlık, grup başkanlıklarında oluşacak uzlaşma komisyonlarında görev alacak vergi müfettişlerini belirleme görevinin grup başkanlıklarına devredebilir.

3.3.1.2. Geçici çalışma yerlerinde (turnelerde)

Vergi Müfettişlerinin geçici çalışma yerlerinde yapılan incelemelerde komisyon; ekip başkanının başkanlığında, başkan dâhil üç vergi müfettişinden oluşur. Komisyonun üç vergi müfettişinden oluşmasının mümkün olmadığı hallerde komisyon, iki vergi müfettişi ile ilgili vergi dairesi müdüründen (bağlı vergi dairelerinde malmüdürü) oluşur.

İncelemeyi yapanın ekip başkanı olması halinde, komisyona bir başka Vergi Müfettişi seçilir. Komisyon üyelerinden en kıdemli Vergi Müfettişi, komisyon başkanı olur.

3.3.2. İncelemeye Yetkili Diğer Memurlarca Yapılacak Vergi İncelemelerinde Komisyonların Oluşumu

Vergi incelemesi yapmaya yetkili kılınan diğer memurlardan kasıt; mahallin en büyük mal memurunu (Vergi Dairesi Başkanını, Vergi Dairesi Başkanlığı kurulmayan yerlerde Defterdarı), Gelir İdaresi Başkanlığının merkez ve taşra teşkilatında müdür kadrolarında görev yapanlar ile vergi dairesi müdürleridir (TÖUY. Md. 5).

Komisyonlar üç kişiden oluşur. Vergi incelemesini yapanlar, komisyon üyesi olamazlar. Ancak açıklamalarda bulunmak üzere uzlaşma komisyonu toplantısına iştirak edebilirler. Komisyon başkan ve üyelerinin herhangi bir nedenle görevlerinin başında bulunamamaları hâlinde, bunlara vekâlet edenler komisyonda görev yaparlar (TÖUY. Md. 5).

3.3.2.1. Vergi Dairesi Başkanlığı Olan yerlerde kurulan Uzlaşma komisyon

Vergi Dairesi Başkanlığı kurulan yerlerde, incelemeye yetkili diğer memurlarca yapılan vergi incelemelerinde komisyon; vergi dairesi başkanı veya tevkil edeceği grup müdürünün başkanlığında, vergi dairesi başkanı tarafından belirlenen müdürler ve/veya vergi dairesi müdürlerinden oluşur (TÖUY. Md. 6).

3.3.2.2. Vergi Dairesi Başkanlığı Olan yerlerde kurulan Uzlaşma komisyon

Vergi Dairesi Başkanlığı kurulmayan yerlerde, incelemeye yetkili diğer memurlarca yapılan incelemelerde komisyon; defterdarın veya tevkil edeceği defterdar yardımcısının başkanlığında, ilgili vergi dairesi müdürü ile Gelir Müdürlüğü görevini ifa eden müdürden oluşur. İncelemeyi yapanın ilgili vergi dairesi müdürü olması hâlinde defterdar, ilgili vergi dairesi müdürü yerine bir başka vergi dairesi müdürünü komisyon üyesi olarak belirler. Ayrıca bu inceleme elemanları tarafından yapılan incelemelere ilişkin olarak tarhiyat öncesi koordinasyon uzlaşma komisyonları kurulabilir. Bu komisyonların kurulacağı yerler, yetki alanları, kimlerden oluşacağı ve sekretarya hizmetlerinin kimler tarafından yürütüleceği Gelir İdaresi Başkanlığınca belirlenir (TÖUY. Md. 6).

3.3.3. Bölgesel Uzlaşma Komisyonlarının Oluşumu

Başkanlık, gerek gördüğü hallerde uzlaşmayı bölgesel düzeyde yaptırabilir. Bölgesel düzeyde yapılacak uzlaşmalarda, komisyon üyeleri başkanlıkça veya yetki verilmesi halinde ilgili grup başkanlığınca belirlenir (TÖUY. Md. 7).

3.3.4. Sekretarya Hizmetleri

Vergi Müfettişlerinin dâhil oldukları Grup Başkanlıklarının bulunduğu yerlerde yaptıkları vergi incelemeleri için oluşturulan komisyonların sekretarya hizmetleri grup başkanlıklarınca, geçici çalışma yerlerinde yaptıkları incelemeler için oluşturulan komisyonların sekretarya hizmetleri ise ekip başkanlıklarınca yürütülür.

Vergi Dairesi Başkanlığı kurulan yerlerde vergi incelemesi yapmaya yetkili kılınan diğer memurlar tarafından yapılan incelemeler için vergi dairesi başkanlığı bünyesinde oluşturulacak komisyonların sekretarya hizmetleri ilgili grup müdürlüğünce yürütülür.

Vergi Dairesi Başkanlığı kurulmayan yerlerde vergi incelemesi yapmaya yetkili kılınan diğer memurlar tarafından yapılan incelemeler için oluşturulan uzlaşma komisyonlarının sekretarya hizmetleri Gelir Müdürlüklerince yerine getirilir.

3.4. TARHIYAT ÖNCESİ UZLAŞMA TALEBİ, TALEP SÜRESİ VE UZLAŞMAYA DAVET

Uzlaşma için nezdinde vergi incelemesi yapılan kimsenin bizzat veya noterden alınmış vekâletnameye dayanarak vekili vasıtasıyla (Tüzel kişiler, küçük ve kısıtlılarla, vakıflar ve cemaatler ile tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde bunların kanuni temsilcileri marifetiyle) ve yazılı olarak incelemeyi yapana veya bağlı bulunduğu birime yahut ekip Başkanlığına başvurması şarttır. Buradan, mükellefin veya ceza muhatabının kendisi, noterden alınmış vekâletnameye dayanarak mükellefi temsil eden kişi veya tüzel kişiler, küçükler ve kısıtlılarda ise bunların kanuni temsilcileri uzlaşmaya başvurabilecekleri anlaşılmaktadır.

Tarhiyat öncesi uzlaşmayı doğrudan mükellef talep edebileceği gibi, harici bilgilere dayanılarak, mükelleflerin bilgisi dışında yapılan vergi incelemelerinde,

inceleme elemanının herhangi bir taahhüt altına girmeksizin mükellefi uzlaşma talebinde bulunmaya davet edebilir. Talep, vergi incelemesini yapan inceleme elemanlarına veya bu elemanların bağlı bulunduğu ekip veya grup başkanlığına yazılı olarak yapılmalıdır. Ayrıca uzlaşma talebinin inceleme tutanağında yer alması da ilgili mercie yazılı başvuru yerine geçer.

Uzlaşma talebine ilişkin verilecek dilekçeye; mükellefin adı, soyadı ve adresi, başvuru vekil tarafından yapılıyorsa vekilin adı, soyadı, vekâletname tarih ve numarası, incelemenin ilgili olduğu vergilendirme dönemi yazılmalıdır (GİB, 2007: s.10).

Mükellefler inceleme elemanınca tespit edilen matrah veya matrah farklarının tümü için uzlaşma talebinde bulunabilecekleri gibi bir kısmı için de bulunabilirler. Bu durumda tutanağın açıklama bölümünde inceleme raporunda tespit edilen matrah farklarından hangilerinde uzlaşma talep edildiği ve bunlara ilişkin olarak uzlaşmaya varılan vergi ve ceza miktarları belirtilir. Uzlaşma talebine konu edilmeyen veya üzerinde uzlaşılamayan matrah veya matrah farkları için mükellef adına vergi tarhiyatı yapılmak üzere inceleme raporu vergi dairesine gönderilir (GİB, 2007: s.13).

Nezinde inceleme yapıldığından haberdar olan mükellefler, incelemenin başlangıcından, inceleme ile ilgili son tutanağın düzenlenmesine kadar geçen süre içerisinde her zaman uzlaşma talebinde bulunabilirler. İnceleme ile ilgili son tutanaktan anlaşılması gereken, inceleme ile ilgili olarak tutanak düzenlendikten sonra her ne şekilde olursa olsun ilave tutanak düzenlenmesi gerekli ise ilave tutanağın son tutanak olarak değerlendirilmesi gerekir (Şimşek, 2010: s.35). Yani uzlaşma süresi, ilk tutanağın düzenlenmesinden son tutanağın düzenlenmesine kadar geçen süredir.

Harici bilgilere dayanılarak, mükelleflerin bilgisi dışında yapılan incelemelerde, inceleme elemanlarınca yapılacak “uzlaşmaya davet” hallerinde, davet yazısının mükellefe tebliğinden itibaren en geç on beş gün içerisinde uzlaşma talebinde bulunulabilir.

Uzlaşma davet yazısında uzlaşmanın yapılacağı yer ve tarih mükellefe yazı ile uzlaşma gününden en az on beş gün önce bildirilir. Uzlaşma davet yazısı, posta

veya memur eliyle tebliğ edilebileceği gibi, inceleme elemanı tarafından bizzat da tebliğ edilebilir. Ayrıca davet yazısına inceleme raporunun bir örneği de eklenir.

İncelemenin sonuçlandığı tarihte tarh zamanaşımının sona ermesine üç aydan az bir zaman kalması halinde mükellefe uzlaşma talebinde bulunup bulunmadığı sorulmaz ve uzlaşma talebinde bulunmaya davet edilmez (TÖUY. Md.9).

3.5. TARHİYAT ÖNCESİ UZLAŞMA TALEBİNEN VAZGEÇİLMESİ

Muhatabın bilinen en son adresine uzlaşmaya davet yazısının tebliğ edilememesi veya yazıda bildirilen yer ve tarihte uzlaşma davetine uyulmaması hallerinde uzlaşma konusunda başkaca bir işlem yapılmaz. Uzlaşma temin edilmemiş sayılır. Mükellefe gönderilen yazının tebliğ edilemeyerek geri gelmesi, tebliğ edilememe durumunu ifade eder.(TÖUY. Md. 12).

Mükellefin uzlaşma davetine uymaması durumunda uzlaşma temin edilememiş sayılacağından tarhiyat sonrası uzlaşma hakkı ortadan kalkar. Bu nedenle mükellef, tarhiyat sonrası uzlaşma hakkını kullanmak istiyorsa mutlaka tarhiyat öncesi uzlaşma talebinden vazgeçtiğini yazılı olarak bildirmelidir (GİB, 2007: s.11-12).

Tarhiyat öncesi uzlaşma talebinde bulunan mükellef, tayin edilen uzlaşma gününden önce yazılı olarak vergi inceleme raporunu düzenleyene veya komisyona sekreteryaya hizmeti veren birime bu talebinden vazgeçtiğini bildirebilir. Bu durumda mükellef tarhiyat öncesi uzlaşma talebinde bulunmamış sayılır (TÖUY. Md. 12).

3.6. TARH EDİLECEK VERGİNİN UZLAŞMA KOMİSYONUNA VE MÜKELLEFE BİLDİRİLMESİ

Yapılan vergi incelemeleri sonucu, uzlaşmaya konu tarh edilecek vergi ve kesilmesi öngörülen ceza miktarı, incelemeyi yapan tarafından düzenlenecek bir raporla uzlaşma gününden en az on beş gün önce yetkili uzlaşma komisyonuna ve ilgiliye bildirilir. Uzlaşma gününün on beş günden önceki bir tarih olarak belirlenmesi halinde inceleme raporu bu tarihten önce mükellefe tebliğ edilir. Gerektiğinde bu inceleme raporu, ön rapor şeklinde de düzenlenebilir (TÖUY. Md. 13).

Uzlaşma talebinin işleme konulabilmesi için, inceleme elemanının, mükellefin uzlaşma talebi ile birlikte, mükellef hakkında düzenleyeceği inceleme raporunu yetkili uzlaşma komisyonuna göndermesi gerekir. İnceleme raporu, mükellef ve ilgili komisyona gönderilmeden uzlaşma yapılamaz.

3.7. TARHİYAT ÖNCESİ UZLAŞMA GÜNÜNÜN TESPİTİ VE UZLAŞMA GÖRÜŞMELERİNİN YAPILMASI

Mükellefin uzlaşma başvurusundan sonra, talebin usulüne uygun ve süresi içinde yapıldığının tespit edilmesi üzerine, vergi incelemesini yapan inceleme elemanı, yetkili uzlaşma komisyonu başkanı ile temas kurarak uzlaşma gününü belirler. Belirlenen uzlaşma gün ve saati, bir yazı ile uzlaşma gününden en az on beş gün önce mükellefe bildirilir veya inceleme tutanağına yazılır.

Belirlenen uzlaşma günü bildirildikten sonra mükellefin herhangi bir mücbir sebeple toplantıya katılamayacak olması veya komisyonun herhangi bir nedenle toplanamaması hallerinde uzlaşma görüşmesi ya aynı gün ya da sonradan belirlenerek mükellefe bildirilecek bir başka tarihe ertelenebilir.

Uzlaşma gün ve saati belirlendikten sonra, üyelerinin tamamının katılımıyla komisyon toplanır ve çoğunlukla karar verir. Uzlaşma toplantılarına üyelerin katılmasının mümkün olmadığı durumlarda, katılamayan üyenin yerine ilgili merci tarafından yenisi seçilir.

Belirlenen gün ve saatte mükellef veya vekilinin iştiraki ile toplanan uzlaşma komisyonu konuyu tartışır, uzlaşma sağlandığı takdirde durumu bir tutanakla tespit eder. Bu tutanak, komisyon başkan ve üyeleri ile mükellef veya vekili tarafından imzalanır. Bu tutanağın bir nüshası ilgiliye derhal verilir. Bir nüshası da üç gün içerisinde, rapor ve ekleriyle birlikte ilgili vergi dairesine gönderilir (TÖUY. Md. 16).

Uzlaşma sırasında mükellef isterse bağlı olduğu meslek odasından bir temsilci ve 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Malî Müşavirlik ve Yeminli Malî Müşavirlik Kanununa göre kurulan meslek odasından bir meslek mensubu bulundurabilir. Bu kişiler uzlaşma görüşmelerinde sadece görüş

açıklayabilirler, görüşmeler sonucunda düzenlenecek tutanaklara imza atamazlar (GİB, 2007: s.11).

3.8. UZLAŞMA GÖRÜŞMESİNİN OLASI SONUÇLARI

Uzlaşma görüşmeleri sonucunda; uzlaşma gerçekleşebilir, gerçekleşmeyebilir ya da temin edilememeyebilir. Bu olası sonuçlar aşağıda başlıklar halinde incelenmiştir.

3.8.1. Uzlaşmanın Gerçekleşmesi

Uzlaşma için belirlenen gün ve saatte mükellef veya vekilinin katılımı ile toplanan uzlaşma komisyonu konuyu tartışır. Uzlaşma görüşmesi sonucunda uzlaşma sağlandığı takdirde, komisyon uzlaşma sonuçlarını gösteren bir tutanak düzenler. Düzenlenen tutanakta, uzlaşma ile ilgili açıklamalar ve uzlaşma konusu yapılarak üzerinde uzlaşılan rakamlar yer alır. Tutanak, komisyon başkan ve üyeleri ile mükellef veya vekili tarafından imzalanır. İmzalanan tutanağın bir örneği mükellefe veya vekiline verilir. Bir örneği dosyaya takılmak üzere komisyonun sekretaryasında kalır. Bir örneği de üç gün içerisinde, rapor ve ekleriyle birlikte mükellefin bağlı olduğu vergi dairesine gönderilir.

Vergi dairesine gönderilen tutanak üzerine, tutanakla belirtilen vergi ve ceza tutarlarıyla normal vade tarihinden uzlaşma tutanağının imzalandığı tarihe kadar gecikme faizi tahakkuk ettirilir ve uzlaşma tutanağının tebliğ tarihinden itibaren ödenmesi için bir ay vade verilir (Sürekli Yükümlülükler Servisi İşlem Yönergesi, 2018: s.71).

Uzlaşmanın gerçekleşmesi halinde düzenlenen tutanak kesindir ve tutanakla tespit edilen hususlar hakkında dava açılmaz ve hiçbir mercie şikâyetle bulunulamaz. Ayrıca Tarhiyat öncesi uzlaşmadan yararlanan mükellef, üzerinde uzlaşılan vergi ve ceza için cezalarda indirim hakkından yararlanamaz.

3.8.2. Uzlaşmanın Temin Edilememesi

Mükellefin; uzlaşma komisyonunun davetine katılmaması, uzlaşma görüşmesine geldiği halde uzlaşma tutanağını imzalamaması veya ihtirazi kayıtlı

imzalamak istemesi halinde uzlaşma temin edilememiş sayılır. Bu durumda, mükellefin tarhiyat sonrası uzlaşma hakkı ortadan kalkar.

Uzlaşma temin edilemediği takdirde, komisyon tarafından bu konuyu belirtmek üzere tutanak düzenlenir ve bir örneği anında hazır bulunan mükellefe veya vekiline tebliğ edilir. Tutanağın bir örneği de inceleme elemanına gönderilir.

Mükellefin uzlaşma toplantısına gelmemesi veya gelse bile kendisine tebliğ edilmek istenen tutanağı imzalamak istememesi (tebellüğden kaçınması) durumunda bu hususu belirten tutanağın bir örneği mükellefe posta ile gönderilir ve bir örnek de inceleme elemanına verilir.

Uzlaşma temin edilememiş veya uzlaşmaya varılamamış olması halinde, inceleme elemanı tarafından bu husus inceleme raporunda belirtilir veya raporla birlikte söz konusu tutanak bir yazı ile vergi dairesine gönderilir. Vergi dairesi gönderilen inceleme raporuyla tutarları belirlenen vergi, resim, harç ve cezalar ihbarname kuralına göre tarh edilerek mükellefe gönderilir (Sürekli Yükümlülükler Servisi İşlem Yönergesi, 2018: s.71).

Uzlaşılmayan vergi ve cezaya ilişkin olarak vergi dairesince yapılacak tarhiyata karşı, mükellef veya ceza muhatabı ihbarnamenin tebliğ tarihini takip eden otuz gün içerisinde yargı yoluna başvurabilir veya vergi dairesine cezalarda indirim talebinde bulunabilir. Ancak aynı anda hem dava açma hem de indirim hakkını kullanamaz. Uzlaşmanın temin edilememesi durumunda tarhiyat sonrası uzlaşma yolu da kapanır.

3.8.3. Uzlaşmanın Gerçekleşmemesi (Vaki Olmaması)

Uzlaşma için belirlenen gün ve saatte mükellef veya vekilinin katılımı ile toplanan uzlaşma komisyonu konuyu tartışır. Uzlaşma görüşmesi sonucunda komisyon teklifinin mükellefçe kabul edilmediği takdirde, düzenlenecek tutanağa komisyonun nihai teklifi yazılır. Tutanak, komisyon başkan ve üyeleri ile mükellef veya vekili tarafından imzalanır. İmzalanan tutanağın bir örneği mükellefe veya vekiline verilir. Bir örneği de üç gün içerisinde, rapor ve ekleriyle birlikte mükellefin bağlı olduğu vergi dairesine gönderilir. Ancak mükellef, komisyonun teklifini sonradan kabul etme imkânına sahiptir. Tutanak ve inceleme raporunun vergi

daresine ulaşması üzerine, vergi dairesi tarafından yapılacak tarhiyatın mükellefe tebliğ tarihini takip eden günden itibaren işlemeye başlayacak olan otuz günlük vergi mahkemesinde dava açma süresinin son günü mesai saati bitimine kadar, mükellef uzlaşma komisyonunun teklifini kabul edebilir (GİB, 2017: s.13-14)

Teklifi bu şekilde kabul eden mükellef bu durumu, bir dilekçe ile vergi/ceza ihbarnamesinin tebliğ tarihini takip eden günden itibaren otuz günlük dava açma süresi içerisinde ilgili vergi dairesine bildirir. Dilekçe ile başvuru tarihi itibariyle uzlaşma vaki olmuş sayılır ve buna göre işlem tesis edilir (GİB, 2017: s.14).

3.9. UZLAŞILAN VERGİ VE CEZANIN ÖDENMESİ

Uzlaşılan vergi ve cezalara ilişkin tutanak vergi dairesine gönderilir. Bu tutanak tahakkuk fişi yerine geçer. Vergi dairesine gelen tutanak vergilendirme servisi tarafından, uzlaşma bilgileri sisteme kaydedildikten sonra, tutanakta belirtilen vergi ve cezayla birlikte üzerinde uzlaşılan vergi miktarına Vergi Usul Kanunu'nun 112. maddesine göre bu verginin normal vade tarihinden uzlaşma tutanağının imzalandığı tarihe kadar geçen süre için gecikme faizi hesaplanarak tahakkuk fişi kesilir. Yani kesilen tahakkuk fişinde vergi aslı, vergi ziyai cezası ve gecikme faizi yer alır.

Uzlaşma tutanağı vergi ve cezaların ödeme sürelerinden önce mükellefe tebliğ edilmişse; kanuni ödeme sürelerinde, ödeme süreleri kısmen veya tamamen geçtikten sonra mükellefe tebliğ edilmişse; uzlaşma tutanağının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir.

Tahakkukun kesilmesiyle kesinleşen borcun vadesinde ödenmemesi durumunda 6183 Sayılı AATUHK'un 51'inci maddesi gereğince, vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı % 2 oranında gecikme zammı tatbik olunur. Ay kesirlerine isabet eden gecikme zammı günlük olarak hesap edilir (AATUHK Md. 51).¹³

¹³ 05.09.2018 tarihli ve 30526 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 04.09.2018 tarihli ve 62 Karar Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla, gecikme zammı oranı her ay için ayrı ayrı uygulanmak üzere % 2 olarak belirlenmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARHİYAT SONRASI UZLAŞMA MÜESSESİNİN ETKİNLİĞİ

4.1.ARAŞTIRMANIN AMACI

Uzlaşma, vergi alacaklısı vergi idaresiyle vergi borçlusu vergi yükümlüsünün ya da ceza muhatabının vergilendirmenin her aşamasında meydana gelebilecek bir takım uyuşmazlıklarda, uyuşmazlığın yargıya intikal etmeksizin, önceden tespiti ve engellendiği bir durumdur (Gültekin, 2016: s.579). Vergileme işlemleri yönünden pozitif vergi hukukunda ise, uzlaşma, vergi idaresi ile vergi yükümlüsünün ya da ceza muhatabının aralarındaki uyuşmazlığı karşılıklı görüşme, tartışma yöntemleriyle çözmeleri esasına dayalı olan yol olarak tanımlanabilir (Erdem, 2005: s.81).

Tarhiyat sonrası uzlaşma ise, vergi ve ceza tarhi yapıldıktan sonra meydana gelen uyuşmazlıkların yargıya intikalinden önce idari aşamada; alacaklı vergi idaresi ile borçlu vergi mükellefinin anlaşarak, sulh sağlamalarıdır (Gültekin, 2016: s.580).

Bu çalışmada; 2013-2017 analiz döneminde, Uşak Vergi Dairesi bünyesinde kurulan tarhiyat sonrası uzlaşma komisyonlarının uzlaştıkları miktarlardan yola çıkarak, uzlaşmayla devletin alacağı ne kadarından vazgeçtiği, uzlaşılan miktarlarının ne kadarını tahsil etti, tahsil edilemeyen alacaklar yüzünden Devlet Hazinesinin ne kadar kayba uğradığı analiz edilmeye çalışılmıştır.

Çalışmada, uzlaşma müessesesinin bir bütün olarak değerlendirilmesi açısından daha önce yapılan soyut araştırmalardan yola çıkarak, kullanılan verilerle uzlaşma kurumu daha somut biçimde analiz edilerek, gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutması ve uzlaşma müessesinin daha objektif ve bilimsel olarak değerlendirmesi amaçlanmaktadır.

Çalışmanın temel amacı ise; Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü bünyesinde kurulan tarhiyat sonrası uzlaşma tutanaklarından elde edilen verilerden yola çıkarak, vergi sistemimizde yer alan tarhiyat sonrası uzlaşmanın yapısını, etkinliğini, yapılan eleştiriler değerlendirilerek uzlaşma kurumunun, eksikliklerini araştırmak, uzlaşma kurumunun eksik yönlerinin giderilmesi ve diğer ülkelerde uygulanış biçimiyle karşılaştırılarak daha geniş bir tabana yayılması, için önerilerde bulunmaktır.

4.2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

Tarhiyat sonrası uzlaşma; tarha yetkili vergi dairesince, vergi inceleme raporlarına, takdir komisyonu kararlarına istinaden, ikmalen re'sen veya idarece tarh edilip ihbarname kesilen vergi ve cezalara karşı mükellef, ihbarnamenin kendisine tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içerisinde uzlaşma talebinde bulunabilir. Uzlaşma seçimlik bir haktır. Mükellef isterse, aynı süre içerisinde tarh edilen vergi ve/veya cezayı ödeyebilir, indirim talebinde bulunabilir ya da dava açabilir.

Mükellef uzlaşmaya başvurmaya karar verdiği zaman, uzlaşma talep formunu doldurarak uzlaşma komisyonu sekreteryasına verir. Uzlaşma günü tayin edildikten sonra mükellefe bildirilir ve toplantıya çağırılır. Toplantı günü mükellefin katılımıyla uzlaşma toplantısı yapılır. Uzlaşma sağlanması durumunda vergilendirme servisi uzlaşma tutanağına istinaden uzlaşma bilgilerini sisteme kaydederek tahakkuk keser ve bir aylık vade verir. Bu saatten sonra mükellefin borcu kesinleşir ve artık aynı vergi ve/veya ceza için dava açma, indirimden yararlanma ya da tekrardan uzlaşmaya başvurma yolları kapanır. Mükellefin vadesinde borcunun ödememesi durumunda 6183 Sayılı AATUHK'un 51. maddesi gereğince geçikme zammı işler.

Çalışmanın bu bölümünde Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü'nün bünyesinde, 2013-2017 yılları arasında tarhiyat sonrası uzlaşma miktarları ve uzlaşma konuları incelenmiştir. Yapılan incelemelerde 213 Sayılı VUK'un 5. madde geçen vergi mahremiyeti korunmuş, hiçbir mükellefin şahsi bilgileri kullanılmamıştır. Ayrıca bu çalışma Uşak Vergi Dairesi bünyesindeki uzlaşmalarla sınırlı kalmış Uşak Defterdarlığı bünyesinde yapılan uzlaşmalar kapsam dışı bırakılmıştır. Kullanılan veriler gerekli resmi izinler dilekçe ile alındıktan sonra Uşak Vergi Dairesi EVDB sisteminden elde edilmiştir.

Tablolardaki veriler, vergilendirme servisi tarafından kesilen ihbarnamelere, uzlaşma sağlandıktan sonra kesilen tahakkuk fişlerine ve mükelleflerin ödeme yapmaları durumlarında tahsilat makbuzlarına tek tek bakılarak elde edilmiştir.

Yapılan incelemeler neticesinde, basit usul, diğer ücretli gibi küçük mükellefiyetlerde veya mükellefiyetsiz tapu harçlarında uzlaşma miktarlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu miktarların yüksek olması vergilerin veya ceza

miktarlarının yüksek olmasından değil, uzlaşma taleplerinin bu konularda daha fazla olmasındandır. Bu konularda uzlaşma taleplerinin fazla olması ise Uşak Vergi Dairesinin uzlaşma yetki sınırının vergi resim harçların asıllarının 3.000 TL olmasından kaynaklanmaktadır. 3.000 TL'den 50.000 TL'ye kadar olan uzlaşmalar Uşak Defterdarlığı Gelir Müdürlüğü bünyesinde kurulan uzlaşma komisyonların da yapılır. Bundan dolayı ÖTV, KDV, kurumlar vergisi, gelir vergisi gibi daha büyük mükellefiyetlerde uzlaşma talepleri azdır. Bu mükellefiyetler daha büyük rakamlarda borçlandıkları için uzlaşma taleplerini gelir müdürlüğüne yaparlar.

Burada bir konuya daha dikkat çekmek gerekir o da vergi asıllarına bağlı olarak kesilen vergi ziya cezalarının kat sayılarıdır. Mesela, basit usul vergilerde vergi ziya cezası, verginin %50 kadar kesilirken bu oran tapu harcınca %25, diğer vergilerde bir kattır. Yani ÖTV, KDV, kurumlar, gelir vergisi gibi vergilerde VZC daha yüksektir. Ancak mükellef veya ceza muhatabı tarafından aynı suç birden fazla işlenmiş ve tekerrür olmuşsa uygulanan kat sayılar artar. Dikkat edilmesi gereken bir diğer konu ise vergi, resim ve harçların asıllarında değil bunlara bağlı olarak kesilen vergi ziyayı cezalarında indirim yapıldığıdır. Hazine ve Maliye Bakanlığı her ne kadar uzlaşma komisyonlarına geniş yetkiler tanıyıp, vergi, resim ve harçların asıllarında da uzlaşma yetkisi verse de uygulamada uzlaşma komisyonlarının vergi, resim ve harçların asıllarında indirim yapmasına sıcak bakmamaktadır. Vergi ziyayı cezalarında ise ne kadar indirim yapılacağına dair kesin bir bilgi olmamakla birlikte takdir tamamen uzlaşma komisyonlarına bırakılmıştır. Çalışmada bu indirim oranlarının %90'lara vardığı görülmektedir.

Bu beş yıllık süreçte en fazla tarhiyat sonrası uzlaşma tapu harcındadır. Bunun nedeni Uşak Vergi Dairesinin 2012 yılında kayıp kaçağı önlemek için kendi bünyesinde yapmış olduğu çalışmadır. Daire 2012 yılında eksik olan tapu harçlarının neden olduğu kayıp kaçağı, bankadan alınan kredi listeleri ve müteahhitlerin kesmiş olduğu faturalarla vergi dairesi kayıtlarıyla karşılaştırılarak tespit edilmiştir. Gönüllü uyum kapsamında, mükelleflere uzlaşma çağrısında bulunulmuştur. Uzlaşma çağrısı neticesinde mükellefler tarafından 2014 tane tapu harcından uzlaşma talep edilmiş ve tamamında uzlaşma sağlanmıştır. Çalışma her ne kadar 2012 yılında yapılmış olsa da etkileri ilerleyen yıllarda devam etmiş, 2013 yılında 654 tane uzlaşma talebinin 444

tanesi, 2014 yılında 413 tane uzlaşma talebinin 194 tanesi 2015 yılında ise 322 tane uzlaşma talebinin 118 tanesi tapu harcından gelmiş ve uzlaşma sağlanmıştır.

4.3. UŞAK VERGİ DAİRESİNDEKİ 2013-2017 DÖNEMİ UZLAŞMA GÖRÜŞMELERİNİN SAYISAL VERİLERİ

4.3.1. 2013 Yılı Sayısal Verileri

Aşağıdaki şekil ve grafiklerde uzlaşma konularına göre 2013 yılına ait genel tarhiyat sonrası uzlaşma verileri, uzlaşmayla devletin vazgeçtiği alacak miktarları ve uzlaşma sağlanmış olmasına rağmen tahsil edilemeyen alacaklar gösterilmiştir.

Tablo 9: Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Verileri (2013 Yılı)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0	33.752,20	3.025,00	0	0	2.765,00	0
GELİR VERGİSİ	2.442,75	2.535,57	155,00	95,89	2.262,75	155,00	95,89
KATMA DEĞER VERGİSİ	2.130,55	2.988,58	240,00	208,79	414,69	40,00	40,62
TAPU HARCİ	16.557,30	4.139,34	400,00	10.693,22	16.557,30	400,00	10.693,22
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	2.140,50	2.230,50	215,00	150,6	2140,5	215,00	150,6
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	22.984,52	14.774,89	1.220,00	1.755,57	16.930,67	1.110,00	1.708,94
DAMGA VERGİSİ	13.780,67	12.873,94	1.154,00	3.980,50	12.795,87	1.154,00	3.980,50
GAYRİ MENKUL	3.895,92	4.321,17	285,00	598,08	3.895,92	285,00	598,08
MUHTASAR	12.383,52	12.130,68	480,00	11.535,04	12.383,52	480,00	11.535,04
TOPLAM	76.315,73	89.746,87	7.174,00	29.017,69	67.381,22	6.604,00	28.802,89

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

2013 yılında mükellef veya ceza muhatapları tarafından, 654 tane¹⁴ tarhiyat sonrası uzlaşma talep edilmiş, yapılan taleplerin 653 tanesinde uzlaşma sağlanmış, 1 tanesinde ise uzlaşma temin edilememiştir. 2013 yılında uzlaşma taleplerinin diğer yıllara nazaran daha fazla olmasının nedeni, daha önce ifade edildiği üzere 2012 yılında Uşak Vergi Dairesinin tapu harcından doğan kayıp kaçağı engellemek için yapmış olduğu çalışmanın etkilerinin devam etmesidir. Şöyle ki; yapılan 654 tane uzlaşma talebinin 444 tanesi¹⁵ tapu harcındandır.

Tablo 9'a göre idarenin toplam alacağı, 76.315,75 TL, uzlaşma öncesi Vergi Ziyayı Cezası 89.746,87 TL iken idare alacağının %92'sinden¹⁶ (82.572,76 TL)¹⁷ vazgeçerek 7.174,00 TL'de mükellef veya ceza muhatabıyla uzlaşmıştır. Üzerinde uzlaşma sağlanan bu miktarın %92,40'ı¹⁸ (6.604,00 TL) tahsil edilmiştir.

Tabloyu konularına göre analiz ettiğimizde; idare, 2013 yılında miktar olarak sırasıyla en fazla, 30.727,20¹⁹ TL ile herhangi bir vergi veya harca bağlı olmadan tarh edilen Vergi Ziyayı Cezasından, 13.54,89²⁰ TL ile Diğer Ücretli Vergisine bağlı tarh edilen Vergi Ziyayı Cezasından ve 11.719,94²¹ TL ile Damga Vergisine bağlı tarh edilen Vergi Ziyayı Cezası alacağından vazgeçmiştir. Ancak verileri oransal olarak analiz ettiğimizde idare; aralarında çok fark olmamakla birlikte, 12.130,68 TL'lik Stopaj(Muhtasar)'a bağlı Vergi Ziyayı Cezasının %96,04'ünden²² vazgeçerek 480,00 TL'ye düşürmüştür. Uzlaşılan 480,00 TL'nin tamamı tahsil edilmiştir. Stopaj (Muhtasar)'dan sonraysa, Gelir Vergisinde 2.535,57 TL'lik Vergi Ziyayı Cezasının %93,89'inden²³ vazgeçerek 155,00 TL'de uzlaşmıştır. Uzlaşılan 155,00 TL'nin tamamı tahsil edilerek devlet hazinesine girmiştir. GMSİ'ye bağlı olarak tarh edilen Vergi Ziyayı Cezasına baktığımızda ise 4.321,17 TL'lik Vergi Ziyayı Cezasının

¹⁴ Uşak Vergi Dairesi Uzlaşma Komisyonu Defter Tutanakları

¹⁵ Uşak Vergi Dairesi Uzlaşma Komisyonu Defter Tutanakları

¹⁶ (82.572,76/89.746,87)*100

¹⁷ 89.746,87 -7.174,00 =82.572,76

¹⁸ (6.6044,00 /7.174,00)*100

¹⁹ 33.752,20-3.025=30.727,20

²⁰ 14.774,89-1.220,00=13.554,89

²¹ 12.873,94-1.154,00=11.719,94

²² [(12.130,68-480,00)/ 12.130,68]*100

²³ [(2.535,57 -155,00)/ 2.535,57]*100

%93,40'undan²⁴ vazgeçerek 285,00 TL'de uzlaşmıştır. Uzlaşılan rakamın tamamı tahsil edilmiştir.

Tablo 10: Devletin Vazgeçtiği Toplam Alacak ve Toplam Tahsilat (2013Yılı)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞMA ÖNCESİ TOPLAM ALACAK	UZLAŞMA SONRASI TAHSİL EDİLECEK TOPLAM	DEVLETİN VAZGEÇTİĞİ TOPLAM ALACAK	TAHSİL EDİLEN TOPLAM ALACAK	TAHSİL EDİLEMİYEN TOPLAM ALACAK
VERGİ ZİYA CEZASI	33.752,20	3.025	30.727,20	2765	260
GELİR VERGİSİ	5074,21	2.693,64	2.380,57	2513,64	180
KATMA DEĞER VERGİSİ	5.327,92	2.579,34	2.748,58	495,31	2.084,03
TAPU HARCİ	31.389,86	27.650,52	3.739,34	27650,52	0
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	4.521,60	2.506,10	2.015,50	2506,1	0
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	39.514,98	25.960,09	13.554,89	19749,61	6.210,48
DAMGA VERGİSİ	30.635,11	18.915,17	11.719,94	17930,37	984,8
MUHTASAR	36.049,24	24.398,56	11.650,68	24398,56	0
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	8.815,17	4.779	4.036,17	4779	0
TOPLAM	195.080,29	112.507,42	82.572,87	102.788,11	9.719,31

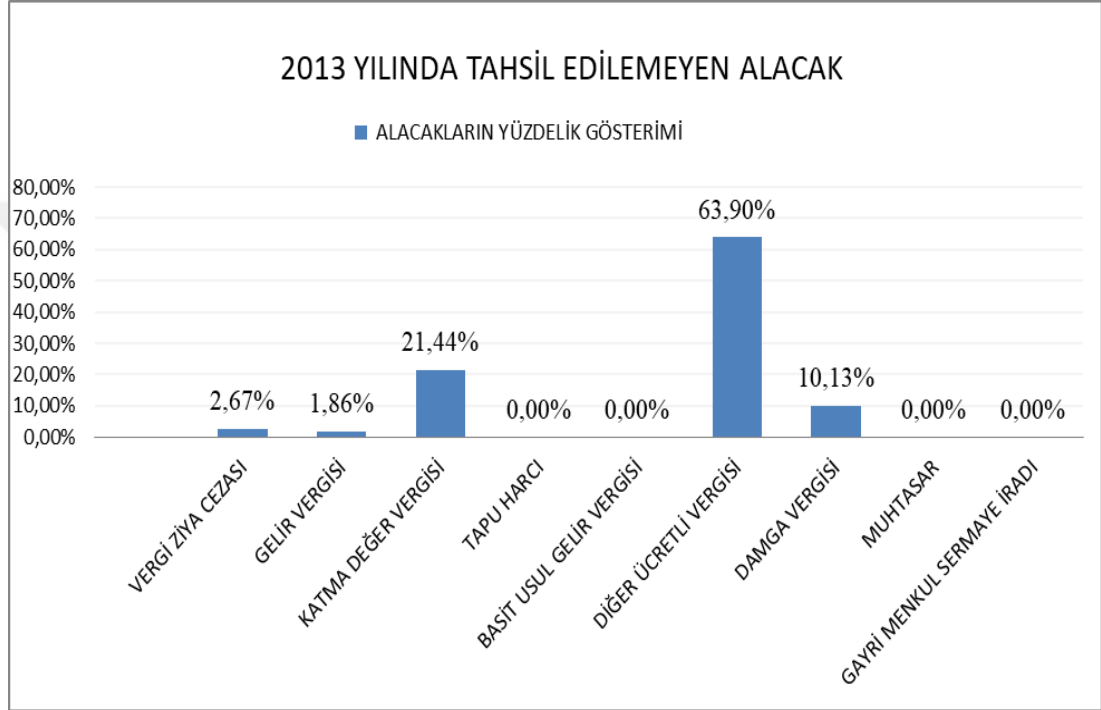
Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Not: “Uzlaşma Öncesi Toplam Alacaklar” sütunu; vergi aslı, vergi ziyayı cezası ve gecikme faizi toplamlarından oluşmaktadır. “Uzlaşma Sonrası Toplam Alacaklar” sütunu ise; vergi aslı, uzlaşma sonrası vergi ziyayı cezası ve gecikme faizinden oluşur.

Tablo: 10'daki verilere baktığımızda; Tapu Harcı, BUGV, GMSİ ve Stopaj(muhtasar) konularında uzlaşma sonrası tam tahsilat sağlanmıştır. Diğer konularda tam olmasa bile uzlaşılan miktarlar üzerinden tahsilat yapılmıştır.

²⁴ [(4.321,17-285,00)/ 4.321,17]*100

Tabloya göre, 2013 yılında idarenin, miktar olarak toplam alacağı 195.080,29 TL iken, uzlaşmayla idare Vergi Ziyayı Cezası alacağının %42,33'ünden²⁵ (82.572,87 TL) vazgeçerek 112.507,42 TL'de mükellef veya ceza muhatabıyla uzlaşmıştır. Uzlaşmaya varılması sonucu toplam alacağın %91,37'sini²⁶ (102.788,11 TL) tahsil edilmiştir. Bu durumda devlet 2013 yılı, Uşak Vergi Dairesi bazında alacağının %8,59'nü²⁷ (9.665,31 TL) tahsil edememiştir.

Şekil 1. Konular Bazında Uzlaşma Sonrası Tahsil Edilemeyen Alacaklar (2013)

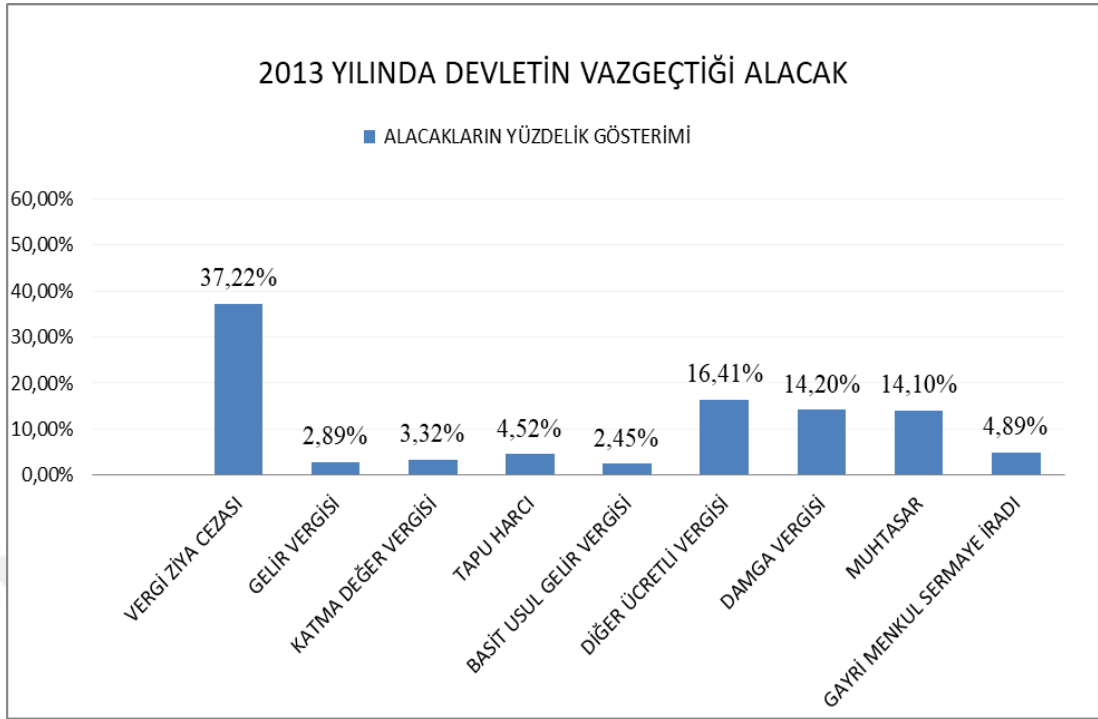
Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Şekil 1'i analiz ettiğimizde, uzlaşmayla anlaşılan oransal olarak en fazla %63,90 ile Diğer Ücretli Vergisinde tahsil edilememiştir. Diğer Ücretli Vergisini %21,44 ile KDV takip etmiştir. Tapu Harcı, BUGV, GMSİ ve Stopaj(Muhtasar) konularında uzlaşma müessesesi tam başarı sağlamış, %100 tahsil sağlanmış, Devlet Hazinesi hiç kayba uğratılmamıştır.

²⁵ $(82.572,87 / 195.080,29) * 100$

²⁶ $(102.788,11 / 112.453,42) * 100$

²⁷ $(9.665,31 / 112.453,42) * 100$

Şekil 2. Konular bazında Uzlaşmayla Devletin Vazgeçtiği Alacaklar (2013)

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Şekil 2'ye göre idare tarhiyat sonrası uzlaşma ile oransal olarak en fazla %37,22 ile herhangi bir vergi veya harca bağlı olmadan tarh edilen Vergi Ziyai Cezası alacağından feragat etmiştir. Akabinde ise %16,41 ile Diğer Ücretli Vergisine bağlı vergi ziyai cezasında ve %14,20 ile de Damga Vergisine bağlı tarh edilen vergi ziyai cezalarında alacağından vazgeçmiştir. İdarenin alacağından en az vazgeçtiği konu ise Basit Usul Gelir Vergisi olmuştur.

4.3.2. 2014 Yılı Sayısal Verileri

Aşağıdaki şekil ve grafiklerde 2014 yılına ait uzlaşma konularına göre genel tarhiyat sonrası uzlaşma verileri, uzlaşmayla devletin vazgeçtiği alacak, uzlaşma sonrası idarenin tahsil etmesi gereken toplam alacak ve uzlaşma vaki olsa bile tahsil edilemeyen toplam alacak gösterilmiştir.

Tablo 11: Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Verileri (2014 Yılı)

	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0	86.027,06	7.530,20	66,61	0	7.120,20	66,61
GELİR VERGİSİ	7918,85	7.993,85	640,00	7639,33	5368,7	434,50	5.979,28
GELİR GEÇİCİ VERGİSİ	3712,61	3.712,61	360,00	442,14	0	360,00	442,14
KURUMLAR VERGİSİ	908,6	908,60	90,00	0	908,6	90,00	0
KATMA DEĞER VERGİSİ	5193,63	5.260,63	490,00	5193,25	5193,63	490,00	5.093,25
TAPU HARCİ	20.273,59	5.067,93	450	13.699,42	11.264,52	300	13.303,03
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	699,79	990,57	50,00	77,68	699,79	50,00	77,68
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	15.132,02	9.360,70	873	304,5	12.881,92	813	277,63
DAMGA VERGİSİ	7116	9.607,41	805,00	589,27	5754,39	805,00	589,27
GAYRİ MENKUL	5878,13	5.653,13	390,00	556,02	4725,63	390,00	556,02
BMV	1569,06	1.569,06	160,00	2285,3	1569,06	160,00	2.285,30
MTV	5619	0,00	0,00	2091,01	4514	0,00	2.091,01
TOPLAM	74.021,28	136.151,55	11.838,20	32.944,53	52.880,24	11.012,70	30.761,22

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

2014 yılında 413 tane²⁸ tarhiyat sonrası uzlaşma başvurusu yapılmıştır. Yapılan başvuruların 407 tanesinde uzlaşma sağlanmış, 5 tanesi temin edilememiş ve 1 tanesinde ise uzlaşma vaki olmamıştır.

Tablo: 11'e göre idarenin toplam alacağı, 74.021,288 TL, uzlaşma öncesi vergi ziyayı cezası 136.151,55 TL iken idare alacağının %91,30'ünden²⁹ (124.313,35

²⁸ Uşak Vergi Dairesi Uzlaşma Komisyonu Defter Tutanakları

²⁹ (124.313,34/136.151,55)*100

TL)³⁰ vazgeçerek 11.838,20 TL’de mükellef veya ceza muhatabıyla uzlaşmıştır. Üzerinde uzlaşma sağlanan bu miktarın %93,26’ü³¹ (11.012,70 TL) tahsil edilmiştir.

Tabloyu konularına göre analiz ettiğimizde; idare, 2014 yılında miktar olarak en fazla, 78.496,86³² TL ile herhangi bir vergiye bağlı olmadan tarh edilen Vergi Ziyayı Cezasında, 8.802,41 TL ile Damga Vergisine bağlı tarh edilen Vergi Ziyayı Cezasında 8.487,70 TL ile Diğer Ücretli Vergisine bağlı tarh edilen Vergi Ziyayı Cezası alacağından vazgeçmiştir. Ancak verileri oransal olarak analiz ettiğimizde idare; 990,57 TL’lik Basit Usul Gelir Vergisine (BUGV) bağlı Vergi Ziyayı Cezasının %94,95’inden³³ vazgeçerek 50,00 TL’ye düşürmüştür. Uzlaşılan 50,00 TL’nin tamamı tahsil edilmiştir. BUGV’den sonraysa, GMSİ’de 5.653,13 TL’lik Vergi Ziyayı Cezasının %93,10’undan³⁴ vazgeçerek 390,00 TL’de uzlaşmıştır. Uzlaşılan 390,00 TL’nin tamamı tahsil edilerek devlet hazinesine girmiştir. Gelir Vergisine bağlı olarak tarh edilen Vergi Ziyayı Cezasına baktığımızda ise 7.993,85 TL’lik Vergi Ziyayı Cezasının %91,99’undan³⁵ vazgeçerek 640,00 TL’de uzlaşmıştır. Uzlaşılan rakamınsa %67,89’ü³⁶ (434,50 TL) tahsil edilmiştir.

Tabloya baktığımızda eleştirilmesi gereken bir konu var ki; oda Motorlu Taşıtlar Vergisinde (MTV) Uzlaşma yapılmasıdır. Zira MTV her yılın ocak ayında sistem üzerinden otomatik olarak tahakkuku verildiğinden uzlaşmanın kapsamına girmemektedir. Bilindiği gibi uzlaşma talepleri; ikmalen, re’sen ve idarece tarh edilen vergi, resim, harç ve bunlara bağlı kesilen cezalara ilişkin olarak düzenlenen vergi/ceza ihbarname fişine istinaden yapılır. Diğer bir ifadeyle tahakkuku kesilerek kesinleşen vergi resim, harç ve bunlara bağlı kesilen cezalar için uzlaşma talebinde bulunulamaz.

³⁰ $136.151,55 - 11.388,20 = 124.313,35$

³¹ $(11.012,70 / 11.838,20) * 100$

³² $86.027,06 - 7.530,20 = 78.496,86$

³³ $[(990,57 - 50,00) / 990,57] * 100$

³⁴ $[(5.653,13 - 390,00) / 5.653,13] * 100$

³⁵ $[(7.993,85 - 640,00) / 7.993,85] * 100$

³⁶ $(434,50 / 640,00) * 100$

Tablo 12: Devletin Vazgeçtiği Toplam Alacak ve Toplam Tahsilat (2014 Yılı)

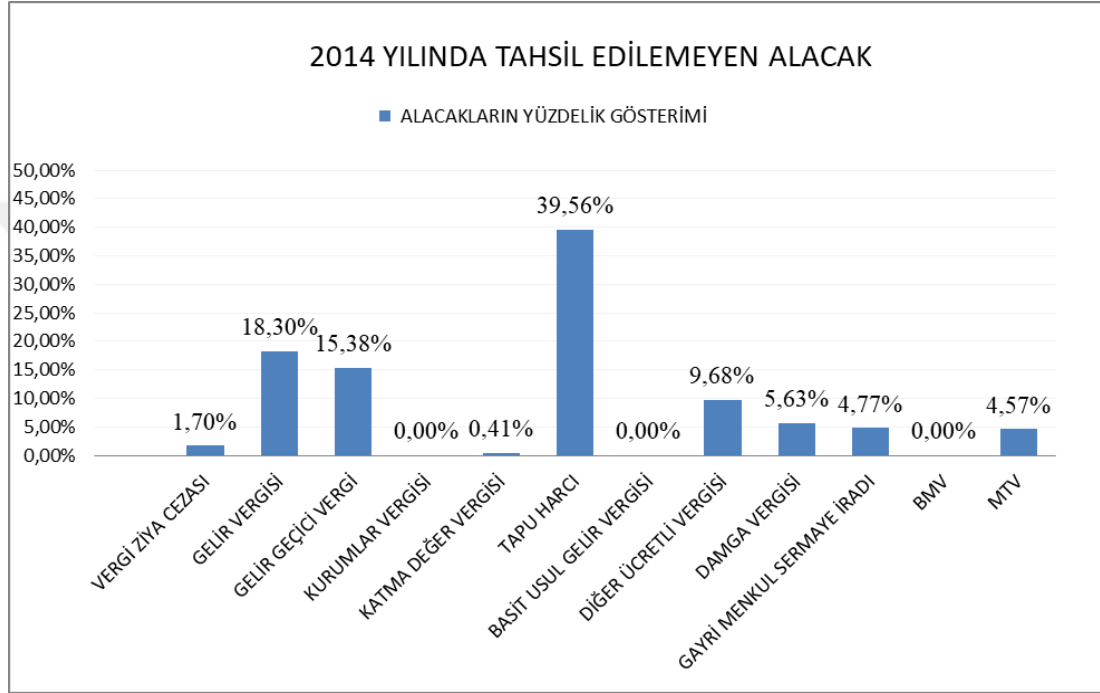
UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞMA ÖNCESİ TOPLAM ALACAK	UZLAŞMA SONRASI TAHSİL EDİLECEK TOPLAM	DEVLETİN VAZGEÇTİĞİ TOPLAM ALACAK	TAHSİL EDİLEN TOPLAM ALACAK	TAHSİL EDİLEMİYEN TOPLAM ALACAK
VERGİ ZİYA CEZASI	86.093,67	7.596,81	78.496,86	7.186,81	410
GELİR VERGİSİ	23.552,03	16.198,18	7.353,85	11.782,48	4.415,70
GELİR GEÇİCİ VERGİ	7.867,36	4.514,75	3.352,61	802,14	3.712,61
KURUMLAR VERGİSİ	1.817,20	998,6	818,6	998,6	0
KATMA DEĞER VERGİSİ	15.647,51	10.876,88	4.770,63	10.776,88	100
TAPU HARCI	39.040,94	34.423,01	4.617,93	24.867,55	9.555,46
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	1.768,04	827,47	940,57	827,47	0
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	24.797,22	16.309,52	8.487,70	13.972,55	2.336,97
DAMGA VERGİSİ	17.312,68	8.510,27	8.802,41	7.148,66	1.361,61
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	12.087,28	6.824,15	5.263,13	5.671,65	1.152,50
BMV	5.423,42	4.014,36	1.409,06	4.014,36	0
MTV	7.710,01	7.710,01	0	6.605,01	1.105,00
TOPLAM	243.117,36	118.804,01	124.313,35	94.654,16	24.149,85

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Not: “Uzlaşma Öncesi Toplam Alacaklar” sütunu; vergi aslı, vergi ziyai cezası ve gecikme faizi toplamlarından oluşmaktadır. “Uzlaşma Sonrası Toplam Alacaklar” sütunu ise; vergi aslı, uzlaşma sonrası vergi ziyai cezası ve gecikme faizinden oluşur.

Tablo: 12’deki verilere baktığımızda; BUGV, KV ve BMV konularında uzlaşma sonrası tam tahsilat sağlanmıştır. Diğer konularda tam olmasa bile uzlaşılacak miktarlar üzerinden tahsilat yapılmıştır.

Tabloya göre, 2014 yılında idarenin, miktar olarak toplam alacağı 243.117,36 iken, uzlaşmayla idare Vergi Ziyası Cezası alacağının %51,13'den³⁷ (124.313,35 TL) vazgeçerek 118.804,01 TL'de mükellef veya ceza muhatabıyla uzlaşmıştır. Uzlaşmaya varılması sonucu toplam alacağın %79,67'sini³⁸ (94.654,16 TL) tahsil edilmiştir. Bu durumda devlet 2014 yılında, Uşak Vergi Dairesi bazında alacağının %20,33'nü³⁹ (24.149,86 TL) tahsil edememiştir.

Şekil 3. Konular Bazında Uzlaşma Sonrası Tahsil Edilemeyen Alacaklar (2014)

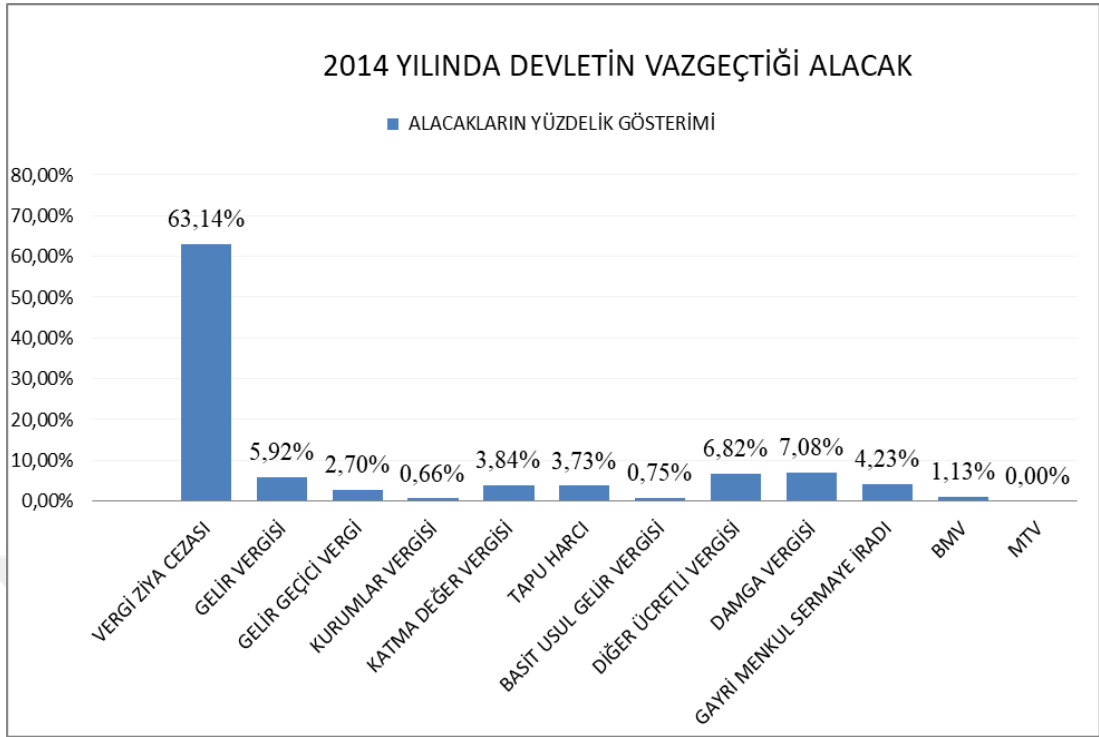
Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Şekil 3'deki verileri oransal olarak analiz ettiğimizde, idarenin uzlaşmanın vaki olması durumunda tahsil etmesi gereken miktar ile gerçekte tahsil ettiği miktar arasındaki fark en fazla %39,56 ile Tapu Harcındadır. Yani idare, 2014 yılında en fazla Tapu Harcında tahsilat yapamamıştır. Tapu Harcını, %18,30 ile Gelir Vergisi %15,38 ile Gelir Geçici Vergisi takip etmiştir. BUGV, KV ve BMV konularında ise uzlaşma sonucu tam tahsilat sağlanmış, tarhiyat sonrası uzlaşma amacına hizmet etmiştir.

³⁷ $[(243.117,36-118.804,01)/ 243.117,36]*100$

³⁸ $(94.654,16/118.804,01)*100$

³⁹ $[(118.804,01-94.654,16)/ 118.804,01]*100$

Şekil 4. Konular bazında Uzlaşmayla Devletin Vazgeçtiği Alacaklar (2014)

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Şekil 4'e baktığımızdaysa, tarhiyat sonrası uzlaşmayla idarenin, oransal olarak en fazla %64,14 ile herhangi bir vergi veya harcın aslına bağlı olmaksızın tarh edilen Vergi Ziyayı Cezalarında alacağından vazgeçmiştir. Alacağından en az vazgeçtiği konu ise %0,66 ile KV olmuştur. Uzlaşmanın kapsamında yer almayan MTV'nin ise sıfır çıkması gayet doğal; çünkü tablodaki verilerde uzlaşma komisyonları, vergi, resim ve harçların asıllarında değil, bunlara bağlı kesilen vergi ziyayı cezalarında indirim yaptıkları içindir. Komisyonlar, vergi resim harçların asıllarında indirim yapsalar bile, MTV'nin aslında indirim yapmaları teknik olarak doğru değildir. Zira MTV ihbarnameyle düzenlenmez ve ona bağlı vergi ziyayı cezası kesilmez. Tahakkuku sistem tarafından otomatik olarak verildiği için, zamanında ödenmeyen MTV'ye 6183 Sayılı Kanununun 51'inci maddesi gereğince gecikme zammı uygulanır.

4.3.3. 2015 Yılı Sayısal Verileri

2015 yılına ait tarhiyat sonrası uzlaşma verileri, uzlaşmayla devletin vazgeçtiği alacak miktarları ve uzlaşma sağlanmış olsa da tahsil edilemeyen alacakların neden olduğu hazine kayıpları aşağıdaki tablo ve şekiller yardımıyla uzlaşma konularına göre açıklanmaya çalışılmıştır.

Tablo 13. Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Verileri (2015 Yılı)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0	26.789,61	1.884,54	0	0	1.580,00	0
KURUMLAR VERGİSİ	8.185,80	8.185,80	630,00	5.692,52	4.099,50	445,79	4.320,80
KATMA DEĞER VERGİSİ	7.764,32	9.723,28	450,00	2.524,90	7.764,32	450,00	2.524,90
TAPU HARCİ	24.121,88	6.513,68	555,00	14.650,36	21.782,37	549,57	14.650,36
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	37.490,71	24.492,48	2.020,00	1.942,71	30.934,45	1.810,00	1.691,35
DAMGA VERGİSİ	28912,1	30.628,98	2.470,86	16.395,52	27.420,14	2.450,86	16.382,15
GAYRİ MENKUL	5.613,66	5.613,66	527,50	992,48	5.539,91	527,50	992,48
MUHTASAR	23.426,88	25.503,31	650,00	16.282,46	15.069,43	0,00	10.316,11
TEV. KES. DAM. VER.	347,98	479,53	6,28	224,45	0,00	0,00	0,00
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	12.309,35	12.518,87	1.140,00	853,26	8.906,74	810,00	697,44
TOPLAM	148.172,68	150.449,20	10.334,18	59.558,66	121.516,86	8.623,72	51.575,59

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

2015 yılında mükellefler veya ceza muhatapları tarafından 322 tane⁴⁰ tarhiyat sonrası uzlaşma talebinde bulunulmuştur. Yapılan taleplerin 317 tanesinde uzlaşma

⁴⁰ Uşak Vergi Dairesi Uzlaşma Komisyonu Defter Tutanakları

sağlanmış, 5 tanesinde uzlaşma temin edilememiştir. Ayrıca yapılan 322 tane başvurunun 118 tanesi tapu harcından yapılmıştır. 2016-2017 yıllarına nazaran 2015 yılında uzlaşma talepleri daha fazladır. Bunun nedeni bu yıl herhangi bir af yasının veya seçimin olmaması olabilir.

Tablo 13'e uzlaşma öncesi toplam Vergi Ziyai Cezası 150.449,20 iken idare alacağıının %93,13'ünden (140.115,20 TL) vazgeçerek 10.334,18 TL'ye düşürmüştür. Uzlaşmaya varılan 10.334,18 TL'nin ise %83,44'ünü (8.623,72 TL) tahsil etmiştir.

Tabloyu konular itibariyle incelediğimizde; idare, 2015 yılında miktar olarak en fazla, 28.158,12 TL ile Damga Vergisine bağlı olarak tarh edilen vergi ziyai cezasında, 24.905,07 TL ile herhangi bir vergiye bağlı olmadan tarh edilen vergi ziyai cezasında ve 24.853,31 TL ile Stopaj (Muhtasar) alacağıından vazgeçmiştir. Ancak verileri oransal olarak analiz ettiğimizde idare; 25.503,31 TL'lik Stopaj(muhtasar)'a bağlı Vergi Ziyai Cezasının %97,45'inden vazgeçerek 650,00 TL'ye düşürmüştür. Uzlaşılan 650,00 TL'nin tamamı tahsil edilememiştir. Stopaj (Muhtasar)'dan sonra ise KDV'de 9.723,28 TL'lik Vergi Ziyai Cezasının %95,37'sinden vazgeçerek 450 TL'de uzlaşmıştır. Uzlaşılan rakamınsa %100'ü (450,00 TL) tahsil edilerek devlet hazinesine girmiştir. Her hangi bir vergiye bağlı olmadan tarh edilen Vergi Ziyai Cezasına baktığımızda ise 26.789,61 TL'lik vergi ziyai cezasının %92,96'sinden vazgeçerek 1.884,54 TL'de uzlaşmıştır. Uzlaşılan rakamınsa %83,94'ü (1.580,00 TL) tahsil edilmiştir.

Tablo 14: Devletin Vazgeçtiği Toplam Alacak ve Toplam Tahsilat (2015 Yılı)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞMA ÖNCESİ TOPLAM ALACAK	UZLAŞMA SONRASI TAHSİL EDİLECEK TOPLAM	DEVLETİN VAZGEÇTİĞİ TOPLAM ALACAK	TAHSİL EDİLEN TOPLAM ALACAK	TAHSİL EDİLEMİYEN TOPLAM ALACAK
VERGİ ZİYA CEZASI	26.789,61	1.884,54	24.905,07	1.580,00	304,54
KURUMLAR VERGİSİ	22.064,12	14.508,32	7.555,80	8.866,09	5.642,23
KATMA DEĞER VERGİSİ	20.012,50	10.739,22	9.273,28	10.739,22	0
TAPU HARCİ	45.285,92	39.327,24	5.958,68	36.982,30	2.344,94
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	63.925,90	41.453,42	22.472,48	34.435,80	7.017,62
DAMGA VERGİSİ	75.936,60	47.778,48	28.158,12	46.253,15	1.525,33
MUHTASAR	65.212,65	40.359,34	24.853,31	25.385,54	14.973,80
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	12.219,80	7.133,64	5.086,16	7.059,89	73,75
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	25.681,48	14.302,61	11.378,87	10.414,18	3.888,43
TEV. KES. DAM. VER.	1.051,96	578,71	473,25	0	578,71
TOPLAM	358.180,54	218.065,52	140.115,02	181.716,17	36.349,35

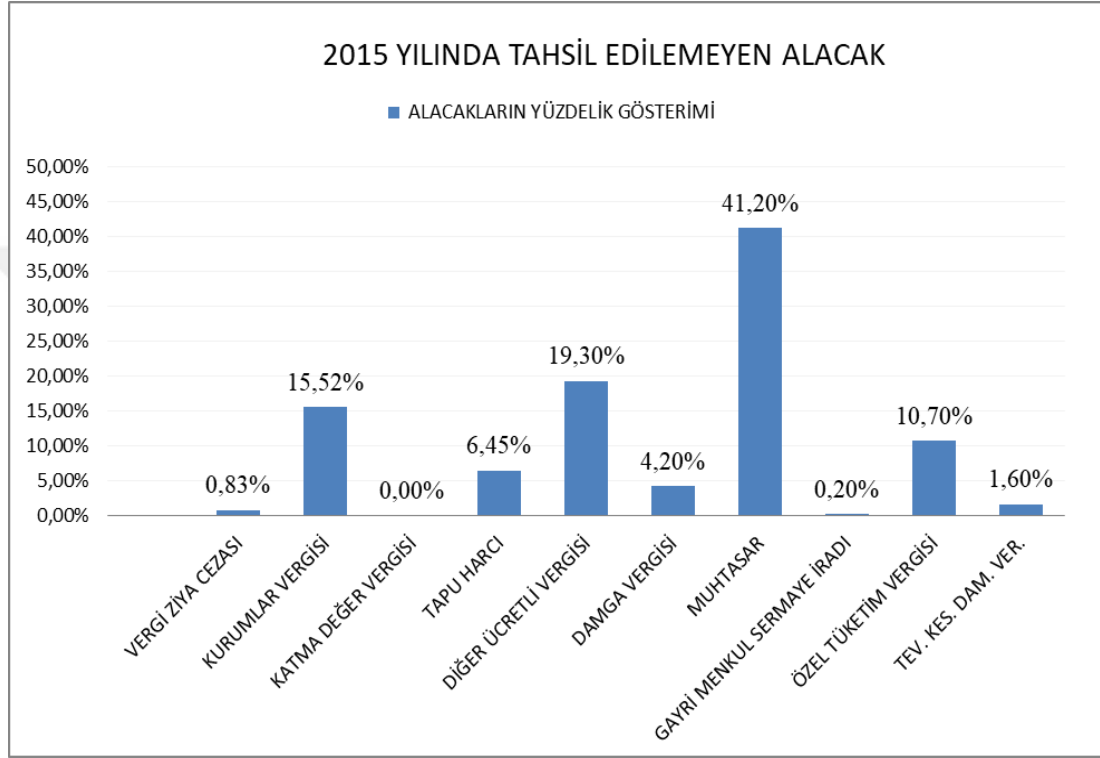
Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Not: “Uzlaşma Öncesi Toplam Alacaklar” sütunu; vergi aslı, vergi ziyaı cezası ve gecikme faizi toplamlarından oluşmaktadır. “Uzlaşma Sonrası Toplam Alacaklar” sütunu ise; vergi aslı, uzlaşma sonrası vergi ziyaı cezası ve gecikme faizinden oluşur.

Tablo 14’deki devletin vazgeçtiği alacak ve uzlaşma sonrası anlaşılacak rakamların tahsil edilemeyen kısımlarına genel toplam üzerinden baktığımızda; uzlaşmadan önce idarenin toplam alacağı 358.180,54 TL iken, uzlaşmayla idare Vergi Ziyatı Cezası alacağının %39.11’den⁴¹ (140.115,02 TL) vazgeçerek 218.065,52

⁴¹ (140.115,02/358.180,54)*100

TL razı olmuştur. Uzlaşmaya varılması sonucu toplam alacağın %83,33'ünü⁴² (181.716,17) tahsil edilmiştir. Bu durumda devlet 2015 yılında, Uşak Vergi Dairesi bazında alacağının %16,67'sini (36.349,35 TL) tahsil edememiştir. Tabloya göre uzlaşma neticesinde Tevkifatta Kesilen Damga Vergisi dışındaki bütün konularda tam olmasada tahsilat sağlanmıştır.

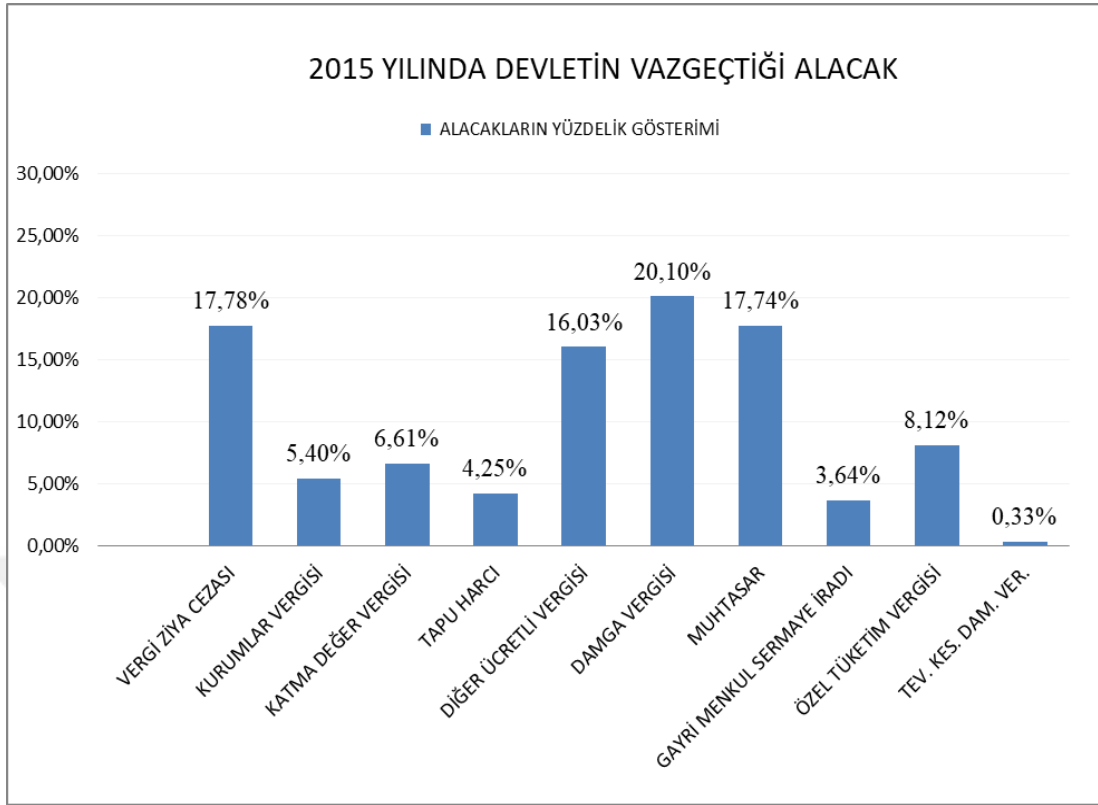

Şekil 5. Konular Bazında Uzlaşma Sonrası Tahsil Edilemeyen Alacaklar (2015)

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Şekil 5'e baktığımızda idare alacağını en fazla %41,20 ile stopaj (Muhtasar)'dan tahsil edememiştir. KDV'de ise uzlaşma kurumu %100 başarı sağlamış ve tam tahsilat gerçekleşmiştir. Tevkifatta Kesilen Damga Vergisinde ise uzlaşma vaki olmasına rağmen hiç tahsilat yapılamamıştır.

⁴² $(181.716,17/218.065,52)*100$

Şekil 6. Konular bazında Uzlaşmayla Devletin Vazgeçtiği Alacaklar (2015)

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Şekil 6’da uzlaşmayla idarenin oransal olarak vazgeçmek zorunda kaldığı alacaklarına bakarsak; idare, %20,10 ile en fazla Damga Vergisine bağlı olarak kesilen Vergi Zıya Cezasından feragat etmiştir. Bu alacağı ise %17,78 ile her hangi bir vergi veya harç aslına bağlı olmaksızın kesilen Vergi Zıya Cezası ve %17,74 ile Stopaj (Muhtasar) takip etmiştir. Son iki şekli harmanlarsak oransal olarak devlet, en fazla Damga Vergisi alacağından vazgeçerken, en yüksek tahsilat kaybı da Stopaj (Muhtasar)’da yaşanmıştır.

4.3.4. 2016 Yılı Sayısal Verileri

Aşağıdaki şekil ve grafiklerde 2016 yılına ait uzlaşma konularına göre genel uzlaşma verileri, uzlaşmayla devletin vazgeçtiği alacaklar, uzlaşma sonrası alacaklar, tahsil edilen alacaklar ve uzlaşma vaki olmasına rağmen tahsil edilemeyen alacaklar gösterilmiştir.

Tablo 15: Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Verileri (2016 Yılı)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0.00	21.511,77	5.110,72	0.00	0.00	2.812,00	0.00
GELİR VERGİSİ	13.972,35	15.258,75	2.892,00	8.520,32	5.207,90	2.117,00	6.063,51
KURUMLAR VERGİSİ	16.036,29	18.444,71	3.775,00	8.456,99	11.255,09	6.136,00	4.929,79
KURUM GEÇİCİ VERGİ	752,38	752,38	150,00	10,53	0.00	150,00	10,53
KATMA DEĞER VERGİSİ	2350,43	2.137,22	388,00	888,5	1.979,77	388,00	888,5
TAPU HARCİ	84.765,63	22.396,36	6.113,32	58.730,91	65.419,79	5.931,87	53.479,66
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	390	390,00	80,00	91,74	300	60,00	74,1
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	22.696,75	14.645,69	2.844,00	379,77	18.925,43	2.819,00	353,83
DAMGA VERGİSİ	21199,21	21.546,24	5.633,31	8662,76	14391,51	4.929,21	8.553,52
GAYRİ MENKUL	202,5	202,50	40,00	48,19	202,5	40,00	48,19
MUHTASAR	2314,98	2.314,98	465,00	1.912,17	2.314,98	465,00	1.912,17
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	1.272,44	1.908,66	385,00	213,77	636,22	385,00	213,77
TOPLAM	165.952,96	121.509,26	27.876,35	87.915,65	120.633,19	26.233,08	76.527,57

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

2016 yılında mükellef veya ceza muhatapları tarafından 179 adet⁴³ tarhiyat sonrası uzlaşma talebinde bulunulmuş, bunun 165 tanesinde uzlaşma sağlanmış, 10 tanesinde uzlaşma temin edilememiş, 4 tanesinde de uzlaşma vaki olmamıştır. Bu rakamlara baktığımızda uzlaşma komisyonu 2016 yılında uzlaşma başvuru sayılarının düşük olmasında gene aynı yıl çıkan 6736 Sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Af Kanun etkisinin olduğu düşünülmektedir.

⁴³ Uşak Vergi Dairesi Uzlaşma Komisyonu Defter Tutanakları

Tablo:15'e göre, 2016 yılı toplam verilerine baktığımızda, toplam vergi ve harçların aslı 165.952,96 TL'dir. İdare, vergi ve harçların asıllarında indirim yapmadığı gibi, 121.509,26 TL'lik Vergi Ziyayı Cezasının %77'sinden (93.632,91⁴⁴ TL) vazgeçerek 27.876,35 TL'ye düşürmüştür. Yapılan indirim sonucu uzlaşılan miktarın (27.876,35 TL) ise %94'dü yani 26.233,08 TL'si tahsil edilmiştir. Buradan şu sonucu çıkarabiliriz, idare 121.509,96 TL olan Vergi Ziyayı Cezası alacağının uzlaşma sonucu zaten 93.632,91 TL'sinden vazgeçmişti, 1.643,27⁴⁵ TL'sini de tahsil edemedi. İdare uzlaşma kurumunun çalışması durumunda, 121.509,26 TL olan alacağının 95.276,18TL'sini⁴⁶ eritmiştir. Bu durumdan yola çıkarak uzlaşma müessesesinin etkinliğini derecelendirebilmemiz için, uzlaşma sağlanması durumunda idarenin tahsil ettiği 26.233,08 TL, uzlaşma yapılmıyaydı gene de idare bu rakamı tahsil edebilecek miydi? Karşılaştırılması gerekir.

Tabloya, uzlaşılan konular itibariyle baktığımızda ise idare 2016 yılında miktar olarak en fazla, 16.401,05⁴⁷ TL ile herhangi bir vergiye bağlı olmadan tarh edilen Vergi Ziyayı Cezasında, 16.283,04⁴⁸ TL ile tapu harcında ve 15.912,93⁴⁹ TL ile damga vergisinde alacağından vazgeçmiştir. Ancak verileri oransal olarak analiz ettiğimizde idare; 2.137,22 TL'lik Katma Değer Vergisinin (KDV) %81,84'ünden vazgeçerek 388,00 TL'ye düşürmüştür. Uzlaşılan 388,00 TL'nin %100 (388,00 TL) tahsil edilerek devlet hazinesine girmiştir. KDV'den sonra ise, Gelir Vergisinde 15.258,75 TL'lik vergi ziyayı cezasının %81,04'ünden vazgeçerek 2.892 TL'de uzlaşmıştır. Uzlaşılan rakamınsa %73,10'si (2.117 TL) tahsil edilmiştir. Diğer Ücretli Vergisine baktığımızda ise 14.645,69 TL'lik vergi ziyayı cezasının %80,58'inden vazgeçerek 2.844,00 TL'de uzlaşmıştır. Uzlaşılan rakamınsa %99'ü (2.819,00 TL) tahsil edilmiştir. Oransal olarak baktığımızda idarenin, alacağından en çok vazgeçtiği konuların değişmesinin nedeni, bu konularda rakamların düşük olmasıdır.

⁴⁴ 121.509,26-27.876,35=93.632,91

⁴⁵ 27.876,35-26.233,08=1.643,27

⁴⁶ 93.632,91+1.643,27=95.276,18

⁴⁷ 21.511,77-5.110,72=16.401,05

⁴⁸ 22.936,36-6.113,32=16.283,04

⁴⁹ 21.546,24-5.633,31=15.912,93

Tablo 16: Devletin Vazgeçtiği Toplam Alacak ve Toplam Tahsilat (2016 Yılı)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞMA ÖNCESİ TOPLAM ALACAK	UZLAŞMA SONRASI TAHSİL EDİLECEK TOPLAM	DEVLETİN VAZGEÇTİĞİ TOPLAM ALACAK	TAHSİL EDİLEN TOPLAM ALACAK	TAHSİL EDİLEMİYEN TOPLAM ALACAK
VERGİ ZİYA CEZASI	21.511,77	5.110,72	16.401,05	2.812	2.298,72
GELİR VERGİSİ	37.751,42	25.384,67	12.366,75	13.388,41	11.996,26
KURUMLAR VERGİSİ	42.937,99	28.268,28	14.669,71	22.320,88	5.947,40
KURUM GELİR GEÇİCİ VERGİSİ	1.515,29	912,91	602,38	160,53	752,38
KATMA DEĞER VERGİSİ	5.376,15	3.626,93	1.749,22	3.256,27	370,66
TAPU HARCI	165.892,90	149.609,86	16.283,04	124.831,32	24.778,54
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	871,74	561,74	310	434,1	127,64
DİĞER ÜCRETİ VERGİSİ	37.722,21	25.920,52	11.801,69	22.098,26	3.822,26
DAMGA VERGİSİ	51.408,21	35.495,28	15.912,93	27.874,24	7.621,04
MUHTASAR	6.542,13	4.692,15	1.849,98	4.692,15	0
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	453,19	290,69	162,5	290,69	0
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	3.394,87	1.871,21	1.523,66	1.234,99	636,22
TOPLAM	375.377,87	281.744,96	93.632,91	223.393,84	58.351,12

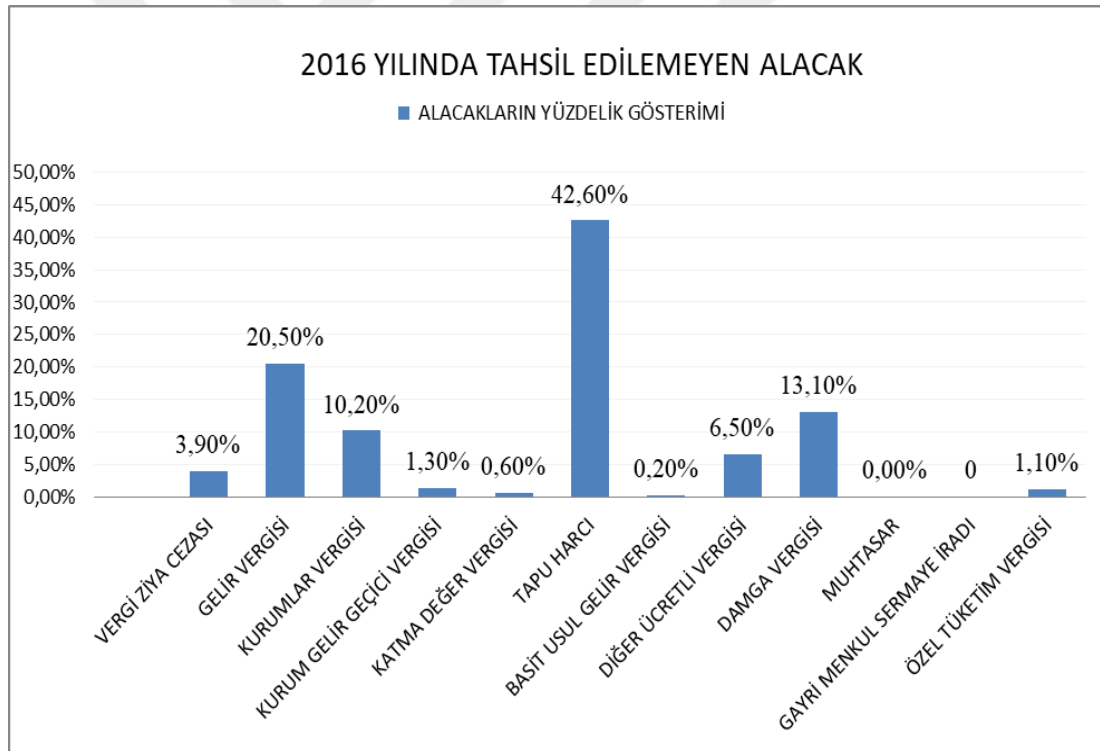
Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Not: “Uzlaşma Öncesi Toplam Alacaklar” sütunu; vergi aslı, vergi ziyayı cezası ve gecikme faizi toplamlarından oluşmaktadır. “Uzlaşma Sonrası Toplam Alacaklar” sütunu ise; vergi aslı, uzlaşma sonrası vergi ziyayı cezası ve gecikme faizinden oluşur.

Tablo: 16’da 2016 yılında uzlaşmayla idarenin vazgeçmek zorunda kaldığı alacağı ve üzerinde uzlaşılan rakamların tahsilat durumlarını göstermektedir. Tabloya baktığımızda 2016 yılına, göre tüm konularda tam olmasa da yüksek oranda tahsilatın yapıldığı görülmektedir. Özellikle uzlaşma sonrası Stopaj (Muhtasar) ve

GMSİ konularında tam tahsilat sağlanmış, uzlaşma kurumu amacına hizmet etmiştir. Bu konulardan sonra en fazla tahsilat Tapu Harcında, en düşük tahsilat ise 160,53 ile Kurumlar Gelir Geçici Vergisinden (KGGV) elde edilmiştir. En düşük tahsilatın KGGV’de olmasının sebebi uzlaşma talebinin az olmasına bağlı olarak uzlaşılan rakamın düşük olmasından kaynaklanmaktadır.

Tabloya göre, uzlaşmadan önce idarenin toplam alacağı 375.377,87 TL iken, uzlaşmayla idare vergi ziyayı cezası alacağıının %24,94’den⁵⁰ (93.632,91 TL) vazgeçerek 281.744,96 TL’ye razı olmuştur. Uzlaşmaya varılan rakamın %79,28’i⁵¹ (223.393,84) tahsil edilmiştir. Bu verilerden yola çıkarsak, devlet 2016 yılı, Uşak Vergi Dairesi bazında alacağıının %20,72’sini⁵² (58.351,12 TL) tahsil edememiş ve hazine bu oranda kayba uğramıştır.

Şekil 7. Konular Bazında Uzlaşma Sonrası Tahsil Edilemeyen Alacaklar (2016)

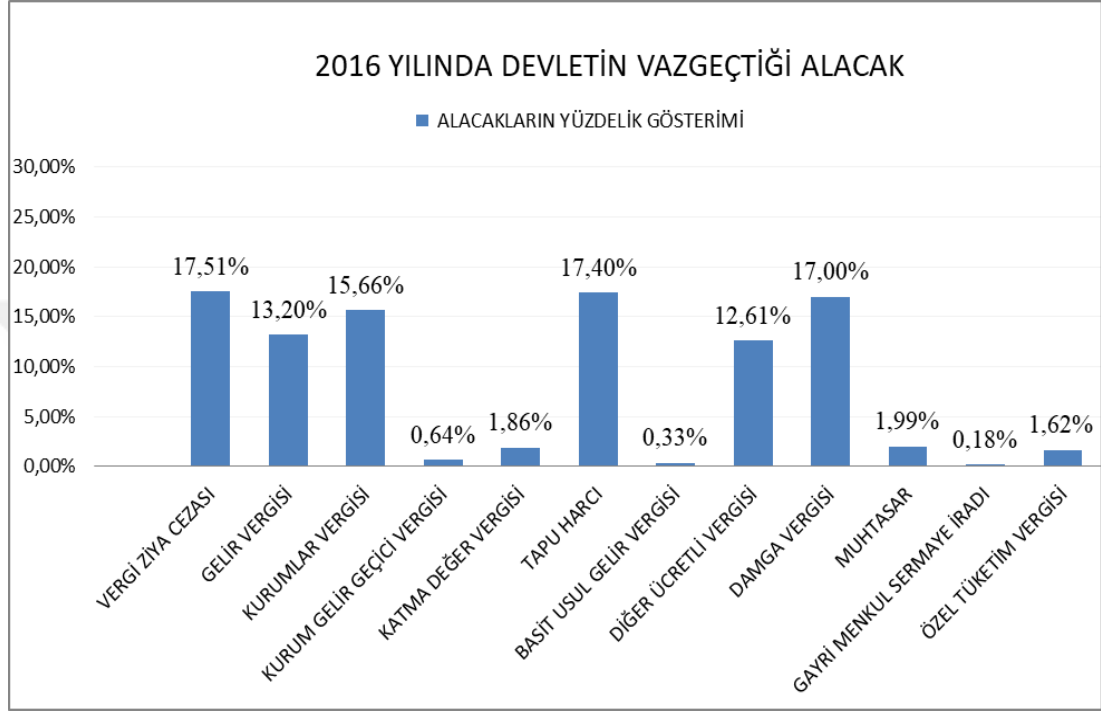
Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

⁵⁰ $(93.632,91/375.377,87)*100$

⁵¹ $(223.393,84/281.744,96)*100$

⁵² $(58.351,12/281.744,96)*100$

Şekil 7'deki verileri oransal olarak analiz ettiğimizde; uzlaşma sağlanmasına rağmen idare en fazla %42,60 ile Tapu Harcında tahsilat yapamamış, Tapu harcını %20,50 Gelir Vergisi ve %13,10 Damga Vergisi takip etmiştir. Stopaj(Muhtasar) ve GMSİ konularındaysa uzlaşmayla anlaşılan rakamların tamamını tahsil etmiştir.

Şekil 8. Konular bazında Uzlaşmayla Devletin Vazgeçtiği Alacaklar (2016)

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Şekil 8'de baktığımızda ise idarenin uzlaşmayla alacağından en fazla vazgeçtiği konu %17,51 ile vergi aslına bağlı olmaksızın kesilen Vergi Ziyatı Cezası iken, en az alacağından vazgeçtiği konu %0,18 ile GMSİ'dir. Bu iki şekilden şu anlaşılıyor ki; idare uzlaşmayla en çok vergi aslına bağlı olmaksızın tarh edilen vergi ziyatı cezasında alacağından vazgeçerken, tarhiyat sonrası uzlaşma sonucu en fazla Tapu Harcında alacağını tahsil edememiştir.

4.3.5. 2017 Yılı Sayısal Verileri

2017 yılına ait tarhiyat sonrası uzlaşma verileri, uzlaşmayla devletin vazgeçtiği alacak miktarları ve uzlaşma sağlanmış olsa da tahsil edilemeyen alacaklar nedeniyle oluşan hazine kayıpları aşağıdaki tablo ve şekiller yardımıyla uzlaşma konularına göre açıklanmaya çalışılmıştır.

Tablo 17. Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Verileri (2017 Yılı)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0.00	7.707,83	1.891,00	0.00	0.00	1.841,00	0.00
GELİR VERGİSİ	35.545,84	37.921,47	7.604,00	22567,16	15989,87	7.604,00	9633,87
GELİR GEÇİCİ VERGİSİ	2.670,42	2.976,65	600,00	326,39	0.00	550,00	306,23
KURUMLAR VERGİSİ	2.000,00	3.000,00	600,00	560,00	0.00	0.00	0.00
KURUM GELİR GEÇİCİ VERGİSİ	1.500,00	2.250,00	450,00	147,00	0.00	0.00	0.00
KATMA DEĞER VERGİSİ	3.060,82	3.960,82	790,00	942,62	0.00	0.00	0.00
TAPU HARCİ	58.781,28	16.599,39	3.236,50	37803,46	38787,83	2.420,00	22568,98
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	2.658,13	2.700,06	545,00	618,26	1833,13	295,00	371,26
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	25.785,38	16.773,31	3.369,00	1959,99	18198,7	2.281,49	1246,89
DAMGA VERGİSİ	5272,51	5.421,74	1.102,00	682,36	5.272,51	1.102,00	682,36
GAYRİ MENKUL	1972,75	1.972,75	400,00	951,93	1.972,75	400,00	951,93
MUHTASAR	19641,77	19.639,37	4.272,48	17.330,26	6.794,65	1.360,00	4.888,88
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	1144,73	1.717,10	350,00	272,45	0.00	0.00	0.00
TOPLAM	160.033,63	122.640,49	24.159,98	83.454,88	88.849,44	17.853,49	40.650,40

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

2017 yılında 113 adet⁵³ Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü uzlaşma başvurusu yapılmış ve yapılan başvuruların hepsinde uzlaşma sağlanmıştır. 113 tane başvurunun tamamında uzlaşılması uzlaşma komisyonunun, uzlaşma toplantılarında mükellefi veya ceza muhatabını ikna ettiği ve yüzde yüz başarı sağladığını gösterir. Diğer yıllarla kıyasladığımızda, 2017 yılında yapılan uzlaşma başvuru talebinin (113 Adet) bu kadar az sayıda olmasının en büyük nedeni 24 Haziran 2018 tarihinde yapılan genel seçim sürecidir. Çünkü seçimler yapılmaya kadar mükellefler ya da ceza muhatapları adına vergi ve/veya ceza tarh edilmeyip ihbarname kesilmediğinden dolayı uzlaşma talepleri de 2017 yılı başındaki başvurularla sınırlı kalmıştır.

Tablo 17'ye göre, 2017 yılı genel uzlaşma verilerine miktar bazında bakıldığında Vergi Zıyaı Cezası 122.640,49 TL iken idare alacağının 97.430,51 TL kısmından vazgeçerek 24.159,98 TL'ye düşürmüştür. Yukarıda bahsettiğimiz gibi vergi ve harçların asıllarında indirim yapılmazken uzlaşma komisyonu, Vergi Zıyaı Cezasında %80,30 oranında indirim yapmıştır. Tahsilata baktığımızda ise uzlaşılan 24.159,98 TL'lik Vergi Zıyaı Cezasının %74'nün (17.853,49 TL) tahsil edildiği görülmüştür.

Tabloya uzlaşılan konular itibariyle baktığımızda ise idare en fazla, 30.317,47⁵⁴ TL ile Gelir Vergisinde, 15.366,89⁵⁵ TL ile Stopajda(Muhtasar) 13.404,31⁵⁶ TL ile Diğer Ücretli Vergisinde alacağından vazgeçmiştir. Buna göre idare; Gelir vergisinde 37.921,42 TL'lik vergi ziyai cezasının nerdeyse %80'inden vazgeçerek 7.604 TL'ye düşürmüştür. Uzlaşılan 7.604 TL'nin tamamı tahsil edilerek devlet hazinesine girmiştir. Stopajda ise 19.639,37 TL'lik vergi ziyai cezasının %78'inden vazgeçerek 4.272,48 TL'de uzlaşmıştır. Uzlaşılan rakamınsa %32'si (1.360 TL) tahsil edilmiştir. Diğer Ücretli Vergisine baktığımızda ise 16.773,31 TL'lik vergi ziyai cezasının %79,91'inden vazgeçerek 3.369 TL'de uzlaşmıştır. Uzlaşılan rakamınsa %67,72'si (2.281,49 TL) tahsil edilmiştir.

Uzlaşmayla idare, alacağının bir kısmından vazgeçmeyi göze alarak tahsilatlarının zamanında kasasına girmesini amaçlamaktadır. Oysa tabloya genel hatlarıyla baktığımızda uzlaşma müessesesi amacına hizmet etmediği görülmektedir.

⁵³ Uşak Vergi Dairesi Uzlaşma Komisyonu Defter Tutanakları

⁵⁴ 37.921,47-7.604,00=30.317,47

⁵⁵ 19.639,37-4.272,48=15.366,89

⁵⁶ 16.773,31-3.369,00=13.404,31

Uzlaşmaya başvuru yapılan 13 konuda sadece 3'ünde (Gelir Vergisi, Damga Vergisi ve GMSİ) yüzde yüz tahsilat sağlanmış, 4'de (ÖTV, KDV, KV ve KGGV) ise hiç tahsilat yapılamamıştır. Diğer 6 konuda ise tam tahsilat sağlanamamıştır. Yani uzlaşmayla idare hem alacağını eritiyor hem de tahsilatlar beklediği seviyeye ulaşmıyor. Üstelik uzlaşmanın sonuçları kesin olduğu için yapmış olduğu indirimlerden vazgeçemiyordur. Durum böyleyken uzlaşma kurumunun yaşam serüvenine devam etmesi tartışmalara açık bir konu haline gelmektedir.

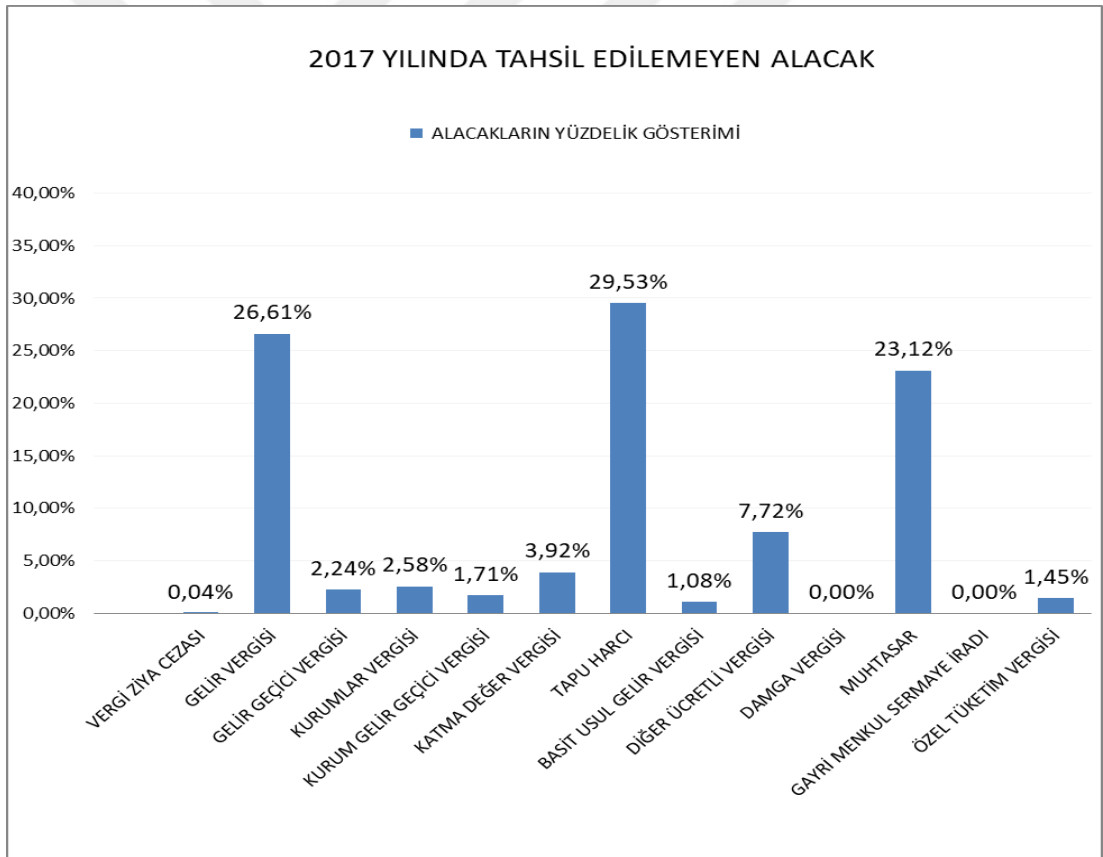
Tablo 18. Devletin Vazgeçtiği Toplam Alacak ve Toplam Tahsilat (2017 Yılı)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞMA ÖNCESİ TOPLAM ALACAK	UZLAŞMA SONRASI TAHSİL EDİLECEK TOPLAM	DEVLETİN VAZGEÇTİĞİ TOPLAM ALACAK	TAHSİL EDİLEN TOPLAM ALACAK	TAHSİL EDİLEMİYEN TOPLAM ALACAK
VERGİ ZİYA CEZASI	7.707,83	1.891,00	5.816,83	1.841,00	50,00
GELİR VERGİSİ	96.034,47	65.717,00	30.317,47	33.227,74	32.489,26
GELİR GEÇİCİ VERGİSİ	5.973,46	3.596,81	2.376,65	856,23	2.740,58
KURUMLAR VERGİSİ	5.560,00	3.160,00	2.400,00	0	3.160,00
KURUM GELİR GEÇİCİ VERGİSİ	3.897,00	2.097,00	1.800,00	0	2.097,00
KATMA DEĞER VERGİSİ	7.964,26	4.793,44	3.170,82	0	4.793,44
TAPU HARCI	113.184,13	99.821,24	13.362,89	63.776,81	36.044,43
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	5.976,45	3.821,39	2.155,06	2.499,39	1.322,00
DİĞER ÜCRET Lİ VERGİSİ	44.518,68	31.114,37	13.404,31	21.727,08	9.387,29
DAMGA VERGİSİ	11376,61	7056,87	4.319,74	7.056,87	0,00
MUHTASAR	56.611,40	41.244,51	15.366,89	13.043,53	28.200,98
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	4.897,43	3.324,68	1.572,75	3.324,68	0,00
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	3.134,28	1.767,18	1.367,10	0	1.767,18
TOPLAM	366.836,00	269.405,49	97.430,51	147.353,33	122.052,16

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Not: “Uzlaşma Öncesi Toplam Alacaklar” sütunu; vergi aslı, vergi ziyayı cezası ve gecikme faizi toplamlarından oluşmaktadır. “Uzlaşma Sonrası Toplam Alacaklar” sütunu ise; vergi aslı, uzlaşma sonrası vergi ziyayı cezası ve gecikme faizinden oluşur.

Tablo 18'e baktığımızda, 2017 yılında yapılan uzlaşma sonucunda devlet 366.836 TL'lik alacağının %26,55'lik (97.430,51 TL) kısmından vazgeçmiş netice itibariyle 269.405,49 TL'lik alacağa razı olmuştur. Ancak uzlaşma komisyonuna başvurup ulaşılan bu tutarın %54.69⁵⁷ olan 147.353,33 TL'lik kısmı tahsil edilmiş, 122.052,16 TL'si ise tahsil edilememiştir. Buna göre uzlaşma sonucu kabul edilen devlet alacağının neredeyse yarısı tahsil edilemediği için devlet hazinesi kayba uğramıştır. Ayrıca uzlaşmaya başvuran ÖTV-KDV-KVK ve KVK geçici vergi mükellefleri uzlaşma sağlanmasına rağmen uzlaşma sonucunda tutanağa geçirilmiş olan tutarları ödemediği görülmektedir. Bu mükellefler genel itibariyle büyük mükellef grubu içerisinde olduğu düşünüldüğünde daha küçük mükelleflere göre borçlarını ödemekten imtina ettikleri sonucuna ulaşılabılır.

Şekil 9. Konular Bazında Uzlaşma Sonrası Tahsil Edilemeyen Alacaklar (2017)

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

⁵⁷ $(147.353,33/269.405,49)*100$

Şekil 9. incelendiğinde ise, idare en fazla %29,61 ile Tapu Harcında alacağını tahsil edememiştir. Tapu Harcından sonra ise tahsilat kaybı en fazla sırayla %26,70 ile Gelir Vergisi ve %23,16 ile Muhtasar konularında olmuştur. Damga Vergisi ve GMSİ konularında ise tarhiyat sonrası uzlaşma ile anlaşılan miktarları tamamı tahsil edilmiştir.

Şekil 10. Konular bazında Uzlaşmayla Devletin Vazgeçtiği Alacaklar (2017)

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Şekil 10'de ise 2017 yılında gerçekleştirilen uzlaşma sonucunda devletin vazgeçtiği alacakları uzlaşma konularına göre oransal olarak gösterilmektedir. Buna göre; idare konular bazında alacaklarından en fazla %31,11 ile Gelir Vergisinden vazgeçmiştir. Gelir Vergisini sırayla %15,78 ile stopaj (muhtasar), %13,76 ile Diğer Ücretli Vergisi ve %13,71 ile Tapu Harcı konuları takip etmektedir.

Tablo 19. Yıllar İtibariyle Toplam Veriler

	2013	2014	2015	2016	2017	TOPLAM
UZLAŞMA ÖNCESİ TOPLAM ALACAK	195.080,29	243.117,36	358.180,54	375.377,87	366.836,00	1.538.592,06
DEVLETİN VAZGEÇTİĞİ TOPLAM ALACAK	82.572,87	124.313,35	140.115,02	93.632,91	97.430,51	538.064,66
UZLAŞMA SONRASI TAHSİL EDİLECEK TOPLAM ALACAK	112.507,42	118.804,01	218.065,52	281.744,96	269.405,49	1.000.527,40
TAHSİL EDİLEN TOPLAM ALACAK	102.788,11	94.654,16	181.716,17	223.393,84	147.353,33	749.905,61
TAHSİL EDİLEMİYEN TOPLAM ALACAK	9.719,31	24.149,85	36.349,35	58.351,12	122.052,16	250.621,79

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo: 19’da ise; bu zamana kadar yapılan bütün analizlerin özeti yapılmış, yıllar itibariyle; uzlaşma öncesi toplam alacak, uzlaşmayla devletin vazgeçmek zorunda kaldığı alacak, uzlaşma sonrası tahsil edilecek toplam alacak, uzlaşılan miktarlar üzerinde yapılan toplam tahsilat ve uzlaşma sonrası tahsil edilemeyen toplam alacağı göstermektedir. Buradaki toplam alacalar, vergi veya harcın aslı, bunlara bağlı tarh edilen vergi ziyayı ve geçikme faizinin toplamından oluşur

Tabloyu irdelediğimizde, Devlet Hazinesinin Uşak Vergi Dairesi bazında yıllar itibariyle miktar olarak, uzlaşmadan önceki toplam alacağı en fazla 375.377,87 TL ile 2016 yılında en az alacağı ise 195.080,29 TL ile 2013 yılındadır. İdare uzlaşmayla en fazla 140.115,02 TL ile 2015 yılında, en az 82.572,87 TL ile 2013 yılında alacağından vazgeçmiştir. İdarenin uzlaşma sonrası en fazla alacağı 281.744,96 TL ile gene 2016 yılında, en az alacağı ise 112.453,42 ile 2013 yılındadır. Tahsilatlara baktığımızda ise en fazla tahsilat 223.393,84 TL ile 2016 yılında, en az tahsilat ise 94.654,16 TL ile 2014 yılında elde edilmiştir. Uzlaşılan miktarlar en fazla 122.052,16 TL ile 2017 yılında tahsil edilememiştir.

Tablo 20. Yıllar İtibariyle Uzlaşma Başvuru Sayıları

	2013	2014	2015	2016	2017
Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Başvuru Sayısı	654	413	322	179	113
Vaki Olan Uzlaşma Sayısı	653	407	317	165	133
Vaki Olmayan ve Temin Edilemeyen Uzlaşma Sayısı	1	6	5	14	0

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tabloya baktığımızda tarhiyat sonrası uzlaşma başvuru sayılarına göre analiz dönemlerindeki en yüksek başvuru sayısı 2013 yılında olmasına rağmen en düşük miktarların bu yılda olmasının nedeni; 2013 yılında Tapu Harcından dolayı başvurulmuş uzlaşma verilerine, Uşak Vergi Dairesindeki servis değişikliği nedeniyle ulaşılamamıştır. Oysa yapılan 654 tane uzlaşma başvurusunun 444 tanesi Tapu Harcındandır.

4.4 YILLAR İTİBARIYLA TOPLAM TAHSİLAT

Aşağıdaki tablo ve grafikte tarhiyat sonrası uzlaşma neticesinde yıllar itibariyle konularına göre yapılan toplam tahsilatları göstermektedir.

Tablo 21. Yıllar itibariyle toplam Tahsilat

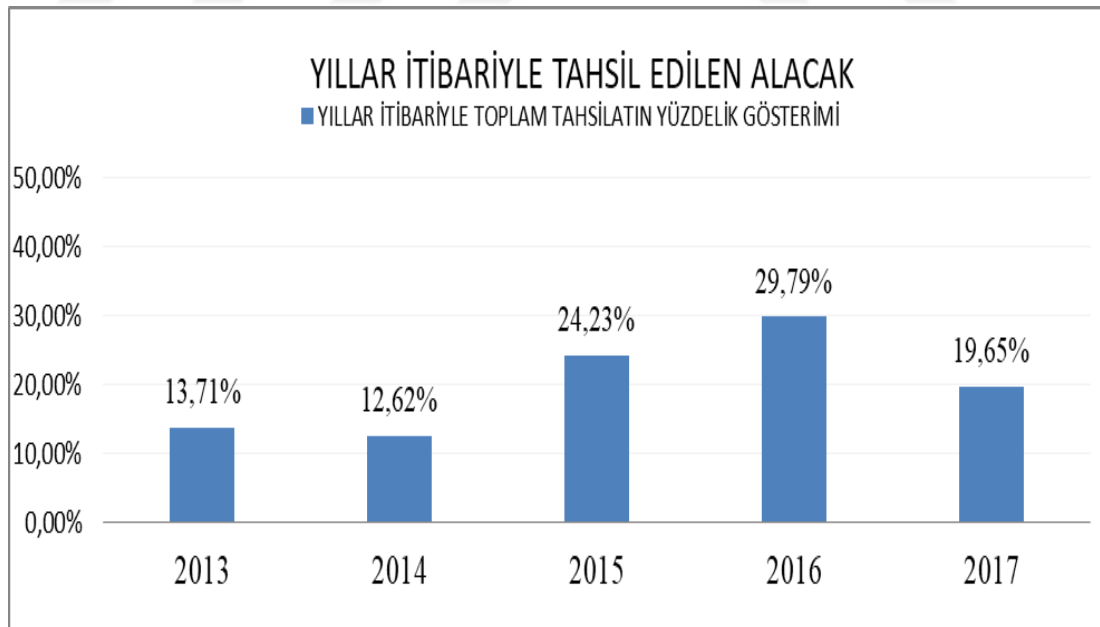
	2013	2014	2015	2016	2017	TOPLAM
VERGİ ZİYÂ CEZASI	2.765,00	7.186,81	1.580,00	2.812,00	1.841,00	16.184,81
GELİR VERGİSİ	2.513,64	11.782,48	0	13.388,41	33.227,74	60.912,27
GELİR GEÇİCİ VERGİSİ	0	802,14	0	0	856,23	1.982,37
KURUMLAR VERGİSİ	0	998,6	8.866,09	22.320,88	0	32.185,57
KURUM GELİR GEÇİCİ VERGİSİ	0	0	0	160,53	0	160,53
KATMA DEĞER VERGİSİ	495,31	10.776,88	10.739,22	3.256,27	0	25.267,68
TAPU HARCİ	27.650,52	24.867,55	36.982,30	124.831,32	63.776,81	278.108,50
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	2.506,10	827,47	0	434,1	2.499,39	6.267,06
DİĞER ÜCRETİ VERGİSİ	19.749,61	13.972,55	34.435,80	22.098,26	21.727,08	111.983,30
DAMGA VERGİSİ	17.930,37	7.148,66	46.253,15	27.874,24	7.056,87	106.263,29
MUHTASAR	24.398,56	0	25.385,54	4.692,15	3.324,68	67.519,78
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	4.779,00	5.671,65	7.059,89	290,69	13.043,53	21.125,91
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	0	0	10.414,18	1.234,99	0	11.649,17
BMV	0	4.014,36	0	0	0	4.014,36
MTV	0	6.605,01	0	0	0	6.605,01
TOPLAM	102.788,11	94.654,16	181.716,17	223.393,84	147.353,33	749.905,61

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo: 20'de; idarenin tarhiyat sonrası uzlaşma sonrası, vergi ve harçların asılları, vergi ziyayı cezası ve gecikme faizinin toplamından oluşan alacalığının miktar olarak ne kadarını tahsil ettiğini analiz yılları itibariyle göstermektedir.

Tablo: 20'ye baktığımızda idarenin uzlaşma sonrası alacağını en fazla, 223.393,84 TL ile 2016 yılında tahsil etmiştir. Miktar olarak sıraladığımızda 2016 yılından sonra, 181.716,17 TL ile 2015 yılında, 147.353,33 TL ile 2017 yılında, 102.788,11 TL ile 2013 yılında ve 94.654,16 TL ile 2014 yılında idare alacağını tahsil etmiştir. Dikkat çeken konu ise 2013 yılında veri eksikliği olmasına rağmen 2014 yılına göre daha fazla tahsilat sağlanmıştır. 2016 yılına ivme kazandırıp diğer yıllara göre daha fazla tahsilat yapılmasına ise 124.831,32 TL ile Tapu Harcı yapılan tahsilattan kaynaklanmaktadır. Analiz edilen bu beş yılda tarhiyat sonrası uzlaşma neticesinde Devlet Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü kanalıyla 750.229,61 TL'yi Hazinesine katmıştır.

Tabloya uzlaşılan konulara göre baktığımızda ise, idare analiz yıllarının toplamında en yüksek tahsilatı 278.108,50 TL ile Tapu Harcından sağlamıştır. Yıl bazında ise Tapu Harcından en yüksek tahsilat 124.831,32 TL ile 2016 yılında gerçekleşmiştir. Tapu Harcından sonra ise 111.983,30 TL ile Diğer Ücretli Vergisinde ve 106.263,29 TL ile Damga Vergisi konularında en yüksek tahsilat sağlanmıştır.

Şekil 11. Yıllar İtibariyle Uzlaşma Sonrası Toplam Tahsilat

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

4.5. YILLAR İTİBARIYLA GEÇİKME FAİZİ VERİLERİ

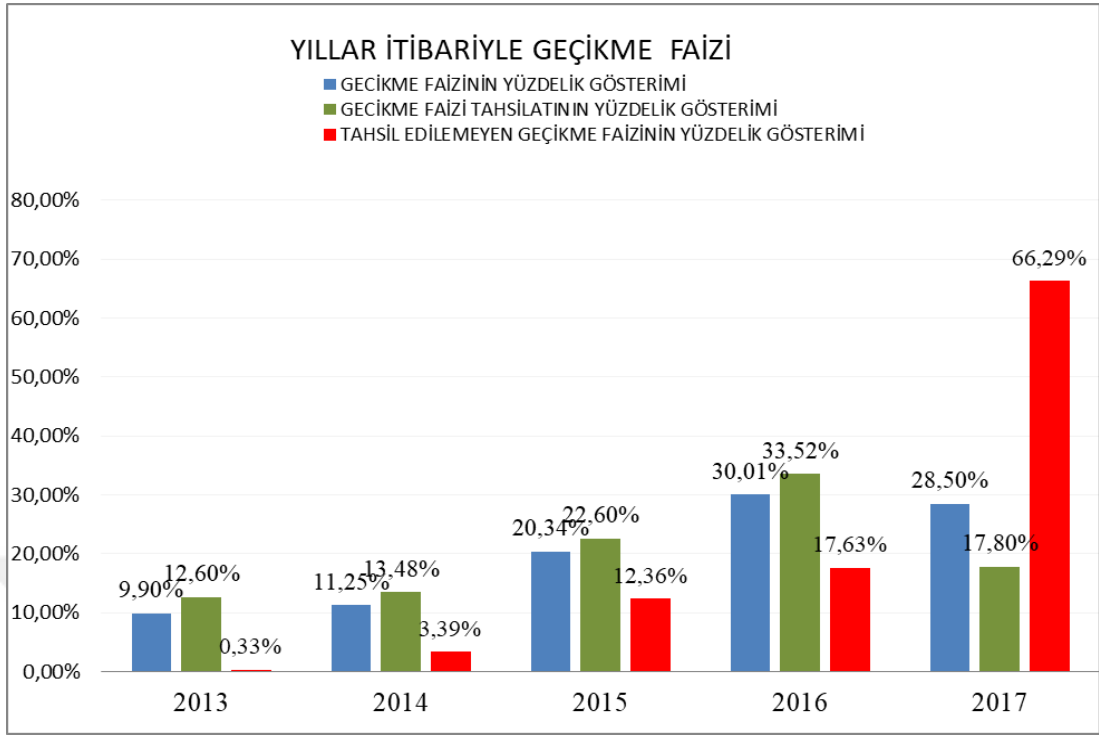
213 Sayılı VUK'un 112/3(c) maddesine göre; uzlaşılan vergilerde gecikme faizi; uzlaşılan vergi miktarına, kendi vergi kanunlarında belirtilen ve tarhiyatın ilgili bulunduğu döneme ilişkin normal vade tarihinden itibaren, son yapılan tarhiyatın tahakkuk tarihine kadar geçen süre için uygulanır. Gecikme faizi uzlaşma sağlandıktan sonra tahakkuk kesilirken sistem tarafından otomatik olarak hesaplandığından, diğer bir ifadeyle vergi/ceza ihbarnamesinde yer almadığı için uzlaşmanın kapsamına girmez. Aslında gecikme faizinin uzlaşılan konulardaki miktarlarla bir bağı yoktur. Uzlaşma sağlansada sağlanmasada gecikme faizi vergi, resim ve harçların aslına uygulanır.

Tablo 22. Yıllar İtibariyle Gecikme Faizi Tahsilatı Ve Hazine Kaybı

	2013	2014	2015	2016	2017	TOPLAM
GECİKME FAİZİ	29.017,69	32.944,53	59.558,66	87.915,65	83.454,88	292.891,41
GECİKME FAİZİ TAHSİLATI	28.802,89	30.761,22	51.575,59	76.527,57	40.650,40	228317,67
TAHSİL EDİLEMİYEN GECİKME FAİZİ	214,8	2.183,31	7.983,07	11.388,08	42.804,48	64.573,74

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo: 22'ye baktığımızda analiz döneminde idarenin gecikme faizi alacağı miktar olarak en fazla 87.915,65 TL ile 2016 yılında, en düşük ise 29.017,69 TL ile 2013 yılındadır. Gecikme faizi miktar olarak tahsilat ise en yüksek gene 76.527,57 TL ile 2016 yılında sağlanmıştır.

Şekil 12. Yıllar İtibariyle Geçikme Faizi ve Tahsilatı

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Şekil 12’de yıllar itibariyle oransal olarak gecikme faizini, yapılan gecikme faizi tahsilatını ve tahsil edilemeyen gecikme faizini göstermektedir. Şekle göre yıllar itibariyle en yüksek gecikme faizi alacağı %30,01 ile 2016 yılında en düşük alacak ise %9,90 ile 2013 yılındadır. Gecikme faizi alacağı en yüksek tahsilat gene %32,52 ile 2016 yılında gerçekleşirken en yüksek gecikme faizi tahsilat kaybı %66,29 ile 2017 yılında gerçekleşmiştir.

4.6. YILLAR İTİBARIYLA UZLAŞMA SONRASI TAHSİL EDİLEMİYEN ALACAK

Aşağıdaki tablo ve şekillerde Uşak Vergi Dairesi kanalıyla Devletin uzlaşmayla vazgeçmek zorunda kaldığı alacağını ve uzlaşılan rakamlarının ne kadarının Devlet Hazinesine girdiğini göstermektedir.

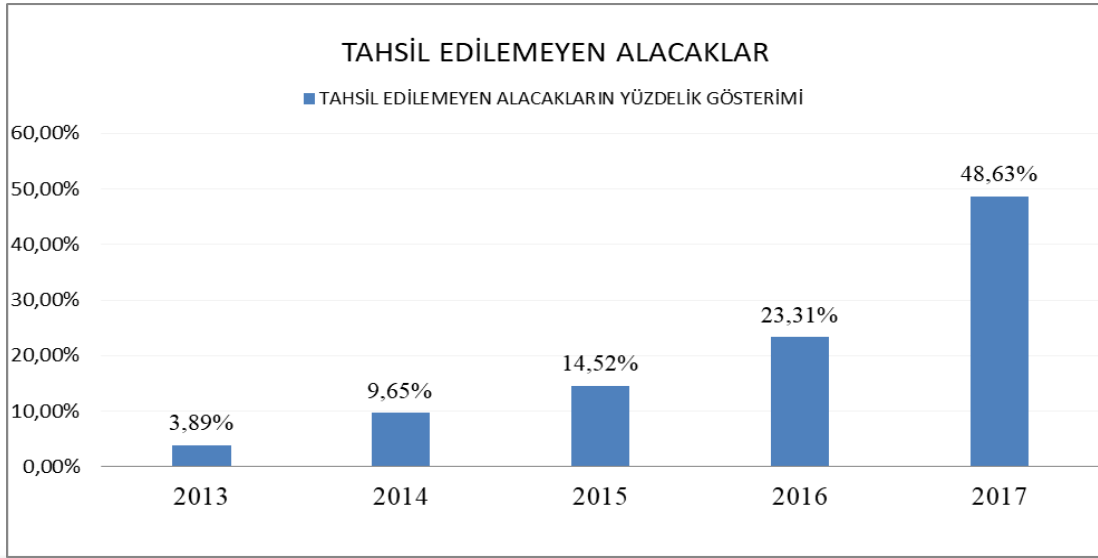
Tablo 23.Yıllar İtibariyle Uzlaşma Sonrası Tahsil Edilemeyen Alacaklar

2013	9.719,31
2014	24.149,85
2015	36.349,35
2016	58.351,12
2017	122.052,16
TOPLAM	250.621,79

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo: 23’de yapılan tarhiyat sonrası uzlaşma neticesinde uzlaşılan miktarların ne kadarının tahsil edilemediğini miktar olarak göstermektedir. Mükellef uzlaşma başvurarak uyuşmazlığı anlaşarak çözmek istemesine rağmen, üzerinde uzlaşılan miktarları tam ödemediği için uzlaşma müessesesinden beklenen başarıya engel olmuştur.

Tabloya göre analiz döneminde tarhiyat sonrası uzlaşma ile anlaşılan toplam miktarın 250.621,79 TL’si tahsil edilememiştir. Devlet en fazla alacağını 122.052,16 TL ile 2017 yılında, en az ise 9.719,31 TL ile 2013 yılında tahsil edememiştir.

Şekil 13. Yıllar İtibariyle Uzlaşma Sonrası Tahsil Edilemeyen Alacak

Kaynak: Uşak Vergi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Şekil:13'e yıllar itibariyle uzlaşma sonrası tahsil edilemeyen alacağı oransal olarak göstermektedir. Devlet, analiz dönemleri için, en az %3,89 ile 2013 yılında, en yüksek %48,63 ile 2017 yılında uzlaşma sonrası alacağını tahsil edememiştir. Ayrıca tahsilat kaybı seyri yıllar itibariyle artmıştır.

4.7. TARHİYAT SONRASI UZLAŞMAYLA DEVLETİN VAZGEÇTİĞİ ALACAK

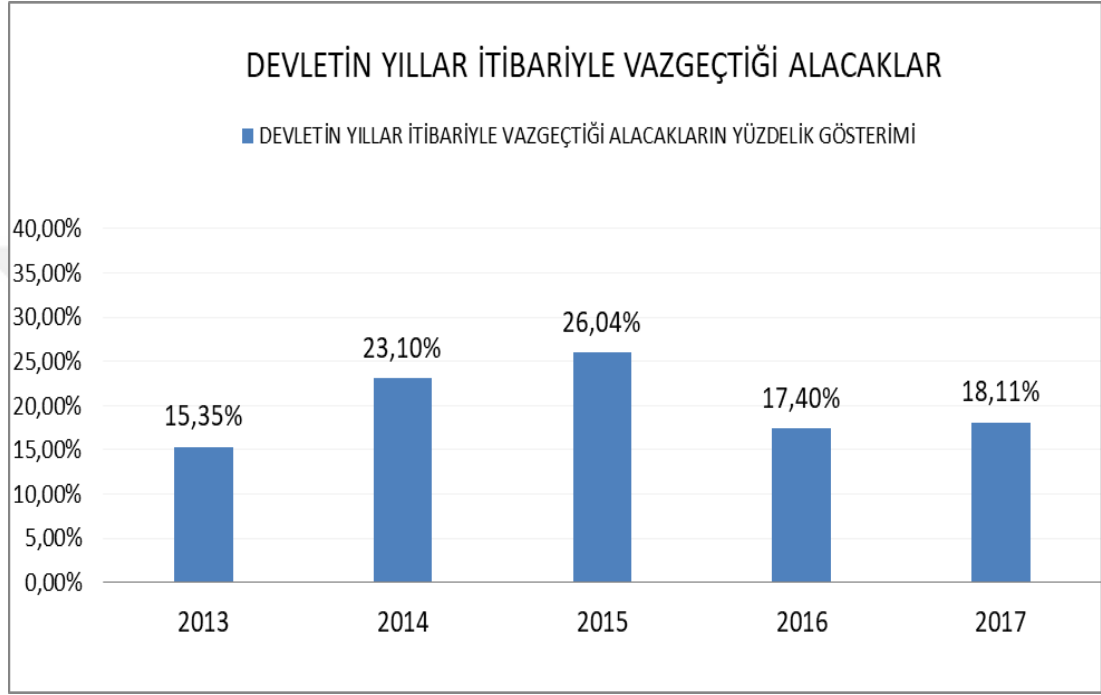
Aşağıdaki tablo 24. ve şekil 14'de yıllar itibariyle tarhiyat sonrası uzlaşmayla Devletin analiz dönemi itibariyle vazgeçtiği alacaklarını göstermektedir.

Tablo 24. Yıllar İtibariyle Uzlaşmayla Devletin Vazgeçtiği Alacak

2013	82.572,87
2014	124.313,35
2015	140.115,02
2016	93.632,91
2017	97.430,51
TOPLAM	538.064,66

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo: 24'deki verileri analiz ettiğimizde uzlaşmayla idarenin, vergi ve harçlara bağlı olarak tarh edilen vergi ziyası cezalarında indirim yaparak toplam alacağıın miktar olarak ne kadarından vazgeçtiğini görmekteyiz. Tabloya göre idare alacağıından en fazla 97.430,51 TL ile 2017 yılında alacağıında en az 82.572,87 TL ile 2013 yılında vazgeçtiği görülmektedir.

Şekil 14. Yıllar İtibariyle Uzlaşmayla Devletin Vazgeçtiği Alacak

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Şekil 14'de göre idare tarhiyat sonrası uzlaşmayla alacağıından oransal olarak itibariyle en fazla %26,04 ile 2015 yılında vazgeçmiştir. 2015 yılını akabinde sırayla %23,10 2014 yılı, %18,11 ile 2017 yılı, %17,40 ile 2016 yılı ve %15,35 ile 2013 yılı gelmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Vergi uyuşmazlıklarının idari aşamada çözüm yollarından birini teşkil eden, vergi mükellefi veya ceza muhatabı ile vergi idaresi arasında vergilendirme sürecinin her aşamasında ortaya çıkabilen vergi uyuşmazlığının, süratle çözüme kavuşturularak kamu alacağıının bir an önce kesinleşip hazineye intikali, taraflar arasındaki itilafın giderilmesi, mükellefin hukuki güvenliğinin sağlanması ve yargı yolu nedeniyle gider kaybına uğramasının engellenmesi ve vergi yargı organlarının yükünün hafifletmesi amacıyla tahsis edilen uzlaşma müessesesi tarafların karşılıklı ödünler vererek barışçıl bir yolla çözümlenmesi olarak tanımlamak mümkündür. Uzlaşma; vergi incelemesine dayalı tarh edilecek vergi ve cezalar için tarhiyat öncesi uzlaşma, kanunda öngörülen şartlar dâhilinde ikmalen re'sen ve idarece tarh edilecek vergi ve cezalar için tarhiyat sonrası uzlaşma şeklinde ikiye ayrılır.

19.2.1963 tarihli ve 205 Sayılı '213 sayılı VUK'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Hükümler Eklenmesi Hakkındaki Kanun'un 22'nci maddesi ile VUK'a Ek 1-10. maddelerinin eklenmesi ile vergi sistemimize dâhil edilen uzlaşma kurumu, 1985 yılına kadar sadece 'uzlaşma' adı ile anılmış, 24.12.1985 tarih ve 19014 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olan 3239 sayılı Kanun'un 33'üncü maddesiyle VUK'a eklenen Ek 11'inci maddesiyle uzlaşma bir adım daha ileri gitmiş ve uyuşmazlıkların daha ortaya çıkmadan çözümlenmesini amaçlayan tarhiyat öncesi uzlaşmanın getirilmesiyle uzlaşma, tarhiyat öncesi uzlaşma ve tarhiyat sonrası uzlaşma olarak ikili bir ayrıma tabi tutulmuştur. Ancak tarhiyat öncesi uzlaşmanın işlerlik kazanması, 16.02.1987 tarihli ve 19374 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 'Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Yönetmeliği' ile 01.03.1987 tarihinde mümkün olmuştur.

Değişen günün şartlarına uyum sağlamak, uygulamada oluşan tereddütleri yok etmek, güncel eğilimlere yer vermek ve vergi idaresi uzlaşma ile ilgili hükümleri geniş yorumlayarak uygulama sahasını genişletmek adına, uzlaşma kanun maddelerinde getirilen yeni kanunlarla birçok değişiklikler yapılmıştır. Anılan bu kanunlar sırasıyla 485, 2365, 2686, 2791, 3239, 4008, 4369 ve 4444 sayılı kanunlardır.

Uzlaşma kurumu, Almanya, Fransa, İngiltere, ABD gibi ülkelerinde vergi uyuşmazlıklarının idari aşama da çözümlenmesi yöntemlerinden birini teşkil eder. Söz konusu ülkelerde uyuşmazlık konusu miktar yüksek olmasına rağmen vergi yargı organlarına intikal eden vergi uyuşmazlıklarının düşük olması, uzlaşmanın bu ülkelerdeki vergi uygulamasında ki önemini ve faydasını açıkça göstermektedir. Uzlaşma kurumunun bu ülkelerdeki olumlu etkisi sonucu, vergisel uyuşmazlıklar için yargı yoluna başvurmadan önce, idari aşamada uzlaşma kurumu yoluna başvurulması gerekir. Ayrıca bu ülkelerdeki uzlaşma görüşmelerinde, mükellefin mali durumu ve ödeme gücü dikkate alınarak karar verilmekte, uyuşmazlıkların devam etmesi yerine, tahsil edilebilecek vergiye odaklanmakta ve buna göre karar verilmektedir.

Uzlaşma sağlandığında; mükellef, idare ve yargı mercileri açısından birçok faydası olduğu görülmektedir. Mükellef açısından baktığımızda, mükellefe maddi ve manevi rahatlık sağlaması ve üzerindeki psikolojik baskıdan kurtarmasıdır. Uzlaşmayla mükellef, uyuşmazlık için yargı organlarına başvurması sonucu katlanacağı masraflardan kurtulur, emek ve zamandan tasarruf eder. Bunun yanında daha az vergi veya ceza öder. Ayrıca mükellef veya ceza muhatabı ile idare yüz yüze uyuşmazlık konusunu konuşarak taraflar arasındaki güveni arttırmakla birlikte, mükellefi veya ceza muhatabını bilinçlendirir. İdare açısından baktığımızda; bunların başın da kamu alacağının bir an önce şüpheli hale gelmeden tahsil edilmesidir. Aynı zaman da uyuşmazlık konusunun yargıya taşınması sonucu katlanacağı emek ve zamandan tasarruf eder. Yargı mercileri açısından baktığımızda ise, iş yükleri azalacağı için daha önemli davalara daha çok zaman ayırırlar.

Uzlaşma kurumunun bütün bu artılarının yanında bazı yönlerden eleştirilere maruz kalmıştır. Bunların başında uzlaşma kurumunun verginin yasallığı ilkesine aykırılıktır. Verginin yasallığı ilkesi, vergi ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulup kanunla kaldırılabilceğini ifade etmektedir. İlkenin amacı idarenin keyfi ve takdire dayalı işlem ve eylemlerinin önüne geçmek, böylece mükelleflerin kendilerini hukuki güvenlik içinde hissetmeleridir. Bir diğer eleştiri ise eşitlik ilkesini ihlal etmesidir. Kanun önünde bütün mükellefler eşittir. Ancak uzlaşmaya başvuran aynı durumdaki mükellefler açısından komisyonlar farklı miktarlar belirleme özgürlüğüne sahiptir. Dolayısı ile verginin hem eşitlik hem de adalet ilkesi

zedelenir. Ayrıca zamanında vergisini ödemeyen mükellef cezalandırılmayıp indirim yapılarak mükâfatlandırılmaktadır.

Uzlaşma müessesesinin Uşak Vergi Dairesi bazında, tarhiyat sonrası uzlaşma verileri incelendiğinde; 2013 yılında mükellef veya ceza muhatapları tarafından, 654 tane tarhiyat sonrası uzlaşma talep edilmiş, yapılan taleplerin 653 tanesinde uzlaşma sağlanmış, 1 tanesinde ise uzlaşma temin edilememiştir. 2013 yılı konular bazında toplam verilere baktığımızda, vergi ve harçların aslı 76.315,75 TL'dir. Tarhiyat sonrası uzlaşmadan önce toplam vergi ziyayı cezası 89.746,87 TL iken idare alacağının 82.572,76 TL'lik kısmından vazgeçerek 7.174,00 TL'ye düşürmüştür. Tahsilata baktığımızda ise uzlaşılan 7.174,00 TL'lik vergi ziyayı cezasının 6.6044,00 TL tahsil edildiği görülmüştür. İdarenin vergi ve harçların aslı, vergi ziyayı cezası ve geçikme faizlerinin de dâhil olduğu toplam alacağı, 195.080,29 TL iken, uzlaşmayla idare vergi ziyayı cezası alacağının 82.572,87 TL'lik kısmından vazgeçmiş netice itibariyle 112.507,42 TL'lik alacağa razı olmuştur. Ancak uzlaşma komisyonuna başvurup ulaşılan bu tutarın 102.788,11 TL'lik kısmı tahsil edilmiş, 9.719,31 TL'si ise tahsil edilememiştir.

2014 yılında 413 tane tarhiyat sonrası uzlaşma başvurusu yapılmıştır. Yapılan başvuruların 407 tanesinde uzlaşma sağlanmış, 5 tanesi temin edilememiş ve 1 tanesinde ise uzlaşma vaki olmamıştır. 2014 yılı konular bazında toplam verilere baktığımızda, toplam vergi ve harçların aslı 74.021,2 TL'dir. Tarhiyat sonrası uzlaşmadan önce idare, 136.151,55 TL'lik vergi ziyayı cezasının 124.313,35 TL'lik kısmından vazgeçerek 11.838,20 TL'de mükellef veya ceza muhatabıyla uzlaşmıştır. Üzerinde uzlaşma sağlanan bu miktarın 11.012,70 TL'si tahsil edilmiştir. İdarenin vergi ve harçların aslı, vergi ziyayı cezası ve geçikme faizlerinin de dâhil olduğu toplam alacağı 243.117,36 TL iken, uzlaşmayla idare vergi ziyayı cezası alacağının 124.313,35 TL vazgeçerek 118.804,01 TL razı olmuştur. Uzlaşmaya varılan rakamın 94.654,16 TL'si tahsil edilmiş, 24.149,85 TL'si ise tahsil edilememiştir.

2015 yılında 322 tane uzlaşma talebinde bulunulmuş, bunun 317 tanesinde uzlaşılmış 5 tanesi edimin edilememiştir. 2015 yılı konular bazında toplam verilere baktığımızda, vergi ve harçların aslı 148.172,68 TL'dir. Tarhiyat sonrası uzlaşmadan önce toplam vergi ziyayı cezası 150.449,20 TL iken idare alacağının 140.115,20 TL

kısından vazgeçerek 10.334,18 TL'ye düşürmüştür. Tahsilata baktığımızda ise uzlaşılan 10.334,18 TL'lik vergi ziyai cezasının 8.623,72 TL tahsil edildiği görülmüştür. İdarenin vergi ve harçların aslı, vergi ziyai cezası ve geçikme faizlerinin de dâhil olduğu toplam alacağı, 358.180,54 TL iken, uzlaşmayla idare vergi ziyai cezası alacağının 140.115,02 TL'lik kısmından vazgeçmiş netice itibariyle 218.065,52 TL'lik alacağa razı olmuştur. Ancak uzlaşma komisyonuna başvurup ulaşılan bu tutarın 181.716,17 TL'lik kısmı tahsil edilmiş, 36.349,35 TL'si ise tahsil edilememiştir.

2016 yılında 179 tane uzlaşma başvurusunun 165 tanesinde uzlaşmış, 10 tanesi temin edilememiş, 5 tanesi de vaki olmamıştır. 2016 yılı konular bazında toplam verilere baktığımızda, toplam vergi ve harçların aslı 165.952,96 TL'dir. Tarhiyat sonrası uzlaşmadan önce idare, 121.509,26 TL'lik vergi ziyai cezasının 93.632,91 TL'lik kısmından vazgeçerek 27.876,35 TL'ye düşürmüştür. Yapılan indirim sonucu uzlaşılan 27.876,35 TL'nin 26.233,08 TL'si tahsil edilmiştir. İdarenin vergi ve harçların aslı, vergi ziyai cezası ve geçikme faizlerinin de dâhil olduğu toplam alacağı 375.377,87 TL iken, uzlaşmayla idare vergi ziyai cezası alacağının 93.632,91 TL vazgeçerek 281.744,96 TL razı olmuştur. Uzlaşmaya varılan rakamın 223.393,84 tahsil edilmiş, 58.351,12 TL'si ise tahsil edilememiştir.

2017 yılında ise, 113 tane uzlaşma talebinin 113 tanesinde de uzlaşıldığı görülmektedir. 2017 yılı konular bazında toplam verilere baktığımızda, vergi ve harçların aslı 160.033,63 TL'dir. Tarhiyat sonrası uzlaşmadan önce toplam vergi ziyai cezası 122.640,49 TL iken idare alacağının 97.430,51 TL kısmından vazgeçerek 24.159,98 TL'ye düşürmüştür. Tahsilata baktığımızda ise uzlaşılan 24.159,98 TL'lik vergi ziyai cezasının 17.853,49 TL tahsil edildiği görülmüştür. İdarenin vergi ve harçların aslı, vergi ziyai cezası ve geçikme faizlerinin de dâhil olduğu toplam alacağı, 366.836,00 TL iken, uzlaşmayla idare vergi ziyai cezası alacağının 97.430,51 TL'lik kısmından vazgeçmiş netice itibariyle 269.405,49 TL'lik alacağa razı olmuştur. Ancak uzlaşma komisyonuna başvurup ulaşılan bu tutarın 147.353,33 TL'lik kısmı tahsil edilmiş, 122.052,16 TL'si ise tahsil edilememiştir.

Devlet uzlaşmayla, uzlaşılan rakamı tam ve değer kaybetmeden zamanında tahsil etmeyi amaçlamaktadır. Uşak Vergi Dairesi bazında 2013-2017 döneminde

1681 adet tarhiyat sonrası uzlaşma talep edilmiştir. Bu taleplerin, 1655 adedinde uzlaşma sağlanmış, 26 adedinde uzlaşma sağlanamamıştır. Bu analiz dönemindeki tarhiyat sonrası uzlaşma verilerinden yola çıkarak, tarhiyat sonrası uzlaşma öncesi idarenin, vergi ve harçların aslı, bunlara bağlı tarh edilen vergi ziyai cezası ve geçikme faizinin de dâhil olduğu toplam alacağı, 1.538.592,06 TL iken uzlaşmayla idare alacağının 538.064,66 TL'lik kısmından vazgeçerek 1.000.527,40 TL'ye razı olmuştur. Devlet uzlaşılan bu rakamın vadesinde ve tam olarak tahsil etmeyi amaçlarken, bu rakamın 749.905,61 TL'si tahsil edilmiş, 250.621,79 TL'si ise tahsil edilememiştir. Yani uzlaşmayla idare toplam alacağının %51,26'sını⁵⁸ (788.686,45 TL'lik kısmını)⁵⁹ eritmiş oldu. Oysa idare uzlaşmayla toplam alacağının %34,97'sinden⁶⁰ (538.064,66 TL) vazgeçmişti. Verilerden de anlaşılacağı üzere uzlaşma kurumu amacına hizmet edememektedir. O zaman kanun koyucu, ya uzlaşma kurumunu amacına hizmet eder hale getirmek için yeni düzenlemeler yapmalı ya da uzlaşma kurumunu tamamen kaldırmalıdır zira kamusal mal ve hizmetlerin üretilmesi için gereken kamu kaynaklarını uzlaşma komisyonlarına verdiği sınırsız yetkiyle yok edemez. Bu veriler sadece Uşak Vergi Dairesi bünyesinde kurulan tarhiyat sonrası uzlaşma komisyonlarının analiz dönemindeki verileridir. Ülke çapında analiz dönemi dışındaki verilerde düşünüldüğünde ayrıca tarhiyat öncesi uzlaşma verileri de buna eklendiğinde durumun vahameti artmaktadır.

Bu verilerden yola çıkarak uzlaşma kurumunda reform niteliğinde değişiklikler yapılması gerekmektedir. Bir kere uzlaşma kurumuna başvurmak için diğer ülkelerdeki gibi bazı özel sınırlama ve şartların getirilmesi gerekir. Bizdeki uzlaşmaya başvurmak için göstermelik şartlar kaldırılıp, Fransa'daki gibi her konuda uzlaşma talep edilememeli, mükellefin ödeme gücünden yoksun olduğunun ispatı istenmeli, İngiltere'deki gibi vergi veya ceza muhatabında iyi niyet aranmalı art niyetli fiillere kesinlikle uzlaşmayla ödüllendirilmemeli ABD'deki gibi mükellefin mal varlığına hatta çalışabilecek durumda olup olmadığı araştırılmalı, Almanya'daki gibi uzlaşma görüşmeleri en az iki oturumda yapılmalıdır. Yani bu ülkelerin uzlaşma uygulamaları harmanlanıp Türkiye'deki uzlaşma uygulamasına entegre edildiği zaman uzlaşma kurumu amacına hizmet eder hale gelecektir.

⁵⁸ (788.686,45/1.538.592,06)*100

⁵⁹ 538.064,66 +250.621,79=788.686,45

⁶⁰ (538.064,66/1.538.592,06)*100

Böylelikle uygulamadaki çatlaklıklar kaldırılıp kamu kaynağı bu kadar kolay gözden çıkarılmamış olur

Uzlaşma kurumunun işleyişi, etkinliği ve hukuka uygunluğu adına birkaç öneride bulunmak gerekirse; öncelikle, uzlaşılan ve vadesinde ödenmeyen alacaklar için kesinlikle uzlaşma cezalarında indirim uygulamasındaki gibi bozulmalı, borç eski haline getirilmelidir. Kısmi tahsilat yapılmışsa eski hele getirilen borca mahsup edilmelidir. Çünkü uzlaşma sonuçların kesinliği ve uzlaşma sonucuna göre tahakkukun kesilip borç kesinleşince mükellefe af kapısını açar.

Bununla birlikte uzlaşma kurumunun başarısının sekteye uğratan nedenlerden biriyse sık sık çıkarılan af yasalarıdır. Mükellefler aynı borç için, uzlaşmayla vergi ziyayı cezasından af kanunlarıyla geçikme faizi ve geçikme zamlarından kurtulmaktadır. Bu durumda uzlaşılan borçlar için af yolu kapatılmalıdır.

Uzlaşma etkinliğini engelleyen nedenlerde biride mükelleflere yargı yolu ile idari yolların aynı anda açık olmasıdır. Mükellefler vergi mahkemesinde dava açtıktan sonra uzlaşmaya da başvurabilirler. Böyle bir durumda mahkeme uzlaşma komisyonunun kararını bekler, davayı incelemeyiz. Mahkeme, uzlaşma komisyonu karar vermeden herhangi bir sebeple davayı inceler ve karara bağlarsa bu karar hükümsüz sayılır. Bu durumun önüne geçebilmek için diğer ülkelerdeki gibi, vergi mahkemelerinde dava açabilmek için, öncelikle mükelleflerin ve ceza muhataplarının idari çözüm yollarına başvuru yapması zorunlu hale getirilmelidir. Bu durumda her uyuşmazlık doğrudan vergi yargısına taşınmayacağından yargının iş yükü azalacağı gibi, mükellefle vergi idaresi arasında yapılacak görüşmeler, vergiye uyumu da arttırır.

Uzlaşmanın etkinliğini arttırmak için yapılması gereken bir diğer konuda, uzlaşma komisyonlarının yetki sınırları ya da sınırsız takdir yetkileridir. Bu yetki sınırlandırılmalı komisyonlar uzlaşma miktarlarını belirlerken objektif ölçütler kullanılmalıdır. Zira uzlaşma müessesesinin en çok eleştiri aldığı konulardan biri eşitlik ihlalidir. Uzlaşma komisyonları aynı durumda olan mükellefler için aynı ölçütleri farklı konumda olan mükellefler için farklı ölçütler kullanılmalıdır. Ayrıca uzlaşma komisyonları karar verirken, mükelleflerin ve ceza muhataplarının mali durumlarını ve ödeme güçlerini de dikkate alınarak karar verilmelidir. Neticede

uzlaşmanın amacı tahsilatı kolaylaştırmaktır. Ayrıca uzlaşma komisyonlarındaki idari ağırlık kaldırılmalı, noterler, sanayi odaları, meslek odaları gibi kurumlardan da üyeler görüşmelere katılmalı ve görüş bildirmeli, imza yetkileri olmalıdır ki komisyonda kamu alacağını savunan üyelerde olsun. Aynı zamanda mükellefi temsilen mükellefle birlikte uzlaşma görüşmelerine üç üye daha katılmalıdır ki idarenin karar vermedeki ağırlığı kırılabilsin.

Birde bazı çalışmalarda VUK'un 359'uncu maddesinde sayılan hallerde vergi ziyana sebebiyet verilmesi durumunda uzlaşma yolunun açılması gerektiği savunulmuş. Kanaatimizce uzlaşma kurumunun 359'uncu maddeye açılması vergi kaçakçılığına teşvik eder. Zira 359'unu maddede sayılı hallerle vergi ziyana sebebiyet verilmesinin özgürlüğü kısıtlayıcı gibi ağır müeyyideleri varken, vergi kaçırmaya teşebbüs etmiş mükelleflerin uzlaşma kapsamına alınması adil olmayacaktır.

KAYNAKÇA

Adibeş, C. ve Akkurt, İ. (2014) .*Eldeki Bir Elma Daldaki İki Elmadan Daha mı İyidir? (Türk Vergi Sistemi'nde Uzlaşma ve Etkinliği Sorunu)*, Vergi Sorunları Dergisi, Sayı.314

Ak, A ve Ekeryılmaz, Ş. (2016). *Türk Vergi Hukukunda Pişmanlık Ve Islah Müessesesinin Geçirdiği Aşamalar Ve Mevcut Halinin Değerlendirilmesi*, Sosyal ve Beşeri Bilimleri Dergisi, Cilt 8, Sayı 2, ISSN: 1309 -8039

Akdoğan, A. (2008). *Vergi Hukuku Ve Türk Vergi Sistemi*, Gazi Kitapevi, Ankara

Aksoy, Şerafettin(1990). *Vergi yargısı ve Türk Vergi Yargı Sistemi*, filiz Kitabevi, İstanbul.

Arslaner, H. (2015). *Vergi Uyuşmazlıklarının İdari Aşamada Çözümünde Uzlaşma Müessesesi Ve Etkinliği Sorunu*, UIİİD-İJEAS, 2016 (17):273-300 ISSN 1307-9832

Aslan, K.E. (2018). *Türkiye’de Vergi Hukukunda Uzlaşma Müessesesi Ve Uygulama Sonuçlarının İncelenmesi (2012-2016)*, Tokat Gaziosmanpaşa üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Tokat.

Bayraklı, H. H. (2017). *Vergi Yargılama Hukuku*, Afyonkarahisar.

Bilici, N. (2006). *Vergi Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Biniş, M. (2012). *Vergi Hatalarının Mükellef Ve İdare Açısından Sonuçları Ve Bu Sonuçları Saptamaya Yönelik Yapılan Bir Araştırma*, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.17, S.2

Candan, T. (1991). *Uzlaşma I, Maliye Postası*, Sayı:271

Çapkın, A. (2011). *Vergi Uyuşmazlıklarının İdari Aşamada Çözüm Yollarından Biri Olarak Uzlaşma Müessesesi (Manisa Örneği)*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Manisa.

Demirel, M. (2016). *Vergi Hataları Ve Düzeltme Yolları*, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe Ve Denetim Programı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Ekeryılmaz, Ş. (2014). *Türk Vergi Hukukunda Pişmanlık Ve Islah Müessesesinin Değerlendirilmesi*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Mali Hukuk Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

Erdem, T. (2005). *Vergi Cezalarında Uzlaşma Mümkün Mü?*, Vergi Sorunları Dergisi, Sayı:204

Eroğlu, O. ve Eftekin, Ö.Ö. (2015). *Vergi Planlaması Çerçevesinde Uzlaşma Kurumu*, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, Sayı: 2

Gelir İdaresi Başkanlığı. (2007) *Vergi Uyuşmazlıklarının İdare ile Çözümünde: UZLAŞMA*, Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı Yayın No: 22, Ankara.

Gelir İdaresi Başkanlığı, (2018) *Vergi Dairesi Sürekli Yükümlülükler İşlem Yönergesi*.

Gültekin, M. (2016). *Vergi Uyuşmazlıklarının Çözüm Yollarından Uzlaşma*, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Sayı: 7

Gök, O. (2017). *Vergi Uyuşmazlıklarının Uzlaşma Müessesesi Yoluyla Çözümü: Edirne İli İncelemesi*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe Ve Denetim Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Hocaoğlu, C. (2015). *Vergi Hukukunda Uzlaşma*, Uyuşmazlık Mahkemeleri Dergisi, Sayı:5

İnel, N. (1979). *Türk Vergi Yargı Sistemi*, Maliye Bakanlığı Tetkik Kurulu Yayını, Kısmet Matbaası, Ankara.

Kalaycı, T. (2013). *Vergi Cezalarında İndirim Müesseselerinden Uzlaşma Müessesesi ve Etkinliği*, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Denizli.

Kaplan, R. (2013). *Vergi Uyuşmazlıklarında Uzlaşma, Hataların Düzeltilmesi, Üst Makama Başvuru ve Kamu Denetçisine Şikâyet Başvurusu Müesseselerinin Karşılaştırılması*, Vergi Sorunları Dergisi, Sayı: 301

Karakoç, Y. (2017). Genel Vergi Hukuku, Yetkin Basımevi, Ankara

Karakoç, Y. (2015). *Vergi Cezası Anlaşmazlıklarının Çözüm Yollarından Cezalarda İndirim Müessesesi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, Özel Sayı 2014, s. 3637-3739.

Karatay, A. (2013). *Türk Vergi Sisteminde Uzlaşma Kurumu ve Vergi Gelirleri Üzerindeki Etkisi*, Selçuklu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Kaşıkcı, N. (2011). *Vergi Usul Hukukunda Hata Ve Düzeltme*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı / Mali Hukuk Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, (Tez No: 132008234), İstanbul.

Kerimoğlu, Z.N. (2016). *Vergi Hukukunda Uzlaşma Sisteminin İncelenmesi*, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe Ve Denetim Programı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Kırbaş S. (2002). *Vergi hukuku Temel Kavramlar, İlkeler ve Kurumlar*, Siyasal Kitapevi, Ankara.

Kızılot Ş. Ve Kızılot Z. (2007). *Vergi İtilafları ve Çözüm Yolları*, Yaklaşım Yayınları, Ankara.

Kızılot, Ş. Şenyüz, D. Taş, M. (2007). *Vergi Hukuku*, Yaklaşım Yayıncılık, Ankara

Küçükkaya, M. (2008). *Vergisel Uyuşmazlıkların Uzlaşma Yoluyla Çözümü*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Mali Hukuk Anabilim Dalı, Doktora Tezi, (Tez No: 2502000079), İstanbul.

Çelikel, L. (2000). *Türk Vergi Hukuku'nda Uzlaşma Müessesesi Ve Etkinliği*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe Finansman Bilim Dalı, Çanakkale.

Maliye Bakanlığı, Uzlaşma Yönetmeliği, 03.02.1999 tarih ve 23600 Sayılı Resmi Gazete.

Maliye Bakanlığı, Uzlaşma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 04.04.2015 tarih ve 29316 Sayılı Resmi Gazete.

Maliye Bakanlığı, Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Yönetmeliği, 31.10.2011 tarih ve 28101 Sayılı Resmi Gazete.

Maliye Bakanlığı, 352 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, 15.11.2005 tarih ve 25994 Sayılı Resmi Gazete.

Maliye Bakanlığı, 356 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, 23.02.2006 tarih ve 26089 Sayılı Resmi Gazete.

Maliye Bakanlığı, 360 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, 11.07.2006 tarih ve 26225 Sayılı Resmi Gazete.

Maliye Bakanlığı, 372 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, 10.05.2007 tarih ve 26518 Sayılı Resmi Gazete.

Maliye Bakanlığı, 393 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, 29.12.2009 tarih ve 27447 Sayılı Resmi Gazete.

Nas, A. (2008). *Türk Vergi Hukukunda Uzlaşma Kurumu*, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi (Tez No: 2502413120), , İstanbul.

Oktar, S. A. (2013). *Vergi Hukuku*, Türkmen Kitapevi, İstanbul.

Ortaç, F.R. ve Yılmaz Furtuna, E. (2017). *Pişmanlıkla Verilen Beyannamenin İhtirazi Kayıtlarla Verilebilmesi Üzerine Bir Değerlendirme*, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt:8 Sayı.2

Öncel, M. Kumrulu, A. Ve Çağan, N. (2010). *Vergi Hukuku*, Turhan Kitapevi, Ankara.

Öncel, M. Kumrulu, A. Ve Çağan, N. (1992). *Vergi Hukuku*, Ankara üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara.

Öner, E. (2012). *Vergi Hukuku Ve Türk Vergi Sistemi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Pehlivan, O. (2011). *Genel İlkeler ve Türk Vergi Sistemi*, Murathan Yayınevi, Trabzon.

Sazak, B. (2018). *Vergi Uyuşmazlıklarının İdari Aşamada Çözüm Yollarından Bir Tanesi Olarak Uzlaşma*, Artuklu Kaime Uluslararası İktisadi ve İdari Araştırmalar Dergisi, Sayı:1, Cilt:1

Sezer, Onur. (2015). *Türk Vergi Hukukunda Uzlaşma*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Mali Hukuk Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Şenyüz D. Yüce M. ve Gerçek, A. (2010). *Vergi Hukuku*, Ekin Kitapevi, Bursa.

Şimşek, M. (2010). *Türk Vergi Hukukunda Uzlaşma*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Şin, S. (2019). *Vergi Hukukunda Uzlaşma Kurumu ve Komisyonları*, Karabük Üniversitesi sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 9, Sayı:1

Taşçı, K. (2010). *Türkiye’de Vergi Uyuşmazlıklarının Çözümünde Uzlaşma Müessesesinin Değerlendirilmesi ve Öneriler*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

Taşkan, Y.Z. (2007). *Vergi Uyuşmazlıklarında Çözüm Yöntemlerinin Alternatif Değeri*, Vergi Sorunları, Sayı:221

Tekin, A. (2015). *Vergi Hukuku*, Mete Basım Matbaacılık Hizmetleri, İzmir.

Turan, H.İ. *Vergi Hukukunda Uzlaşma*, (<http://www.halilibrahimturan.av.tr/haber-detay.php?id=144&iframe=true&width=860&h>).

Tosuner M. ve Arıkan Z. (2011). *Vergi Uyuşmazlıklarının İdari Aşamada Çözümü ve Türk Vergi Yargısı*, Kanyılmaz Matbaası, İzmir.

Vardal, Z.B. (2009). *Türk Vergi Sisteminde Uzlaşma Kurumu*, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, (Tez No: 2501060391), İstanbul.

Yavaşlar, F. (2008). *Türk Vergi Hukuku'nda Uzlaşma*, Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt: XXV Sayı: 2

Yılmaz, E. (2009). *Uzlaşma Müessesesinin Hukuki Niteliği Ve Temel Vergilendirme İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi*, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Sayı: 1-2, C. XIII

28.02.1963 tarih 11343 Sayılı Resmi Gazete, *04.01.1961 tarih ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Hükümler Eklenmesi Hakkındaki Kanun*, 19.02.1963 tarih ve 205 Sayılı Kanun.

08.07.1964 tarih ve 11748 Sayılı Resmi Gazete, *04.01.1961 tarih ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun Bazı Madde ve Fıkralarının Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Hükümler Eklenmesi Hakkındaki Kanun*, 26.06.1964 tarih 485 Sayılı Kanun.

31.01.1980 tarih ve 17207 Sayılı Resmi Gazete, *04.01.1961 Gün ve 218 Sayılı Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun*, 30.12.1980 tarih ve 2365 Sayılı Kanun.

29.06.1982 tarih ve 17739 Sayılı Resmi Gazete, *213 Sayılı Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun*, 23.06.1982 tarih ve 2686 Sayılı Kanun.

22.01.1983 tarih ve 17936 Sayılı Resmi Gazete, *04.01.1961 Tarih ve 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu İle 21.2.1963 Tarih ve 210 Sayılı Değerli Kâğıtlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun*. 21.01.1983 tarih ve 2791 Sayılı Kanun.

11.12.1985 tarih ve 18955 Sayılı Resmi Gazete, *213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ile İlgili Değişiklikler*, 04.12.1985 tarih 3239 Sayılı Kanun.

06.07.1994 tarih ve 21982 Sayılı Resmi Gazete, *213 Sayılı Vergi Usul Kanunu İle İlgili Değişiklikler*, 24.06.1994 tarih ve 4008 Sayılı Kanun.

29.07.1998 tarih ve 23417 Sayılı Resmi Gazete, *Vergi Usul Kanunu İle İlgili Değişiklikler*, 22.07.1998 tarih ve 4369 Sayılı Kanun.

14.08.1999 tarih ve 23786 Sayılı Resmi Gazete, *Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Emlâk Vergisi Kanunu, Belediye Gelirleri Kanunu ve Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun*, 11.08.1999 tarih ve 444 Sayılı Kanun.

27.02.2008 tarih ve 26800 Sayılı Resmi Gazete, *Bazı Kamu Alacaklarının Uzlaşma Usulü İle Tahsili Hakkında Kanun*, 20.02.2008 tarih ve 5739 Sayılı Kanun.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu, *Resmi Gazete*, Sayı: 17580, 20.01.1982.

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri Ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu Ve Görevleri Hakkında Kanun, *Resmi Gazete*, Sayı: 17580, 20.01.1982.

6545 sayılı Türk Ceza Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, *Resmi Gazete*, Sayı: 29044 28.06.2014.

EK-1:

VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜNE

UŞAK

Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü'nün 1051 sicil numaralı personelim. Uşak Üniversitesi Maliye Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programına katılmam münasebetiyle tez konumu "Vergi uyumsuzluklarının çözümünde Ulaşma Müessesesinin Etkinliği: Uşak İli Örneği" olarak belirlendiğinden, Uşak Vergi Dairesi bünyesinde kurulan tabiiyat sonrası Ulaşma Komisyonlarının 2013-2017 yılları arasındaki verilerine ihtiyaç duymaktayım.

Akademik olarak bilimsel çalışmaya devam edebilmek için analiz dönemindeki tabiiyat sonrası ulaşma tutarlarındaki verilerin tarafıma verilmesi hususunda,

Gereğini arz ederim

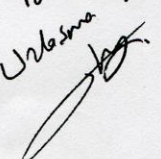
Murtulıys Mah.
İsmet Paşa Cad.
No: 82 Uşak Defterdarlığı
Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü
Sürekli görevliler servisi

56095225262 → TC

Belir Uzman Yardımcısı

Bahar TOPAL

18.06/2019
Ulaşma Komisyonu

T.C.
Uşak Valiliği - Uşak Defterdarlığı
30763
2019061876Uah0030763
Kayıt Zamanı : 18/06/2019 15:38:38
Kayıt Eden : Bülent ÇİTİM / UŞAK VERGİ DAİRESİ
MÜDÜRLÜĞÜ
TCRN / VKN : 56095225262 8511046003

T.C.
UŞAK VALİLİĞİ
Uşak Defterdarlığı
Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü

Sayı : 64059959-250.99-E.10707
Konu : Uzlaşma Verileri

20.06.2019

Sayın BAHAR TOPAL
DURAK MAH. AKBUR SK. NO: 41/2 MERKEZ UŞAK

İlgi : 18.06.2019 tarih ve 30763 sayılı dilekçeniz.

İlgide kayıtlı dilekçenizle Müdürlüğümüzden talep etmiş olduğunuz 2013-2017 yılları arası Tarhiyat Sonrası Uzlaşma tutanaklarındaki veriler "Vergi Uyuşmazlıklarının Çözümünde Uzlaşma Müessesinin Etkinliği" başlıklı tezinizde kullanılmak üzere; 213 Sayılı V.U.K.'nun 5. maddesine (Vergi Mahremiyeti) bağlı kalmak kaydıyla hiçbir gerçek ve tüzel mükellefin, mükellefiyet bilgilerinin ifşa edilmeden, tarafınıza verilmesinde herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.

Bilgilerinize rica ederim.

e-İmzalıdır

Yunus KAHRAMAN
Vergi Dairesi Müdürü V.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun 5. Maddesi gereğince nitelikli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Kurtuluş Mah İsmetpaşa Cad Kno:84 64100 UŞAK
Telefon No: (0276) 223 54 86 Faks No: (0276) 223 54 87 / (0276) 223 54 87
e-Posta : FATMA.OZTURK2@vdb.gelirler.gov.tr İnternet Adresi :
www.usakdefterdarligi.gov.tr
Evrak doğrulama erişim adresi
https://ebelgedogrulama.gib.gov.tr Pin: TNU2HEW2S1PYCB8

Bilgi için: Fatma ÖZTÜRK
VHKİ
Telefon No:

EK-2:
ANALİZ DÖNEMİNDEKİ GENEL VERİ TABLOLARI

Tablo 25. Ocak Ayı Verileri (2013)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DAMGA VERGİSİ	4.633	4.395,60	410	365,63	4.158,00	410	365,63
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	2.406,11	1.337,57	120	565,75	2.406,11	120	565,75
VERGİ ZİYA CEZASI	0	3.367,35	320	0	0	320	0
TOPLAM	7.039,31	9.100,52	850	931,38	6.564,11	850	931,38

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 26. Şubat Ayı Verileri (2013)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0	4.100,59	395	0	0	395	0
DAMGA VERGİSİ	1.057,26	801,51	85	643,91	1.057,26	85	643,91
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	265,95	132,98	15	24,2	265,95	15	24,2
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	175,5	263,25	25	19,66	175,5	25	19,66
KATMA DEĞER VERGİSİ	1.716,06	2.574,09	200	168,17	0	0	0
TOPLAM	3.214,77	7.872,42	720	855,94	1.498,71	520	687,77

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 27. Mart Ayı Verileri (2013)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	2.275,44	1.919,89	145	760,86	1.289,26	145	760,86
VERGİ ZİYA CEZASI	0	585	60	0	0	60	0
DAMGA VERGİSİ	322,92	484,38	50	22,6	322,92	50	22,6
TOPLAM	2.598,36	2.989,27	255	783,46	1.612,18	255	783,46

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 28.Nisan Ayı Verileri (2013)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DAMGA VERGİSİ	1.301	1.466,07	135	377,07	1.301,43	135	377,07
VERGİ ZİYA CEZASI	0	2.567,05	250	0	0	250	0
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	440,37	220,19	20	6,17	440,37	20	6,17
TOPLAM	1.741,80	4.253,31	405	383,24	1.741,80	405	383,24

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 29.Mayıs Ayı Verileri (2013)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
GELİR VERGİSİ	1.340,25	1.433,07	60	36,66	1.340,25	60	36,66
DAMGA VERGİSİ	346,5	519,76	24	29,11	346,5	24	29,11
VERGİ ZİYA CEZASI	0	2.615,71	160	0	0	160	0
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	1.247,72	733,96	60	9,25	807,35	50	9,25
TOPLAM	2.934,47	5.302,50	304	75,02	2.494,10	294	75,02

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 30. Haziran Ayı Verileri (2013)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0	8.850,13	725	0	0	675	0
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	5.853,38	3.559,77	315	100,86	4.220,34	265	69,64
DAMGA VERGİSİ	1.358,64	764,64	65	137,84	1.358,64	65	137,84
TOPLAM	7.212,02	13.174,54	1.105,00	238,7	5.578,98	1.005,00	207,48

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 31. Temmuz Ayı Verileri (2013)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0	166,47	100	0	0	100	0
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	4.844,08	2.751,36	225	137,95	4.844,08	225	137,95
TOPLAM	4.844,08	2.917,83	325	137,95	4.844,08	325	137,95

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 32. Ağustos Ayı Verileri (2013)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	3.779,84	2.761,31	225	92,98	2.238,54	205	77,57
VERGİ ZİYA CEZASI	0	2.942,71	245	0	0	245	0
DAMGA VERGİSİ	382,02	317,8	25	12,49	382,02	25	12,49
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	2.356,92	2.356,92	110	449,26	2.356,92	110	449,26
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	1.848,00	1.848,00	180	76,89	1.848,00	180	76,89
TAPU HARCİ	16.557,30	4.139,34	400	10.693,22	16.557,30	400	10.693,22
TOPLAM	24.924,08	14.366,08	1.185,00	11.324,84	23.382,78	1.165,00	11.309,43

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 33.Eylül Ayı Verileri (2013)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DAMGA VERGİSİ	3.073,34	3.073,34	290	2.252,67	3.073,34	290	2.252,67
DIĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	1.357,86	917,48	75	25,18	550,47	50	25,18
VERGİ ZİYA CEZASI	0	1.382,49	130	0	0	130	0
KATMA DEĞER VERGİSİ	414,49	414,49	40	40,62	414,69	40	40,62
TOPLAM	4.845,69	5.787,80	535	2.318,47	4.038,50	510	2.318,47

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 34.Ekim Ayı Verileri (2013)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	405	405	40	46	405	40	46
VERGİ ZİYA CEZASI	0	2.755,75	280	0	0	280	0
DAMGA VERGİSİ	907,2	453,6	20	122,46	397,6	20	122,46
GELİR VERGİSİ	832,5	832,5	75	36,55	652,5	75	36,55
TOPLAM	2.144,70	4.446,85	415	205,01	1.455,10	415	205,01

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 35. Kasım Ayı Verileri (2013)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DAMGA VERGİSİ	398,16	597,24	50	16,72	398,16	50	16,72
VERGİ ZİYA CEZASI	0	929,98	90	0	0	90	0
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	148,5	148,5	15	10,4	148,5	15	10,4
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	292,5	382,5	35	73,71	292,5	35	73,71
TOPLAM	839,16	2.058,22	190	100,83	839,16	190	100,83

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 36. Aralık Ayı Verileri (2013)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
GELİR VERGİSİ	270	270	20	22,68	270	20	22,68
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	810	1.147,50	95	72,76	810	95	72,76
VERGİ ZİYA CEZASI	0	3.488,97	270	0	0	60	0
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	513,77	440,38	20	32,37	366,98	15	32,37
MUHTASAR	12.383,52	12.130,68	480	11.535,04	12383,52	480	11.535,04

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 37. Yıllık Genel Verileri (2013)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0	33.752,20	3.025,00	0	0	2.765,00	0
TAPU HARCİ	16.557,30	4.139,34	400	10.693,22	16.557,30	400	10.693,22
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	22.984,52	14.774,89	1.220,00	1.755,57	16.930,67	1.110,00	1.708,94
DAMGA VERGİSİ	13.780,67	12.873,94	1.154,00	3.980,50	12.795,87	1.154,00	3.980,50
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	2.140,50	2.230,50	215	150,6	2.140,50	215	150,6
KATMA DEĞER VERGİSİ	2.130,55	2.988,58	240	208,79	414,69	40	40,62
GELİR VERGİSİ	2.442,75	2.535,57	155	95,89	2.262,75	155	95,89
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	3.895,92	4.321,17	285	598,08	3.895,92	285	598,08
MUHTASAR	12.383,52	12.130,68	480	11.535,04	12.383,52	480	11.535,04
TOPLAM	76.315,73	89.746,87	7.174,00	29.017,69	67.381,22	6.604,00	28.802,89

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 37. Ocak Ayı Verileri (2014)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0	2.257,58	210	0	0	210	0
TAPU HARCİ	150	37	0	111,98	150	0	11,98
KATMA DEĞER VERGİSİ	1260	1.260,00	90	930,06	840	90	930,06
GELİR VERGİSİ	735	735	10	658,93	735	10	658,93
TOPLAM	2.145,00	4.289,58	310	1.700,97	1.725,00	310	1.600,97

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 38. Şubat Ayı Verileri (2014)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0	3.469,94	245	0	0	245	0
DİĞER ÜCRETİ VERGİSİ	963,9	481,96	0	0	481,95	0	0
GELİR GEÇİCİ VERGİ	3.712,61	3.712,61	360	442,14	0	360	442,14
GELİR VERGİSİ	2.657,04	2.657,04	250	3.217,07	2.657,04	250	3.217,07
KATMA DEĞER VERGİSİ	1.400,00	1.400,00	100	2.150,36	355,76	47,74	2.150,36
BMV	1.569,06	1.569,06	160	2.285,30	1.569,06	160	2.285,30
DAMGA VERGİSİ	72,57	108,86	10	3,05	72,57	10	3,05
TOPLAM	10.375,18	13.399,47	1.125,00	8.097,92	5.136,38	1.072,74	8.087,92

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 39. Mart Ayı Verileri (2014)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
TAPU HARCİ	4.257,00	1.064,26	50	5.136,92	1.064,26	50	5.136,92
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	1.687,13	963,91	85	0	1.445,18	85	0
GELİR VERGİSİ	1.419,09	1.419,09	140	1.737,57	1.419,09	140	1.737,57
KATMA DEĞER VERGİSİ	967,06	1450,59	145	352,01	967,06	145	352,01
VERGİ ZİYA CEZASI	0	2.997,74	225	0	0	225	0
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	337,5	337,5	10	47,25	337,5	10	47,25
DAMGA VERGİSİ	658,8	658,8	65	202,4	658,8	65	202,4
TOPLAM	9.326,58	8.891,89	720	7.476,15	5.891,89	720	7.476,15

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 40. Nisan Ayı Verileri (2014)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0	1.602,54	130	0	0	130	0
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	1.686,11	843,07	85	120,62	1.282,44	85	120,62
TAPU HARCİ	1.207,50	301,88	30	950,92	1.207,50	30	950,92
GELİR VERGİSİ	386,25	386,25	40	54,08	0	25	54,08
DAMGA VERGİSİ	199,08	298,62	30	39,02	199,08	30	39,02
TOPLAM	3.478,94	3.432,36	315	1.164,64	2.689,02	300	1.164,64

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 41. Mayıs Ayı Verileri (2014)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DIĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	5.863,73	4.096,60	415	59,62	5.863,73	415	59,62
VERGİ ZİYA CEZASI	0	4.518,91	440	0	0	440	0
DAMGA VERGİSİ	1.653,36	1.653,36	165	64,96	1.653,36	165	64,96
TAPU HARCİ	1.262,25	315,56	30	583,16	1.262,25	30	583,16
TOPLAM	8.779,34	10.584,43	1.050	707,74	8.779,34	1.050,00	707,74

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 42. Haziran Ayı Verileri (2014)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DIĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	2.400,90	1.559,41	165	56,8	1.761,30	125	46,8
DAMGA VERGİSİ	1.199,22	1.199,22	100	134,32	1.199,22	100	134,32
VERGİ ZİYA CEZASI	0	3.321,38	330	0	0	330	0
TAPU HARCİ	5.460,33	1.365,09	150	1.937,02	1.732,50	50	1.640,63
TOPLAM	9.060,45	7.445,10	745	2.128,14	4.693,02	605	1.821,75

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 43. Temmuz Ayı Verileri (2016)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
TAPU HARCİ	3.283,50	820,88	80	2.163,32	3.283,50	80	2.163,32
DAMGA VERGİSİ	988,8	2.511,20	235	40,41	988,8	235	40,41
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	361,46	180,73	20	5,06	361,46	20	5,06
VERGİ ZİYA CEZASI	0	1.586,00	155	66,61	0	155	66,61
TOPLAM	4.633,76	5.098,81	490	2.275,40	4633,76	490	2.275,40

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 44. Ağustos Ayı Verileri (2014)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0	8.972,88	830	0	0	570	0
DAMGA VERGİSİ	301,23	451,85	30	0	300	30	0
TAPU HARCİ	2.297,63	574,41	50	1.219,05	235,13	0	1.219,05
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	1.686,86	994,04	88	48,91	1.204,88	68	32,04
TOPLAM	4.285,69	10.993,18	998	1.267,96	1.740,01	668	1.251,09

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 45. Eylül Ayı Verileri (2014)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0	8.832,68	750	0	0	750	0
DAMGA VERGİSİ	2.042,94	2.725,50	170	105,11	682,56	170	105,11
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	2.109,38	1.704,38	150	84,82	1.209,38	150	84,82
GELİR VERGİSİ	457,47	532,47	0	228,76	450	0	228,76
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	240,98	120,49	15	5,06	240,98	15	5,06
TOPLAM	4.850,77	13.915,52	1.085,00	423,75	2.582,92	1.085,00	423,75

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 46. Ekim Ayı Verileri (2014)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0	9.054,97	775	0	0	775	0
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	708,75	708,75	40	196,43	672,5	40	196,43
KURUMLAR VERGİSİ	908,6	908,6	90	0	908,6	90	0
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	180	270	20	15,12	180	20	15,12
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	240,98	120,49	0	8,43	240	0	8,43
TOPLAM	2.038,33	11.062,81	925	219,98	2.001,10	925	219,98

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 47. Kasım Ayı Verileri (2014)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0	15.172,62	1.145,20	0	0	995,2	0
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	2.092,50	2.092,50	100	148,14	1.876,25	0	148,14
MTV	3.355,00	0	0	1.031,28	2250	0	1.031,28
GELİR VERGİSİ	2.264,00	2264	200	1.742,92	107,57	9,5	82,87
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	182,29	383,07	20	15,31	182,29	20	15,31
TOPLAM	7.893,79	19.912,19	1.465,20	2.937,65	4.416,11	1.124,70	1.277,60

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 48. Aralık Ayı Verileri (2014)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0	24.239,82	2.295,00	0	0	2.295,00	0
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	967,5	1.147,50	100	126,63	967,5	100	126,63
KATMA DEĞER VERGİSİ	634,17	634,17	60	595,85	0	0	0
TAPU HARCİ	2.355,38	588,85	60	1.597,05	2.329,38	60	1.597,05
MTV	2264	0	0	1.059,73	2.264,00	0	1.059,73
TOPLAM	6.221,05	26.610,34	2.515,00	3.379,26	5.560,88	2.455,00	2.783,41

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 49. Yıllık Genel Verileri (2014)

	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0	86.027,06	7.530,20	66,61	0	7.120,20	66,61
TAPU HARCI	20.273,59	5.067,93	450	13.699,42	11.264,52	300	13.303,03
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	15.132,02	9.360,70	873	304,5	12.881,92	813	277,63
DAMGA VERGİSİ	7.116,00	9.607,41	805	589,27	5.754,39	805	589,27
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	699,79	990,57	50	77,68	699,79	50	77,68
KATMA DEĞER VERGİSİ	5.193,63	5.260,63	490	5.193,25	5.193,63	490	5.093,25
KURUMLAR VERGİSİ	908,6	908,6	90	0	908,6	90	0
GELİR VERGİSİ	7.918,85	7.993,85	640	7.639,33	5.368,70	434,5	5.979,28
GELİR GEÇİCİ VERGİ	3.712,61	3.712,61	360	442,14	0	360	442,14
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	5.878,13	5.653,13	390	556,02	4.725,63	290	556,02
BMV	1.569,06	1.569,06	160	2285,3	1.569,06	160	2.285,30
MTV	5.619,00	0	0	2.091,01	4.514,00	0	2.091,01
TOPLAM	74.021,28	136.151,55	11.838,20	32.944,53	52.880,24	11.012,70	30.761,22

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 50. Ocak Ayı Verileri (2015)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
MUHTASAR	8.578,86	10.655,29	490	6.511,20	2.975,32	0	3.049,61
DAMGA VERGİSİ	3.415,11	3.417,07	625,32	2.442,44	2.478,26	625,32	2.442,44
TEV. KES. DAM. VER.	230,1	351,8	0	116,38	0	0	0
VERGİ ZİYA CEZASI	0	8.532,57	604,54	0	0	330	0
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	602,44	451,83	45	50,61	602,44	45	50,61
TAPU HARCI	660	165	0	552,09	0	0	552,09
KURUMLAR VERGİSİ	1.903,20	1.903,20	100	293,09	32,82	1,73	5,06
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	4.452,50	4.452,50	400	374,01	4.452,50	400	374,01
KATMA DEĞER VERGİSİ	2.079,04	2.079,04	100	2.279,64	2.079,04	100	2.279,64
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	281,25	281,25	15	27,56	281,25	15	27,56
TOPLAM	22.202,50	32.289,55	2.379,86	12.647,02	12.901,63	1.517,05	8.781,02

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 51. Şubat Ayı Verileri (2015)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DAMGA VERGİSİ	9.024,12	9.285,50	655,54	5.672,34	9.023,70	655,54	5.672,34
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	3.163,50	3.163,50	402,5	599,26	3.163,50	402,5	599,26
TAPU HARCI	1.320,00	330	110	889,93	1.320,00	110	889,93
VERGİ ZİYA CEZASI	0	1.072,72	100	0	0	100	0,00
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	1.080,00	811,02	60	0	540,34	60	0
MUHTASAR	2.753,91	2.753,91	160	2.504,76	0	0	0
TEV. KES. DAM. VER.	117,88	127,73	6,28	108,07	0	0	0
TOPLAM	17.459,41	17.544,38	1.494,32	9.774,36	14.047,54	1.328,04	7.161,53

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 52. Mart Ayı Verileri (2015)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DAMGA VERGİSİ	2.371,28	2.589,01	240	93,49	2.371,28	240	93,49
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	573,75	573,75	50	63	500	50	63
TAPU HARCİ	6.694,88	1.770,67	125	4.477,93	5.182,87	119,57	4.477,93
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	5.183,85	3.132,64	245	185,67	5.183,85	245	185,67
VERGİ ZİYA CEZASI	0	138,25	15	0	0	15	0
TOPLAM	14.823,76	8.204,32	675	4.820,09	13.238,00	669,57	4.820,09

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 53. Nisan Ayı Verileri (2015)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	4.505,70	2.523,22	230	64,6	4.235,36	230	64,6
DAMGA VERGİSİ	437,05	437,05	0	6,12	437,05	0	6,12
VERGİ ZİYA CEZASI	0	3.054,25	200	0,00	0,00	200	0,00
KATMA DEĞER VERGİSİ	2.887,92	4.331,88	350	211,27	2.887,92	350	211,27
TAPU HARCİ	990	247,5	20	651,42	900	20	651,42
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	540	540	0	75,6	540	0	75,6
TOPLAM	9.360,67	11.133,90	800	1.009,01	9.000,33	800	1.009,01

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 54. Mayıs Ayı Verileri (2015)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	5.729,11	3.472,84	280	183,11	4.165,80	260	179,33
TAPU HARCİ	2.013,00	503,25	45	1.473,25	2.013,00	45	1.473,25
VERGİ ZİYA CEZASI	0	2.868,75	190	0	0	190	0
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	2.083,56	2.083,56	200	133,52	1.202,80	120	84,2
TOPLAM	9.825,67	8.928,40	715	1.789,88	7.381,60	615	1.736,78

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanaklar

Tablo 55. Haziran Ayı Verileri (2015)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	8.049,66	5.348,12	485	252,73	6.292,62	405	252,73
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	3.251,44	3.460,96	290	239,23	3.251,44	290	239,23
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	697,41	697,41	40	173,95	697,41	40	173,95
TAPU HARCİ	2211	552,76	20	1.855,62	2.133,50	20	1.855,62
DAMGA VERGİSİ	477,54	238,77	20	13,37	0	0	0
VERGİ ZİYA CEZASI	0	752,92	50	0	0	50	0
TOPLAM	14.687,05	11.050,94	905	2.534,90	12.374,97	805	2.521,53

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 56. Temmuz Ayı Verileri (2015)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	7.730,32	5.330,22	420	1.085,77	5.529,69	320	841,35
KATMA DEĞER VERGİSİ	2.797,36	3.312,36	0	33,99	2.797,36	0	33,99
DAMGA VERGİSİ	245,59	245,59	20	6,88	245,59	20	6,88
VERGİ ZİYA CEZASI	0	1.189,78	100	0	0	100	0
TOPLAM	10.773,27	10.077,95	540	1.126,64	8.572,64	440	882,22

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 57. Ağustos Ayı Verileri (2015)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	3.393,10	2.363,74	160	94,35	3.393,10	160	94,35
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	2.521,85	2.521,85	250	106,5	0	0	0
DAMGA VERGİSİ	172,41	172,41	0	3,49	95,26	0	3,49
VERGİ ZİYA CEZASI	0	850,11	80	0	0	50	0
TOPLAM	6.087,36	5.908,11	490	204,34	3.488,36	210	97,84

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 58. Eylül Ayı Verileri (2015)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
MUHTASAR	12.094,11	12.094,11	0	7.266,50	12.094,11	0	7.266,50
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	991,25	946,21	85	22,71	991,25	85	22,71
VERGİ ZİYA CEZASI	0	5.244,20	270	0	0	270	0
TOPLAM	13.085,36	18.284,52	355	7.289,21	13.085,36	355	7.289,21

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 59. Ekim Ayı Verileri (2015)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
TAPU HARCİ	1.280,00	320	40	17,92	1.280,00	40	17,92
VERGİ ZİYA CEZASI	0	510	50	0	0	50	0
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	225,28	112,64	10	3,16	0	0	0
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	182,25	182,25	10	40,82	182,25	10	40,82
TOPLAM	1.687,53	1.124,89	110	61,9	1.462,25	100	58,74

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 60. Kasım Ayı Verileri (2015)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
TAPU HARCİ	7.733,00	2.319,25	170	3.626,41	7.733,00	170	3.626,41
KURUMLAR VERGİSİ	5.402,60	5.402,60	450	4.544,95	4.062,60	440	4.315,27
DAMGA VERGİSİ	4.451,74	4.451,74	450	601,61	4.451,74	450	601,61
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	175,5	175,5	10	12,29	175,5	10	12,29
TOPLAM	17.762,84	12.349,09	1.080,00	8.785,26	16.422,84	1.070,00	8.555,58

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 5061. Aralık Ayı Verileri (2015)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DAMGA VERGİSİ	8.317,26	9.791,84	460	7.555,78	8.317,26	460	7.555,78
VERGİ ZİYA CEZASI	0	2.576,06	225	0	0	225	0
TAPU HARCİ	1.220,00	305,25	25	1.105,79	1.220,00	25	1.105,79
KURUMLAR VERGİSİ	880	880	80	854,48	4,08	4,06	0,47
TOPLAM	10.417,26	13.553,15	790	9.516,05	9.541,34	714,06	8.662,04

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 62. Yıllık Genel Verileri (2015)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0	26.789,61	1.884,54	0	0	1.580,00	0
DAMGA VERGİSİ	28.912,10	30.628,98	2.470,86	16.395,52	27.420,14	2.450,86	16.382,15
KURUMLAR VERGİSİ	8.185,80	8.185,80	630	5.692,52	4.099,50	445,79	4.320,80
TAPU HARCİ	24.121,88	6.513,68	555	14.650,36	21.782,37	549,57	14.650,36
KATMA DEĞER VERGİSİ	7.764,32	9.723,28	450	2.524,90	7.764,32	450	2.524,90
MUHTASAR	23.426,88	25.503,31	650	16.282,46	15.069,43	0	10.316,11
TEV. KES. DAM. VER.	347,98	479,53	6,28	224,45	0	0	0
DİĞER ÜCRETİ VERGİSİ	37.490,71	24.492,48	2.020,00	1.942,71	30.934,45	1.810,00	1.691,35
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	12.309,35	12.518,87	1.140,00	853,26	8.906,74	810	697,44
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	5.613,66	5.613,66	527,5	992,48	5.539,91	527,5	992,48
TOPLAM	148.172,68	150.449,20	10.334,18	59.558,66	121.516,86	8.623,72	51.575,59

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 63. Ocak Ayı Verileri (2016)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0.00	3.786,81	647	0.00	0.00	267	0.00
DAMGA VERGİSİ	709,61	709,61	167	772,95	709,61	167	772,95
KURUMLAR VERGİSİ	5.240,48	6.548,90	1.310,00	2.789,65	5.240,48	1.310,00	2.789,65
TAPU HARCİ	8.047,88	2.011,74	408	6.721,94	8.047,88	408	6.721,94
KATMA DEĞER VERGİSİ	468,33	468,33	50	452,17	468,33	50	452,17
MUHTASAR	2.314,98	2.314,98	465	1.912,17	2.314,98	465	1.912,17
TOPLAM	16.781,28	15.840,37	3.047,00	12.648,88	16.781,28	2.667,00	12.648,88

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 64. Şubat Ayı Verileri (2016)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0,00	3.965,02	820	0,00	0,00	820	0,00
TAPU HARCİ	7.206,30	1.802,58	367	5.112,65	7.206,30	367	5.112,65
DAMGA VERGİSİ	551,83	551,83	113	10,11	551,83	113	10,11
TOPLAM	7.758,13	6.319,43	1.300,00	5.122,76	7.758,13	1.300,00	5.122,76

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 65. Mart Ayı Verileri (2016)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	150	150	30	46,8	150	30	46,8
VERGİ ZİYA CEZASI	0,00	3.951,87	797	0,00	0,00	797	0,00
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	1.760,24	1.389,67	215	0,00	1.389,61	215	0,00
TAPU HARCİ	4.249,00	1.194,67	235	1.524,46	4.249,00	235	1.524,46
KATMA DEĞER VERGİSİ	1.882,10	1.668,89	338	436,33	1.511,44	338	436,33
GELİR VERGİSİ	2.162,08	2.162,08	435	1.362,11	2.162,08	435	1.362,11
TOPLAM	10.203,42	10.517,26	2.050,00	3.369,70	9.462,13	2.050,00	3.369,70

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 66. Nisan Ayı Verileri (2016)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	5.885,49	3.311,41	670	42,99	5.175,18	670	42,99
TAPU HARCİ	1.942,88	485,72	160	1.459,12	1.942,88	160	1.459,12
VERGİ ZİYA CEZASI	0,00	4.151,33	835	0,00	0,00	0,00	0,00
TOPLAM	7.828,37	7.948,46	1.665,00	1.502,11	7.118,06	830	1.502,11

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 67. Mayıs Ayı Verileri (2016)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0.00	641,25	130	0.00	0.00	130	0.00
TAPU HARCİ	7.708,75	2.177,21	380	50.030,14	4.964,25	256	3.389,61
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	5.929,20	4.076,32	835	83,04	4.076,34	835	83,04
DAMGA VERGİSİ	3.270,89	3.100,25	630	130,81	3.270,89	630	130,81
KURUMLAR VERGİSİ	6.651,00	6.651,00	1.405,00	4.069,80	4.426,00	1.405,00	4.069,77
GELİR VERGİSİ	4.729,80	4.729,80	950	3.166,81	859,88	175	710
TOPLAM	28.289,64	21.375,83	4.330,00	57.480,60	17.597,36	3.431,00	8.383,23

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 68. Haziran Ayı Verileri (2016)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
TAPU HARCİ	37.340,82	9.692,76	2.451,13	25.179,32	30.156,72	2.841,13	25.179,27
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	1.270,01	833,79	171	19,45	1.266,01	171	19,45
DAMGA VERGİSİ	2.200,78	2.273,55	461,2	19,02	2.200,78	461,2	19,02
GELİR VERGİSİ	850,5	850,5	171	142,89	405	171	142,89
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	150	150	30	27,3	150	30	27,3
TOPLAM	41.812,11	13.800,60	3.284,33	25.387,98	34.178,51	3.674,33	25.387,93

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 69. Temmuz Ayı Verileri (2016)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DAMGA VERGİSİ	3.622,58	3.861,35	803,22	1.517,70	2.619,64	548,22	1.497,64
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	2.129,64	1.493,96	320	67,68	2.129,64	320	67,68
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	90	90	20	17,64	0,00	0,00	0,00
GELİR VERGİSİ	6.229,97	7.516,37	1.336,00	3.848,51	1.780,94	1.336,00	3.848,51
TAPU HARCİ	1.056,00	264	264	857,47	0,00	0,00	0,00
VERGİ ZİYA CEZASI	0,00	1.083,72	1.083,72	0,00	0,00	0,00	0,00
TOPLAM	13.128,19	14.309,40	3.826,94	6.309,00	6.530,22	2.204,22	5.413,83

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 70. Ağustos Ayı Verileri (2016)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DAMGA VERGİSİ	9.481,26	9.573,64	2.890,64	6.189,91	3.904,00	2.600,13	5.470,10
TAPU HARCİ	13.634	3.508,41	718	10.413,61	6.732,51	534,55	7.660,41
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	1.976,41	1.374,23	191	32	1.235,53	166	6,06
KURUM GEÇİCİ VERGİ	752,38	752,38	150	10,53	0,00	150	10,53
KURUMLAR VERGİSİ	1.944,81	1.944,81	400	735,14	1.944,81	400	735,14
VERGİ ZİYA CEZASI	0,00	1.965,99	402	0,00	0,00	402	0,00
TOPLAM	27.788,36	19.119,46	4.751,64	17.381,19	13.816,85	4.252,68	13.882,24

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 71. Eylül Ayı Verileri (2016)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
TAPU HARCI	3.580,50	1.260,19	1.130,19	2.432,20	2.120,25	1.130,19	2.432,20
KURUMLAR VERGİSİ	2.200,00	3.300,00	660	862,4	0,00	0,00	0,00
DAMGA VERGİSİ	227,5	341,25	341,25	6,37	0,00	182,66	637
DİĞER ÜCRETİ VERGİSİ	370,58	277,94	56	2,59	370,58	56	2,59
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	1.272,44	1.908,66	385	213,77	636,22	385	213,77
VERGİ ZİYA CEZASI	0,00	1.573,13	316	0,00	0,00	316	0,00
TOPLAM	7.651,02	8.661,17	2.888,44	3.517,33	3.127,05	2.069,85	3.285,56

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 72. Ekim Ayı Verileri (2016)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DİĞER ÜCRETİ VERGİSİ	1.892,87	946,46	195	74,95	1.800,23	195	74,95
TOPLAM	1.892,87	946,46	195	74,95	1.800,23	195	74,95

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 73. Kasım Ayı Verileri (2016)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DİĞER ÜCRETİ VERGİSİ	308,82	324,27	65	0,00	308,82	65	0,00
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	202,5	202,5	40	48,19	202,5	40	48,19
VERGİ ZİYA CEZASI	0,00	392,65	80	0,00	0,00	80	0,00
TOPLAM	511,32	919,42	185	48,19	511,32	185	48,19

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 74. Aralık Ayı Verileri (2016)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DAMGA VERGİSİ	1.134,76	1.134,76	227	15,89	1.134,76	227	15,89
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	1.173,49	617,64	126	57,07	1.173,49	126	57,07
TOPLAM	2.308,25	1.752,40	353	72,96	2.308,25	353	72,96

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 75. Yıllık Genel Verileri (2016)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0,00	21.511,77	5.110,72	0,00	0,00	2.812,00	0,00
DAMGA VERGİSİ	21.199,21	21.546,24	5.633,31	8.662,76	14.391,51	4.929,21	8.553,52
KURUMLAR VERGİSİ	16.036,29	18.444,71	3.775,00	8.456,99	11.255,09	6.136,00	4.929,79
TAPU HARCİ	84.765,63	22.396,36	6.113,32	58.730,91	65.419,79	5.931,87	53.479,66
KATMA DEĞER VERGİSİ	2.350,43	2.137,22	388	888,5	1.979,77	388	888,5
MUHTASAR	2.314,98	2.314,98	465	1.912,17	2.314,98	465	1.912,17
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	390	390	80	91,74	300	60	74,1
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	22.696,75	14.645,69	2.844,00	379,77	18.925,43	2.819,00	353,83
GELİR VERGİSİ	13.972,35	15.258,75	2.892,00	8.520,32	5.207,90	2.117,00	6.063,51
KURUM GEÇİCİ VERGİ	752,38	752,38	150	10,53	0,00	150	10,53
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	1.272,44	1.908,66	385	213,77	636,22	385	213,77
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	202,5	202,5	40	48,19	202,5	40	48,19
TOPLAM	165.952,96	121.509,26	27.876,35	87.915,65	120.633,19	26.233,08	76.527,57

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 76. Ocak Ayı Verileri (2017)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
GELİR VERGİSİ	3.946,33	3.946,33	795	2.782,05	955,14	195,00	748,83
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	2.223,45	1.482,30	298	217,89	2.223,45	298	217,89
TAPU HARCİ	853	213,25	45	429,91	853	45	429,91
KATMA DEĞER VERGİSİ	1.800	2.700,00	540	730,8	0,00	0,00	0,00
KURUM GELİR GEÇİCİ VERGİSİ	1.500,00	2.250,00	450,00	147,00	0,00	0,00	0,00
KURUMLAR VERGİSİ	2.000,00	3.000,00	600,00	560,00	0,00	0,00	0,00
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	741,15	370,58	75	72,63	741,15	75	72,63
TOPLAM	13.063,93	13.962,46	2.803,14	4.940,28	4.772,74	613	1.469,26

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 77. Şubat Ayı Verileri (2017)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
GELİR VERGİSİ	952,87	952,87	200	747,05	952,87	200	747,05
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	185,89	138,97	30	20,75	185,29	30	20,75
DAMGA VERGİSİ	310,72	310,72	62	8,7	310,72	62	8,7
TAPU HARCİ	650	162,5	33	45,5	456,38	33	45,5
VERGİ ZİYA CEZASI	0,00	1.612,66	350	0,00	0,00	350	0,00
TOPLAM	2.099,48	3.177,72	675	822	1.905,26	675	822

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 78. Mart Ayı Verileri (2017)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DAMGA VERGİSİ	1.926,81	1.926,81	392	41,41	1.926,81	392	41,41
VERGİ ZİYA CEZASI	0.00	657	140	0.00	0.00	140	0.00
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	2.266,29	1.133,17	230	0.00	1.166,45	155	0.00
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	1.144,73	1.717,10	350	272,45	0.00	0.00	0.00
TOPLAM	5.337,83	5.434,08	1.112,00	313,86	3.093,26	687	41,41

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 79. Nisan Ayı Verileri (2017)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	3.807,37	2.455,58	490	125,23	2.814,45	381,34	92,6
DAMGA VERGİSİ	632,56	682,56	140	61,99	632,56	140	61,99
VERGİ ZİYA CEZASI	0.00	381,36	77	0.00	0.00	77	0.00
TOPLAM	4.439,93	3.519,50	707	187,22	3.447,01	598,34	154,59

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 80. Mayıs Ayı Verileri (2017)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0.00	1.970,33	399	0.00	0.00	399	0.00
DİĞER ÜCRETLİ VERGİSİ	3.140,79	1.970,34	400	33,6	1.599,76	240	22,4
GELİR VERGİSİ	150	150	30	23,1	0.00	0.00	0.00
DAMGA VERGİSİ	563,11	563,11	115	134,02	563,11	115	134,02
TOPLAM	3.853,90	4.653,78	944	190,72	2.162,87	754	156,42

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 81. Haziran Ayı Verileri (2017)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0.00	808,09	165	0.00	0.00	115	0.00
DAMGA VERGİSİ	198,45	297,68	60	5,56	198,45	60	5,56
DİĞER ÜCRETİ VERGİSİ	4.007,33	2.768,19	545	177,24	1.338,50	258,15	63,5
TAPU HARCİ	2.103,82	788,93	160	1.707,48	0.00	0.00	0.00
TOPLAM	6.309,60	4.662,89	930	1.890,28	1.536,95	433,15	69,06

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 82. Temmuz Ayı Verileri (2017)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0.00	484,78	100	0.00	0.00	100	0.00
DAMGA VERGİSİ	210,58	210,58	43	52,6	210,58	43	52,6
DİĞER ÜCRETİ VERGİSİ	933,19	566,59	115	14,93	933,19	115	14,93
TAPU HARCİ	1353	338,25	70	1136	177,12	70	149,33
TOPLAM	2.496,77	1.600,20	328	1.203,53	1.320,89	328	216,86

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 83. Ağustos Ayı Verileri (2017)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
TAPU HARCİ	13.691,04	3.506,59	665,5	9.952,71	6.565,78	371	4.396,55
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	4.947,93	3.544,70	714	848,19	3.281,52	449	486,26
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	416,98	416,98	85	87,57	416,98	85	87,57
VERGİ ZİYA CEZASI	0,00	583,58	120	0,00	0,00	120	0,00
GELİR GEÇİCİ VERGİSİ	240	240	50	20,16	0,00	0	0,00
KATMA DEĞER VERGİSİ	1.260,82	1.260,82	250	211,82	0,00	0,00	0,00
GELİR VERGİSİ	240	240	50	6,72	0,00	0,00	0,00
TOPLAM	20.796,77	9.792,67	1.934,50	11.127,17	10.264,28	1.025,00	4.970,38

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 84. Eylül Ayı Verileri (2017)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0,00	585	120	0,00	0,00	120	0,00
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	583,25	399,94	80	22,4	0,00	0,00	0,00
GELİR VERGİSİ	4.207,83	4.207,83	850	2.029,97	1.707,35	530	1.430,97
DAMGA VERGİSİ	545,76	545,76	110	328,55	545,76	110	328,55
GELİR GEÇİCİ VERGİSİ	1.817,97	1.817,97	365	229,06	—	365	229,06
TAPU HARCİ	8940	2.235,00	451	1.759,24	7.940,00	401	1.213,24
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	825	1.237,50	250	247	0,00	0,00	0,00
TOPLAM	16.919,81	11.029,00	2.226,00	4.616,22	10.193,11	1.526,00	3.201,82

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 85. Ekim Ayı Verileri (2017)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
TAPU HARCİ	7.300,00	2.362,50	480	4.948,52	5.400,00	385	3.698,52
GELİR GEÇİCİ VERGİSİ	612,45	918,68	185	77,17	0,00	185	77,17
GELİR VERGİSİ	2.217,74	2.902,65	509	930,78	1.462,64	509	380,39
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	1.874,31	1.137,13	230	215,46	1.874,31	230	215,46
VERGİ ZİYA CEZASI	0,00	2.090,12	420	0,00	0,00	420	0,00
DAMGA VERGİSİ	884,52	884,52	180	49,53	884,52	180	49,53
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADI	1.972,75	1.972,75	400	951,93	1.972,75	400	951,93
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	675	675	135	211,06	675	135	211,06
TOPLAM	15.536,77	12.943,35	2.539,00	7.384,45	12.269,22	2.444,00	5.584,06

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 86. Kasım Ayı Verileri (2017)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	1.815,58	1.176,40	237	284,3	1.074,43	125	113,1
GELİR VERGİSİ	6.646,63	7.922,86	1.589,00	3.711,30	3.358,81	1.046,00	1.271,73
TAPU HARCİ	23.890,42	6.992,37	1.332,00	17.824,10	17.572,67	1.115,00	12.635,93
TOPLAM	32.352,63	16.091,63	3.158,00	21.819,70	22.005,91	2.286,00	14.020,76

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 87. Aralık Ayı Verileri (2017)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
GELİR VERGİSİ	17.184,44	17.598,93	3.581,00	12.336,19	7.553,06	2.539,00	5.054,90
MUHTASAR	19.641,77	19.639,37	4.272,48	17.330,26	6.794,64	1.360,00	4.888,88
TOPLAM	36.826,21	37.238,30	7.853,48	29.666,45	14.347,70	3.899,00	9.943,78

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları

Tablo 88. Yıllık Genel Verileri (2017)

UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLAR	UZLAŞILAN VERGİ VE HARÇLARIN ASLI	UZLAŞMA ÖNCESİ VERGİ ZİYA CEZASI	UZLAŞMA SONRASI VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ	TAHSİLAT		
					VERGİ VE HARÇLAR	VERGİ ZİYA CEZASI	GEÇİKME FAİZİ
VERGİ ZİYA CEZASI	0.00	7.707,83	1.891,00	0.00	0.00	1.841,00	0.00
DAMGA VERGİSİ	5272,51	5.421,74	1.102,00	682,36	5.272,51	1.102,00	682,36
KURUMLAR VERGİSİ	2000	3.000,00	600,00	560,00	0.00	0.00	0.00
TAPU HARCİ	58781,28	16.599,39	3.236,50	37.803,46	38.787,83	2.420,00	22.568,98
KATMA DEĞER VERGİSİ	3060,82	3.960,82	790,00	942,62	0.00	0.00	0.00
MUHTASAR	19641,77	19.639,37	4.272,48	17.330,26	6.794,65	1.360,00	4.888,88
BASİT USUL GELİR VERGİSİ	2658,13	2.700,06	545,00	618,26	1.833,13	295,00	371,26
DİĞER ÜCRETİLİ VERGİSİ	25785,38	16.773,31	3.369,00	1.959,99	18.198,70	2.281,49	1.246,89
GELİR VERGİSİ	35.545,84	37.921,47	7.604,00	22.567,16	15.989,87	7.604,00	9.633,87
KURUM GELİR GEÇİCİ VERGİSİ	1.500,00	2.250,00	450,00	147,00	0.00	0.00	0.00
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	1.144,73	1.717,10	350	272,45	0.00	0.00	0.00
GAYRİ MENKUL SERMAYE İRADİ	1.972,75	1.972,75	400	951,93	1.972,75	400	951,93
GELİR GEÇİCİ VERGİSİ	2.670,42	2.976,65	600	326,39	0.00	550	306,23
TOPLAM	160.033,63	122.640,49	24.159,98	83.454,88	88.849,44	17.853,49	40.650,40

Kaynak: Uşak Vergi Dairesi Müdürlüğü Uzlaşma Tutanakları